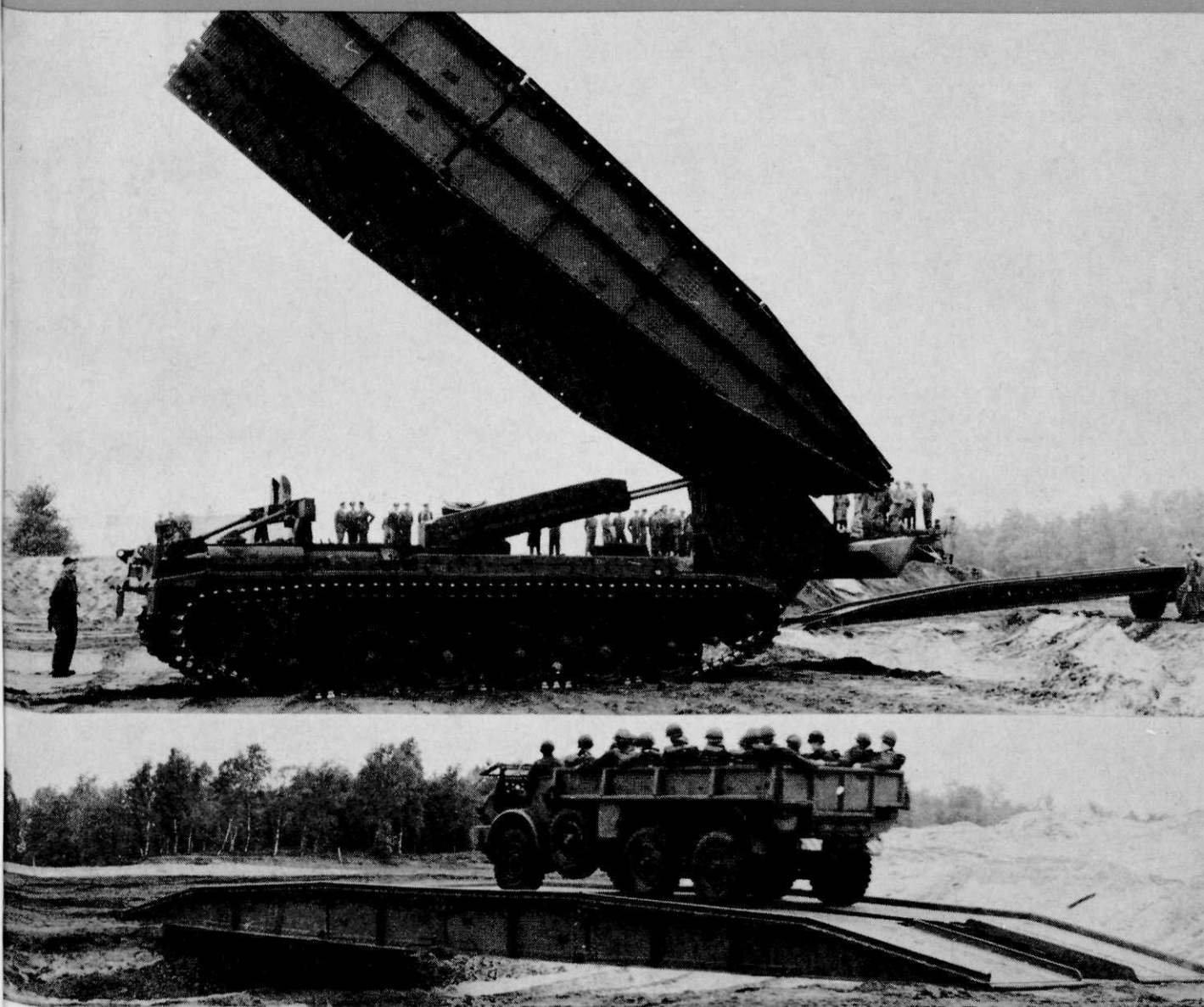

DE MILITAIRE SPECTATOR

WAARIN OPGENOMEN DE OFFICIELE MEDEDELINGEN VAN
DE KONINKLIJKE LANDMAGT EN DE KONINKLIJKE LUCHTMAGT

Demonstratie Geniematerieel - de bruggende Centuriontank in actie

(zie ook het artikel op blz. 208)

DE MILITAIRE SPECTATOR

waarin opgenomen de Officiële Mededelingen van
DE KONINKLIJKE LANDMACHT EN DE KONINKLIJKE LUCHTMACHT

Hoofdredacteur:

E. J. C. van Hoogegem, Luitenant-Generaal der Infanterie

Plaatsvervangend Hoofdredacteur:

R. J. W. Heslinga, Luitenant-Kolonel van de Generale Staf

Redactie:

H. Dieters, Luitenant-Kolonel van de Koninklijke Luchtmacht

S. van der Pol, Luitenant-Kolonel van de Koninklijke Luchtmacht

Th. J. van der Schoot, Majoor der Infanterie

ir. T. A. van Zanten, Luitenant-Kolonel van de Technische Staf

Maandblad

—

Nadruk verboden

Uitgave van Moormans Periodieke Pers N.V.

Lid van de Nederlandse Organisatie van Tijdschrift Uitgevers (NOTU)

Directie, Redactie, Administratie en Advertenties:

Zwarteweg 1 - Tel. 18 23 55 - Postgiro 4 47 15

Abonnementsprijs: f 18,- per jaar - Buitenland f 22,50 per jaar - Losse nummers f 1,75

Advertenties: contractprijzen op aanvraag

Inhoud

Officiële Mededelingen van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders 200

Redactioneel gedeelte

Wedstrijden zijn belangrijk... óók voor de strijdkrachten	201
Wikken en wegen — Gedachten over het beoordelen van officieren, door E. R. d'Engelbronner, Generaal-Majoor van de Generale Staf	203
Het nemen van hindernissen met de brugleggende tank, door Th. J. van der Schoot, Majoor der Infanterie	208
De voorwaartse waarnemer van de afdeling (brigade) artillerie, door A. van Barneveld, Kapitein der Artillerie	210
Nieuwe uitgave	214
De middelen van de tactische luchstrijdkrachten in West-Europa in de periode 1968-1972, door D. J. J. Boks, Luitenant-Kolonel-vlieger van de Koninklijke Luchtmacht	215
De opleiding van de commandant pantserinfanteriepeloton, door H. J. Smits, Kapitein der Infanterie	222
In het licht en de schaduw van de voortschrijdende techniek, door L. de Hartog, Luitenant-Kolonel der Huzaren	227
Wat is Value Engineering . . . intrinsieke technologie? door ir. W. P. A. Alberti, Luitenant-Kolonel van de Technische Staf	230
Berichtenverwerking bij gemechaniseerde eenheden, door J. G. Rijntjes, Majoor der Infanterie, en J. L. de Jong, Kapitein der Infanterie	232
Meningen van anderen	235
Antwoord op meningen van anderen	237
Uit de buitenlandse vakpers	239

Officiële Mededelingen

Koninklijke Landmacht

Koninklijke Luchtmacht

Uit de Landmacht- en Luchtmachtorders

De aandacht wordt gevestigd op:

LaO Nr 56090. Opgaven door commandanten in verband met kostwinnersvergoeding.

Lamed Nr 018-66. 18e Tweedaagse militaire prestatietocht.

Mededelingen van de Inspecteur der Opleidingen

Opgave van nieuwe voorschriften, wijzigingen, enz.*

VS 2-1014/1, VS 2-1014/2 Overzicht oefen- en schietterreinen (versch. 16 dec. 1965). Verschenen in de plaats van VS 2-1014; dl 1: Overzicht oefen- en schietterreinen, dl 2: Kaartbladen, gewijzigde terreinaanduiding.

VS 2-1120/2 Velddienst deel 2 (versch. 1 nov. 1965). Nieuwe druk; aantal tekens en afkortingen uitgebreid.

VS 2-1350/B3 Handboek voor de schutter van de lichte tank AMX-13 (versch. 4 jan. 1966). Nieuw voorschrift.

VS 2-1387/H1 Handleiding materieelverzorging Technische Dienst deel 1 (versch. 15 nov. 1965). Nieuw voorschrift.

VS 5-100 Index van kracht zijnde materieel-technische voorschriften Genie 3e druk (versch. 1 nov. 1965). Nieuwe uitgave; diverse documentaties en materieel overgegaan naar VS 9-100.

VS 7-440/1 Gevechtsexercitie deel 1 (versch. 18 jan. 1966). In plaats van VR 7-440/1; uitgebreider.

VR 9-250 Bediening enkele stuk 175 mm kanon (versch. 7 jan. 1966). Nieuw voorschrift.

VS 11-21/1 Verbindingen in de KL, deel 1 — Radioverbindingen (versch. 22 dec. 1965). Vervangt VS 1714 A en B; nieuw voorschrift.

VS 19-10 Situatie tekenen. Nieuw voorschrift; alleen voor Kon. Marechaussee.

Wijziging 1 op VS 2-1001/1 Basisgetallen munitie opleidingseenheden (versch. 4 okt. 1965). Antitankbrisantgranaatraket en patroon (303 is vervallen).

Wijziging 10 op VS 2-1003/1 Schiettabellen deel 1 Handvuurwapen (versch. 8 okt. 1965). Nieuwe tabel 7 Browning .50 opgenomen.

Wijziging 11 op VS 2-1003/1 (versch. 18 okt. 1965). Mitrailleur MAG opgenomen.

Wijziging 1 op VS 2-1003/5 (versch. 8 okt. 1965). Nieuw

* Technische handleidingen en zuiver administratieve aangelegenheden niet opgenomen.

De legerleiding stelt er prijs op vast te stellen, dat het adverteren in dit tijdschrift uiteraard het verkrijgen van voorkeur voor leveranties aan de Koninklijke Landmacht of aan de Koninklijke Luchtmacht niet kan inhouden.

Einde van de Officiële Mededelingen van de Koninklijke Landmacht en de Koninklijke Luchtmacht.

we toelichting opgenomen; tabellen 44 t/m 48 vervallen resp. 40 mm L60 en 90 mm tl.

Wijziging 1 op VS 2-1120/5 Velddienst deel 5. Aanvragen en leiden van art en mr vu door pers van alle wapens (versch. 22 nov. 1965). Voorbeelden gewijzigd inzake korte omschrijving van het doel.

Wijziging 10 op VS 2-1350 Handboek voor de Soldaat (versch. 26 nov. 1965). VS 27-3103 (Reglement betr. de krijgstuicht) vervallen; werd opgenomen in het handboek.

Wijziging 2 op VS 2-1362/2A Grondslagen opleiding Infanterie (versch. 27 dec. 1965). Opleidings-eisen ploegcommandant bataljons verkenningsgroep ingevoegd.

Wijziging 2 op VS 1350/K1 Handboek v.d. Soldaat Geneesk. Troepen (versch. 15 nov. 1965). Nieuw punt 6 betr. drinken bij shockbehandeling opgenomen.

Wijziging 2 op VS 6-40/2 Schietvoorschrift veldartillerie deel 2 (versch. 15 nov. 1965). Vuurregelingsprocedure bij mobiel optreden toegevoegd. Beschrijving schootafellineaal, werkwijze met schootshoek en terreinhoek.

Wijziging 1 op VS 9-446 Bediening enkele stuk 105 mm houwitser (versch. 5 jan. 1966). Wijze van gereed leggen van projectielen; tekeningen toegevoegd; afstandskaart; zijdelingse richting; passerende doelen.

Wijziging 2 op VS 9-514 Pistoolmitrailleur 9 mm UZI (versch. 18 jan. 1966). Nieuwe figuren voor richten toegevoegd.

Wijziging 1 op VS 9-580 Bediening van de mitrailleur Browning .50 inch M55 (versch. 12 jan. 1966). ABC gewijzigd in NBC. Samenstelling van de patroonbanden.

Wijziging 1 op VS 30-15 (Conf) Contra-inlichtingen (versch. 5 nov. 1965). Blz. 21 vervallen, zie bijlage 10 Regeling betr. persinterviews en persgesprekken geldende voor de KL. Nieuw opnemen brief HKKL/VVP 63.727A d.d. okt. 1963 betr. richtlijnen van de voorlichting.

Adreswijzigingen

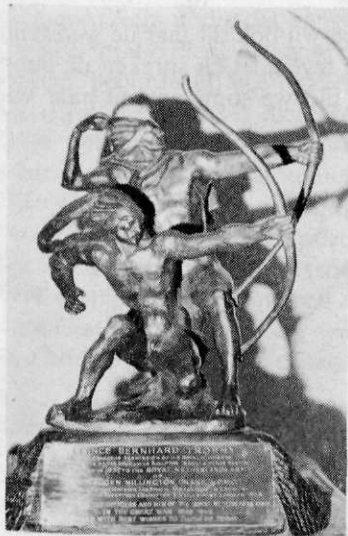
De aandacht wordt nogmaals erop gevestigd, dat officieren, die maandelijks van Rijkswege „De Militaire Spectator” ontvangen, bij wijziging van hun adres, dit *uitsluitend* kenbaar dienen te maken bij de commandant van het onderdeel, waarbij ze in onderhoud zijn gesteld. Derhalve niet *telefonisch* of schriftelijk bij de administratie van „De Militaire Spectator” of bij de Afdeling Personeelspubliciteit van het Ministerie van Defensie. De commandant van vorenbedoeld onderdeel zendt de voorgeschreven mutatie-opgave aan de Afdeling Centrale Personeelsdocumentatie van het M.v.D., waarna toezending aan het nieuwe adres volgt.

Wedstrijden zijn belangrijk... óók voor de strijdkrachten

* * De schietvaardigheid van onze infanterie met geweer, mitrailleur en pistool heeft de laatste tijd een ongekende vlucht genomen. Behalve het verkrijgen van een beter geweer en een betere lichte mitrailleur, en de perfectionering van de schietopleiding, is ook het drie maal achtereen winnen van de hoogste NAVO-schietprijs voor de infanterie, de Prix Leclerc, daaraan zeker niet vreemd geweest. In het bijzonder over het belang van deze wedstrijd willen wij het in het volgende hebben.

De geringe interesse voor de Prix Leclerc, toen wij er geen voet aan de grond kregen, is nu veranderd in een gretigheid eraan deel te nemen en aangezien dit deelnemen alleen maar mogelijk is via het winnen van de Prince Bernhard Trophy, stijgt daardoor automatisch het gehalte van de schietvaardigheid van onze gehele infanterie in belangrijke mate. Van onze 11 infanteriebataljons nemen er immers jaarlijks 10 aan de laatstgenoemde wedstrijd deel en wel met 12 gewerschutters, 10 mitrailleurshutters en 2 pistoolshutters, die enige tijd tevoren zijn geselecteerd. Uiteraard zijn dit de topschutters van de respectieve bataljons, maar de lijn die in hun prestaties is te zien, is ontegenzeggelijk dezelfde, die men bij hun bataljons als geheel kan terugvinden; ook de resultaten van andere onderzoekingen wijzen in die richting.

Door het drie maal winnen van de Prix Leclerc, twee maal (in 1963 en 1964) door het 13e Gar-

De Prince Bernhard Trophy

De Prix Leclerc

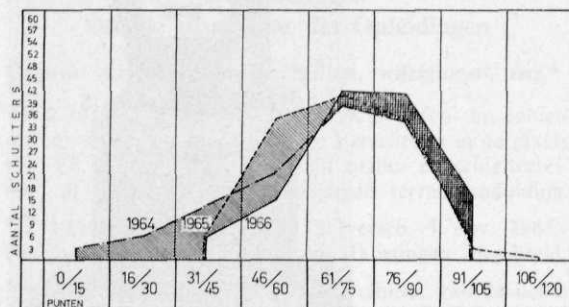
debataljon Prinses Irene en éénmaal (in 1965) door het 41e Bataljon Stoottroepen, is er een „competition” ontstaan, die wij na de oorlog binnen de infanterie nog niet hebben gekend. Een veelbetekenend verschijnsel in dit opzicht is, dat bataljonscommandanten, die hun vertegenwoordigend team bij de wedstrijd om de Prince Bernhard Trophy dit jaar laag op de ranglijst zagen eindigen, er nog tijdens die wedstrijd als de kippen bij waren om zich te verzekeren van de diensten van het schietinstructieteam van Luitenant-Kolonel De Ruiter, dat indertijd, juist naar aanleiding van de successen bij de Prix Leclerc, door de toenmalige Legerkorpscommandant, thans BLS, is opgericht.

Wij spraken van een ongekende vlucht en wij zullen dit thans bewijzen naar aanleiding van de resultaten, die in 1964, 1965 en 1966 bij de wedstrijd om de Prince Bernhard Trophy zijn bereikt; wij nemen juist deze jaren, omdat toen onder dezelfde bepalingen is geschoten. Bijzondere omstandigheden, die in aanmerking moeten worden genomen, zijn dat in 1965 van de Brenmitrailleur op de MAG is overgegaan (hetgeen dat jaar een belangrijk beter resultaat opleverde) en in 1966 onder moeilijke omstandigheden werd geschoten op aanmerkelijk moeilijker schijven

dan vorige jaren, namelijk voor het eerst op de Prix-Leclereschijven.

In tabel 1 geven wij het gemiddelde resultaat van de teams over deze jaren. In tabel 2 is het totaal aantal punten per bataljon in rangvolgorde vermeld.

Opvallend is voorts nog de in tabel 3 opgestelde vergelijking bij het nummer geweerschieten van het aantal schutters, verdeeld in klassen naar het aantal behaalde punten. Deze uitkomsten zijn verwerkt in de bijgaande grafiek, waarbij wij de aandacht vestigen op de gearceerde gedeelten, links en rechts, die een zeer duidelijke verschuiving naar een beter resultaat aantonen.

Gaarne willen wij aan deze cijfers nog twee conclusies verbinden.

Sedert 1964 is het gemiddelde resultaat met geweer 16% vooruit gegaan, bij de lichte mitrailleur was dat 50% en met pistool 28%. Zoals eerder opgemerkt is in 1965 op een nieuwe mitrailleur overgegaan, maar dat de opgaande lijn ook in 1966 aanhield, spreekt een duidelijke taal, vooral indien men daarbij de moeilijker omstandigheden in aanmerking wil nemen.

Opvallend is in het bijzonder het feit, dat het winnende bataljon van 1964 twee jaren later niet verder zou zijn gekomen dan de zevende plaats. Resumerend zouden wij nogmaals willen stellen dat drie omstandigheden oorzaak zijn van de huidige opbloei bij de schietopleiding van de infanterie en wel:

TABEL 1

	1964	1965	1966
Geweer	758	805	880
Lichte mitrailleur	395	558	597
Pistool	145	175	188
Totaal	1298	1538	1665
Beste team	1657	1762	1953

TABEL 2

	1964	1965	1966
1e bataljon	1657	1762	1953
2e bataljon	1613	1759	1879
3e bataljon	1597	1710	1786
4e bataljon	1473	1615	1715
5e bataljon	1421	1517	1711
6e bataljon	1379	1487	1683
7e bataljon	1059	1431	1651
8e bataljon	1004	1422	1519
9e bataljon	950	1381	1399
10e bataljon	853	1316	1357

TABEL 3

	Aantal punten							
	0—15	16—30	31—45	46—60	61—75	76—90	91—105	106—120
1964	3	6	14	22	38	32	5	—
1965	—	—	6	34	41	35	3	1*
1966	—	—	6	15	42	41	16	—

* Dit was een officier, die reeds éénmaal aan de Prix Leclerc had deelgenomen.

— de uitstekende wapens waarmee zij is uitgerust;

— de perfectionering van de schietopleiding;

— de uitstekende resultaten, die ons vertegenwoordigend schietteam de laatste jaren tegen buitenlanders behaalde.

Met vertrouwen zien wij ook dit jaar de wedstrijd om de Prix Leclerc tegemoet en spreken de hoop uit dat daaruit een nieuwe stimulans uit naar voren zal komen.

Wikken en wegen

Gedachten over het beoordelen van officieren *

door E. R. d'ENGELBRONNER, *Generaal-Majoor van de Generale Staf*

Inleiding

Enige tijd geleden is gesuggereerd dat wij in een impasse zouden zitten met ons beoordelingsstelsel en dat er een uitweg zou zijn.¹ Ik ben van mening dat zó de zaak verkeerd wordt gesteld. Het beoordelen van situaties, zodra dit méér betreft dan het zuiver mathematisch berekenen van de invloed van diverse factoren op een totaal, is moeilijk. De beoordelaar moet zijn persoonlijke ervaring, zijn eigen gaven en inzichten ten volle benutten ter afweging van dikwijls onderling onvergelykbare facetten. Hoeveel temeer is dit het geval wanneer in plaats van een situatie een ander mens treedt, aan de beoordelaar slechts bekend voor zover deze hem heeft kunnen waarnemen in situaties, uitingen, wijze van optreden. Het innerlijk van de beoordeelde blijft dikwijls verborgen, het uiterlijk is daarvan niet altijd de nauwkeurige weerspiegeling — nu druk ik mij zacht uit! En toch moet er worden beoordeeld, omdat men eenvoudigweg kiezen *moet*, mensen moet kiezen voor het bezetten van bepaalde functies; dit omvat zowel indelingsbeleid, als bevorderingsbeleid. Dit kan, althans in een grote organisatie, alleen wanneer de mensen waaruit moet worden gekozen, op min of meer uniforme wijze worden gepresenteerd. Er is dus een beoordelingssysteem nodig dat aangeeft op welke wijze die presentatie dient plaats te vinden, wie moeten worden beoordeeld, wie moeten oordelen, in welke vorm het oordeel dient te worden gegoten, langs welke weg het te bestemder plaatse — daar waar men kiest — moet komen.

Wat niet kan worden voorgeschreven is wat de beoordelaar van de beoordeelde moet vinden. Dit is en blijft een zeer persoonlijke aangelegenheid en men moet aannemen dat de ernstige beoordelaar niet dan na lang wikken en wegen tot zijn oordeel komt. Mensenkennis, grotendeels ge-

baseerd op eigen ervaring en rijpheid, zal hier een veel grotere rol spelen dan „opleiding tot beoordelaar” ooit zou kunnen. Het is voor mij een uitgemaakte zaak dat in onze militaire organisatie de commandanten de enigen zijn aan wie de verantwoordelijkheid voor het uitbrengen van een oordeel kan en mag worden toevertrouwd. Hen in dit opzicht te beschouwen als „goedwillende amateurs en dilettanten”, zoals dokter Bloch dat in zijn artikel deed, acht ik onvriendelijk en unfair. De bevoegdheid tot beoordelen wordt immers niet ontleend aan het al dan niet zijn opgeleid tot beoordelaar, doch aan het feit dat aan de betrokkene een commando is toevertrouwd; zulks omdat hem de nodige vakkennis, rijpheid, ervaring en mensenkennis werden toegeschreven. Elke commandant draagt een grote verantwoordelijkheid en daarbij, onder veel meer, *ook* die van het beoordelen.

Wij trekken de zaak scheef, wanneer aan dat laatste een — in vergelijking tot de andere taken van een commandant — te grote waarde wordt toegekend . . . tot schade van het onderling vertrouwen dat onontbeerlijk is voor het functioneren van het bedrijf. Waarmee ik geenszins de indruk wil vestigen dat ik het onderwerp beoordelen niet van belang zou achten. Zou dit zo zijn, dan zou dit artikel niet worden geschreven. Maar ik wil vooral waarschuwen tegen de neiging het vraagstuk te benaderen van uit de hoek van de beoordeelde, de „underdog”, zoals dat zo dikwijls gebeurt.

Ik ben bepaald een voorstander van een goede rechtspositie, maar ik heb de indruk dat sommigen wel *te* veel waarde daaraan hechten. Men dient in deze het juiste evenwicht te bewaren en behalve het belang van het individu ook dat van de „organisatie” in het oog te houden. Beide houden met elkaar verband en zijn zelfs dikwijls niet te onderscheiden.

Voor de „organisatie” is het van waarde te weten dat het individu erop vertrouwt dat het oordeel dat over hem wordt uitgebracht, althans eerlijk en naar menselijk kunnen zo goed mogelijk tot stand komt; het individu moet weten dat „zonder

* Dit artikel richt zich op de Koninklijke Landmacht, doch ik stel mij voor dat het gestelde in vele opzichten ook voor de Koninklijke Luchtmacht van toepassing zou kunnen zijn, doch dan getransponeerd waar nodig en mogelijk.

¹ M. B. Bloch — *Mil. Spect.* 134(1965)(11)522.

aanzien des persoons" (ook wanneer het hemzelf betreft!) wordt geoordeeld, ingedeeld en bevorderd. Daarom is het van het grootste belang dat er tussen de organisatie en het individu een sfeer van wederzijds vertrouwen bestaat. Temeer is dit nodig, omdat bij ons het individu te eniger tijd ook moet optreden als deel van de organisatie. De beoordeelde van vandaag is immers de beoordelaar van morgen!

De „organisatie" dient zulk een sfeer van vertrouwen te bevorderen door inbouw in het systeem van een aantal waarborgen en door het verschaffen van zoveel mogelijk openheid; het individu dient wantrouwen te laten varen en er vooral tegen te waken zichzelf te hoog aan te slaan, een eigenschap die veel voorkomt en dikwijls tot teleurstellingen leidt.

In het volgende zal ik enkele suggesties poneren, die mogen leiden tot verbetering in het bestaande systeem, waarbij ik echter uitga van de stelling dat er geen impasse bestaat, in die zin dat wij in een netelige toestand zouden zijn geraakt en dat wij door bijzondere maatregelen daaruit zouden kunnen ontsnappen. Neen, er is wél een aantal moeilijke, maar onveranderlijke en onontkoombare punten in de situatie waarmee wij zijn geconfronteerd. Ingebouwde moeilijkheden zou ik willen zeggen. Om er enkele te noemen:

— een zeer grote organisatie, waardoor de afstand van de beoordeelde tot de top in de meeste gevallen heel groot is;

— de commandanten moeten als beoordelaar optreden, zij zijn niet opgeleid tot psycholoog en kunnen dat ook niet worden; hetgeen niet wegneemt dat zij psychologisch inzicht kunnen (behooren te) hebben;

— de subjectieve oordelen van de beoordelaars dienen aan de top — waar gekozen moet worden — zo veel mogelijk te worden geobjectiverd;

— beoordelaars zullen van nature de neiging hebben bevorderingsbeleid te willen plegen;

— als gevolg van de verworvenheden op het terrein van de rechtspositie dient een grote mate van openheid t.a.v. de uitgebrachte oordelen te worden gehandhaafd.

Ik moge met deze opsomming volstaan — zij is zeker niet volledig. Maar ik hoop te hebben duidelijk gemaakt dat, naar mijn opvatting, een ideaal beoordelingsstelsel onbereikbaar is. Hetgeen niet betekent dat wij onszelf niet zouden moeten hoeden voor satisfactie of — wat misschien nog erger is — voor wanhoop.

Met elk systeem kan worden gewerkt, mits de

beoordeelden vertrouwen hebben in hun meerderen — in *alle* opzichten — en mits de beoordelaars van hun kant niet schromen voor hun werkelijk oordeel uit te komen. Dit is meer een kwestie van sfeer dan van stelsel, kennis of wetenschap. Het is aan ons officieren te streven naar het bereiken van zulk een sfeer — ik ben ervan overtuigd dat dat kan.

Nu mijn suggesties.

Het stelsel als geheel

Ik vind dat ons huidige beoordelingsstelsel, behalve zwakke, ook veel goede punten heeft. Wij zijn ermee vertrouwd geraakt — zoiets kost altijd enkele jaren — en daarom lijkt het mij het verstandigst dit bestaande als uitgangspunt te kiezen. Het aanbrenge van verbeteringen is dan eenvoudiger en het invoeren daarvan gaat sneller en geruislozer — een onderbreking kunnen wij ons niet permitteren. Ons stelsel bevat een aantal bepalingen en regelingen die ik grosso modo ongewijzigd zou willen laten. Dat zijn de regels die vaststellen wie worden beoordeeld, wanneer en door wie zulks geschiedt en langs welke weg de beoordelingen worden ingediend. Ik heb daarover nooit principiële bezwaren gehoord en heb ook zelf geen belangrijke wensen terzake. Ik wil mij dan ook verder beperken tot een aantal opmerkingen betreffende de inhoud van het formulier, het beoordelingsgesprek, en de beklagmogelijkheden.

Het beoordelingsformulier

Eerst een vraag: aan welke hoofdeisen moet een beoordelingsformulier voldoen?

Het moet de beoordelaar behulpzaam zijn bij het vormen van zijn oordeel, het mag na invulling niet kunnen dienen tot simplificatie van de vergelijkende taak aan de top. Aangezien ons stelsel is gebaseerd op functiebeoordeling — ik geloof dat zulks ook juist is — dient een formulier te passen op de door beoordeelde beklede functie. Met deze punten is in feite al het een en ander gezegd tegen onze huidige formulieren. Door de niet altijd erg gelukkig gekozen kwalificaties aan de linker binnenzijde, door de mogelijkheid voor de beoordelaar om te volstaan met het plaatsen van kruisjes, wordt het hem enerzijds te moeilijk, anderzijds te gemakkelijk gemaakt. Dat de waarde van de beoordeling van links naar rechts oploopt acht ik een technische fout — de veel besproken (hoewel ook tegengesproken) „beoordelingslijn", is daarvan het kwalijke gevolg. De

beoordelaar kan hiermee te gemakkelijk „bevoor-deringsbeleid” plegen; de bij hem daartoe be-stande neiging zou juist moeten worden tegen-gegaan. Ook wordt door deze — desnoods ima-ginaire — lijn het kiezen aan de top te veel ver-gemakkelijkt en wordt „sjablonering” in de hand gewerkt.

Ik geloof bovendien dat indertijd te veel hooi op de vork is genomen door te trachten eenzelfde formulier te ontwerpen voor het beoordelen van zoveel verschillende categorieën officieren. Dit wordt vooral duidelijk wanneer men de punten 23 t/m 30 kritisch bekijkt; deze passen eigenlijk slechts goed op een bepaalde soort officieren en geven de beoordelaar nogal eens moeite. Ik meen gerechtigd te zijn dit allemaal te zeggen, omdat ik niet kan ontkennen 6 à 7 jaar geleden zelf daaraan braaf te hebben meegedokterd. Dat dokter Bloch dat nu ook probeert, acht ik zeer lofwaardig, maar ik ga niet meer met hem mee op deze weg. Eerder zou ik nu ruim baan willen maken voor vakmensen (psychologen, sociologen), die in samenspraak met de vaklui van het beroep — in dit geval dus met officieren — zouden moeten kunnen komen tot de belangrijkste eigenschappen die beoordeling behoeven. Het gaat daarbij niet alleen om eigenschappen die in het bijzonder in oorlogstijd tot gelding komen, noch uitsluitend om eigenschappen die in vredes-tijd van belang zijn. Ook zijn er natuurlijk facet-ten die moeten worden belicht, doch die niet als eigenschap kunnen worden beschouwd, zoals aan-leg, vakkennis, verwachting enz. En tenslotte moeten bepaalde feitelijke gegevens worden ver-meld (gevolgde cursussen, cursusresultaten enz.). Het komt mij voor — maar dit moet natuurlijk nader worden onderzocht — dat het verstandig zou zijn de inhoud, althans voor een deel van het beoordelingsformulier, variabel te maken, aldus aanpassing mogelijk makend aan bepaalde cate-gorieën officieren. Dokter Bloch noemde al het verschil tussen eisen, te stellen aan een troepen-officier en aan een stafofficier²; ik vind dat er veel *grotere verschillen bestaan, en moeten be-staan*, tussen officieren van diverse wapens en dienstvakken, tussen een infanterist of cavale-rist en een genist, tussen een artillerist en een officier van de militaire administratie, tussen een officier van de technische dienst en een militair

² Hij gaat zelfs zover het gezegde: „Een goed Chef Staf, een slecht commandant” aan te voeren voor de stelling dat gebrek aan bereidheid, moed om verantwoordelijk-heid te dragen, iemand niet ongeschikt maakt voor een functie als stafofficier. Men zal er begrip voor hebben dat ik de schrijver hier niet kan volgen!

arts. Onze indeling in wapens en dienstvakken is niet willekeurig en aangezien de top waar geko-zen moet worden in de meeste gevallen in de praktijk samenvalt met de top van het betrokken wapen of dienstvak i.c. de Inspecteur, lijkt het om te beginnen een goede gedachte per wapen/ dienstvak differentiatie in het beoordelingsformu-lier aan te brengen. In sommige gevallen moet men eventueel nog verder gaan; zie het onder-scheid tussen bouwdienst/pioniers bij de genie, om maar een voorbeeld te noemen.

Nu onze Koninklijke Militaire Academie zich *meer en meer ontwikkelt tot een militair weten-schappelijk instituut van de eerste orde*, ware te overwegen of het niet mogelijk zou zijn een of mee daar werkzame hoogleraren uit te nodigen op dit terrein de nodige research te verrichten, uiteraard in nauwe samenwerking met mensen uit de praktijk, i.c. door de Inspecteurs te be-noemen ervaren officieren. Het spreekt vanzelf dat deze research zou moeten worden gebaseerd op door de OOP in samenspraak met de BLS opgestelde richtlijnen, en dat een voorzichtige, maar toch doorlopende begeleiding nodig zou zijn.

Ik acht de kans groot dat men dan inderdaad zal komen tot een wetenschappelijk verantwoord en in de praktijk beter bruikbaar beoordelingsfor-mulier, zowel uit het oogpunt van de beoordelaar als uit dat van „de organisatie”.

Het beoordelingsgesprek

Het veelomstreden gesprek dat indertijd werd in-gevoerd toen was besloten het beoordelingsfor-mulier niet meer ter inzage te geven aan de be-oordeelde, is derhalve van huis uit wat verdacht. Bovendien is het voor vele beoordelaars moei-lijk uit te voeren, vooral wanneer de beoordeel-de weinig in rang en leeftijd scheelt en men el-kaar dagelijks ziet en spreekt.

Herhaaldelijk — zo wil het de algemene opi-nie — doet de beoordeelde weten dat hij in het beoordelingsgesprek niet door de beoordelaar op een bepaald feilen is geweest; met andere woor-den: de beoordelaar heeft het gesprek niet goed gevoerd, hij is onvolledig geweest, heeft wellicht gebrek aan moed gehad.

Mag ik het nu eens voor de beoordelaar op-nemen en, in plaats van hém, de beoordeelde in een minder goed daglicht stellen? Bij het gesprek is niemand anders aanwezig geweest dan beoor-deelde en beoordelaar. Eerstgenoemde gaat na-derhand in beklag en dan ligt het voor de hand dat hij — in de situatie van de „underdog” —

iets poneert waarvan niemand het tegendeel kan bewijzen. Ten hoogste staan het „ja” van de beoordelaar en het „neen” van de beoordeelde tegenover elkaar. Er is dus op zijn minst reden tot twijfel — het bewijs dat het gesprek zo slecht is gevoerd, is althans voor mij niet geleverd.

Ik ben voorstander van een zo open mogelijk beoordelingsstelsel en zou gaarne zien dat de beoordeelde inzage kreeg van de beoordelingslijst — al moet ik daaraan toevoegen — en dat verzwakt mijn standpunt — dat er altijd punten zouden zijn die de beoordeelde beter niet kon horen of lezen. *Maar zelfs al zou te eniger tijd worden besloten dat de beoordeelde weer inzage van zijn beoordeling zou worden gegeven, dan nog zou ik krachtig voorstander blijven van handhaving van het beoordelingsgesprek, hoe moeilijk dat ook moge zijn.* Ik ben van mening dat de verhouding tussen een commandant en zijn officieren zó moet zijn of worden, dat een beoordelingsgesprek mogelijk is en ik zou het zelfs zo scherp willen stellen, dat dit gesprek onontbeerlijk is voor een werkelijk goede verstandhouding.³ Zo dat niet het geval is, dan moet niet het gesprek worden afgeschaft, doch gaat het om heel andere euvels die dienen te worden verholpen, nl. om een gebrekkig contact, om tekortkomingen bij de beoordelaar, enz.

Hoe kunnen wij nu de kans op een werkelijk goed gesprek verhogen? Ik meen dat ik daarvoor een oplossing heb, maar ik wil het antwoord nog even schuldig blijven.

Eerst nog de vraag, of het tijdstip, waarop het gesprek momenteel wordt gevoerd, wel juist is gekozen. Er zijn diverse redenen waarom ik meen dat te moeten betwijfelen. Uit een rechtspositioneel oogpunt is het gesprek in feite zonder waarde, want de beoordeelde heeft niet het recht over het hem meegedeelde in beklag te gaan. Bovendien omvat het meegedeelde niet de eventueel afwijkende oordelen van volgende beoordelaars. En tenslotte is het oordeel van de eerste beoordelaar weliswaar een bouwsteen tot het „eindoordeel” van de Inspecteur, maar geenszins alléénbepalend daarvoor.

De beoordeelde weet dus na afloop van het beoordelingsgesprek — nu even aannemend dat dit goed wordt gevoerd — „slechts” hoe zijn directe chef over hem denkt, en enige tijd later krijgt hij dan misschien een „kennisgeving”, die een tip van de sluier oplicht, maar soms niet veel méér dan dat.

³ Onder beoordelingsgesprek hier mede te verstaan; de eventueel nodige daaraan voorafgaande of daarvan afgeleide informele persoonlijke gesprekken.

De opmerkelijke lezer zal al hebben geraden waar ik naar toe wil, namelijk naar een beoordelingsgesprek nadat de Inspecteur de beoordeelde officier op de een of andere wijze heeft gewogen en „gerubriceerd”. Dit dient hij te doen na kennisgeving van de achtereenvolgens uitgebrachte oordelen, na raadpleging van diverse hem ter beschikking staande gegevens (cursusresultaten, tot dan gevolgde carrière, bezette functies, vorige beoordelingen e.d.) en — hetgeen ik heel belangrijk acht — na vergelijking met „soortgenoten” van de beoordeelde.

Het hangt natuurlijk geheel af van het tijdstip in de loopbaan van betrokkene hoe het „eindoordeel” van de Inspecteur moet luiden, ja zelfs hoe het zal worden ingekleed. Ik wil nu niet in details treden, doch ik zou zeggen dat de Inspecteur datgene op papier zet wat hij aan de man zou hebben meegedeeld bij een eventueel mondeling onderhoud. Het kan dus bevatten mededelingen over de beoordeling, goede en zwakke punten, kansen voor bevordering (zelfs de Inspecteur zal zich nooit geheel kunnen vastleggen), plannen m.b.t. herindeling, verdere carrière enz.

In de vele „normale” gevallen kan het kort zijn, het kan zelfs zijn dat de Inspecteur ermee volstaat met te zeggen dat de laatst uitgebrachte beoordeling hem geen reden geeft tot enige opmerking. Ik kan mij ook voorstellen dat de Inspecteur stelt dat hij echt nog niet weet wat hij met beoordeelde voor heeft, noch wat eventuele bevordering betreft, noch — wat mogelijk daarmee samenhangt — wat eventuele herindeling aangaat. Hij zal dan, hetzij bij een volgende beoordeling, hetzij tussentijds, hierop moeten terugkomen.

Ik vraag hier geen exorbitante dingen, maar uitsluitend een periodiek vastleggen door de Inspecteur van zaken die hij nu ook moet „beoordelen”. Een dergelijk vastgelegde mening, zelfs met alle mogelijke slagen om de arm, is een stuk van waarde uit een oogpunt van rechtspositie, voor beide partijen — voor de beoordeelde evenzeer als voor de „organisatie”. Ik ga dus zover te menen dat dit stuk aan beoordeelde zou dienen te worden uitgereikt en dat dit de top van de organisatie en haar officieren veel dichterbij elkaar zou brengen. Bovendien komt de verantwoordelijkheid precies te liggen waar ze behoort, bij de Inspecteur, de autoriteit die in eventuele voor het ambtenarengerecht gebrachte gevallen 's ministers voornaamste „getuige” zou kunnen zijn. Want ik vind dat beoordeelde, uitsluitend op grond van *dit* oordeel van de Inspecteur, in

beklag zou moeten kunnen gaan. Hiermee is dan het oordeel van de eerste en volgende beoordelaars teruggebracht tot wat het in feite altijd is geweest en wat het ook moet zijn: bouwsteen voor het eindoordeel, niet minder, maar ook niet meer!

Ik stelde zojuist dat aan de beoordeelde het oordeel van de Inspecteur zou moeten worden uitgereikt. Het beoordelingsgesprek — mits op een ander tijdstip gevoerd dan thans — zou daartoe de beste gelegenheid bieden. Dit bepaalt dan tevens dat het gesprek pas zal mogen worden gevoerd, nadat de beoordeling alle stadia heeft gepasseerd, dus op de terugweg. Dan is ook het beeld pas geheel compleet.

En om nu tevens tegemoet te komen aan de ongetwijfeld aanwezige factoren die het beoordelingsgesprek bemoeilijken indien het wordt gevoerd door de eerste beoordelaar, geloof ik dat dit gesprek het best kan worden gevoerd door de chef van de beoordelaar, in aanwezigheid van laatstgenoemde.

De voordelen zijn evident. De chef van de beoordelaar is ouder en ervarener, hij heeft meer afstand tot de beoordeelde, het gesprek wordt beter en stijlvoller gevoerd dan zulks thans misschien wel eens het geval is, en bij eventueel beklag zijn er niet slechts twee getuigen, maar drie, waarmee wij dan althans uit deze impasse weg komen. Bovendien ontstaat op deze wijze automatisch een soort „opleiding” tot gespreksvoerder. Het enige nadeel — meer werk voor de chef van de beoordelaar — zou daarbij moeten worden geaccepteerd.

Ik zie het gesprek dus als volgt. De chef van de beoordelaar bespreekt door de opeenvolgende beoordelaars uitgesproken oordelen met de beoordeelde, culminerend in het namens de Inspecteur uitreiken van een afschrift van diens oordeel, opmerkingen, als anderszins. Het beoordelingsformulier gaat daarna, voorzien van een

aantekening, terug naar de Inspecteur. De chef van de beoordelaar zal uiteraard bevoegd zijn ook de beoordelaar en de beoordeelde in het beoordelingsgesprek te mengen en op deze wijze zal de kans aanzienlijk groter zijn, dat het inderdaad tot een gesprek komt, waarin ook eventuele misverstanden uit de weg kunnen worden geruimd. Dit zal ongetwijfeld bijdragen tot een betere communicatie en tot verheldering van een minder goede sfeer.

Beklagmogelijkheden

Hierover kan ik thans kort zijn. Ik heb immers al gezegd dat het „eindoordeel” van de Inspecteur het enige document zou moeten zijn waarop een beklag is toegestaan. Het komt dus in mijn opvatting in de plaats van de huidige Ministeriële Kennisgeving. Dit zou impliceren — en ik neem aan dat de lezer dit al wel zal hebben begrepen — dat de Inspecteur in deze mede voor de minister handelt en spreekt. Gezien tegen de achtergrond van het beoordelingsgesprek, zoals door mij voorgesteld, zal het „eindoordeel” van de Inspecteur aanzienlijk meer reliëf krijgen, dan zulks met de Ministeriële Kennisgeving ooit mogelijk is. Daardoor zal het bij de beoordeelde minder weerstand, minder vrees, meer begrip opwekken en aldus wordt de kans dat hij in beklag zal gaan — langs natuurlijke weg — aanzienlijk verkleind. Ik geloof dat dit voor alle partijen aanzienlijk beter zou zijn.

Ik ontveins mij niet in het voorgaande slechts enkele hoofdlijnen te hebben gegeven voor een aanzienlijke verbetering van ons beoordelingsstelsel. Veel studie zal nog moeten volgen, veel tijd zal daarmee gemoeid zijn. Laten wij inmiddels vooral niet wanhopen, want met goede wil en veel inspanning en vooral met *onderling vertrouwen* is ook het huidige systeem wel degelijk bruikbaar!

Het nemen van hindernissen met de brugleggende tank

door Th. J. VAN DER SCHOOT, *Majoor der Infanterie*

Sedert enkele jaren beschikt de brigade in haar pantsergeniecompagnie over middelen om snel kleinere pantservertragende hindernissen te overwinnen. Ik doel hierbij op de brugleggende tank. De invoering van dit materieel had tot gevolg dat in de opleiding van zowel pantserinfanteriecompagnieën als tankeskadrons het „overschrijden van waterhindernissen met behulp van brugleggende tanks” een niet onbelangrijke plaats ging innemen. Bij oefeningen is echter gebleken dat enkele elementaire punten in deze operatie niet de aandacht krijgen die zij verdienen. Mogelijk kan dit artikel ertoe bijdragen de gedachtevorming daarover te stimuleren. Het gaat er daarbij niet om vast te stellen hoe de brugleggende tanks onder de verschillende gevechtsvormen tactisch moeten worden gebruikt, maar eenvoudig om het tactisch-technisch samenspel van tanks, pantserinfanterie en de brugleggende tank eens te bezien in een gegeven situatie.

Laten wij daarbij uitgaan van het aanvallend gevecht. Wanneer wij in deze gevechtvorm de gebeurtenissen bij het overschrijden van de hindernis in volgorde plaatsen, zien wij — aannemende dat artillerie- en mortiersteun is verzekerd — nadat de plaats van lancering van de brug is vastgesteld, het volgende beeld:

— tanks rijden op tot in posities van waaruit zij een scherm van tankbestrijdingsvuur voor de lanceerplaats kunnen leggen en de infanterie maximaal kunnen steunen;

— de pantserinfanterie rijdt zover mogelijk op, *bij voorkeur* tot aan de hindernis. Zij stijgt uit, doorschrijdt de hindernis en zet aan 's vijands zijde haar actie (te voet) voort om met steun van de boordwapens, de tanks en overige met vuur steunende wapens de lanceerplaats vrij te maken van vijandelijk vuur met directe richting;

— inmiddels wordt de oever aan beide zijden onderzocht op mijnen;

— vordert de actie van de infanterie, dan wordt de brugleggende tank aangetrokken;

— is de lanceerplaats voldoende veilig gesteld, dan wordt de brug geplaatst;

— na de lancering passeren als eerste voertuigen de tanks van het aanvalschelon de brug;

— vervolgens worden de pantservoertuigen van de infanterie aangetrokken;

— wanneer aan 's vijands zijde van de hindernis manoeuvreer ruimte is verkregen, passeren de volgeenheden.

Enkele van deze handelingen verdienen nadere aandacht, namelijk het vaststellen van de plaats waar de brug moet komen, het veilig stellen van deze plaats en het gebruik van de brug nadat zij is gelegd.

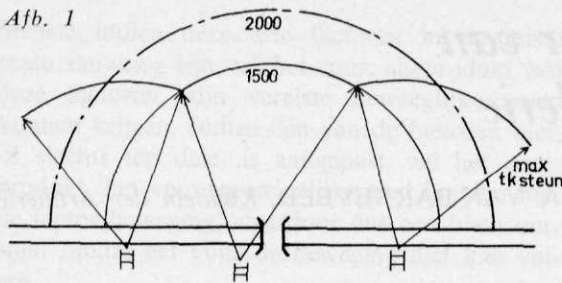
Het beweeglijk gevecht eist een hoog tempo van handelen. Dit tijdargument, dat ook voor lagere niveaus geldt, brengt mee dat de brug in kwestie zo snel mogelijk na het bereiken van de hindernis moet worden gelegd. Daarom dient, zo enigszins mogelijk, reeds vóór het begin van het gevecht aan de hand van het manoeuvreplan en beschikbare terreingegevens ten naaste bij te worden bepaald waar, indien nodig, de brug zal worden gelanceerd.

Niet alleen de bodem aan weerszijden van de hindernis is daarbij van belang, maar eveneens de aanlooproutes naar de brug en de terreinsomstandigheden aan de overzijde, die een snelle voortgang van de actie moeten waarborgen, zijn uiterst belangrijk. Een aanvullende genietechnische verkenning kan na het bereiken van de hindernis evenwel niet achterwege blijven.

Is eenmaal de plaats van lancering bepaald, dan dient deze te worden veilig gesteld. Wanneer kan nu worden aangenomen dat de vereiste mate van veiligheid aanwezig is?

Niet voor niets wordt de brug gedragen door een tank. Dit geeft haar cross-countrymobiliteit en biedt voorts gelegenheid de brug te plaatsen onder vijandelijk artillerie- en mortiervuur en het vuur van lichte infanteriewapens. De kwetsbaarheid voor tank- en antitankvuur betekent echter, dat de brugleggende tank buiten bereik van vijandelijke tanks en antitankwapens moet worden gehouden. Daartoe is het nodig dat aan de vijandelijke zijde van de hindernis een terreinstrook wordt veilig gesteld die dieper moet zijn dan de maximale werkzame dracht van vijandelijke tanks en antitankwapens in dat specifieke terrein. De infanterie heeft hierin vanzelfsprekend een be-

Afb. 1

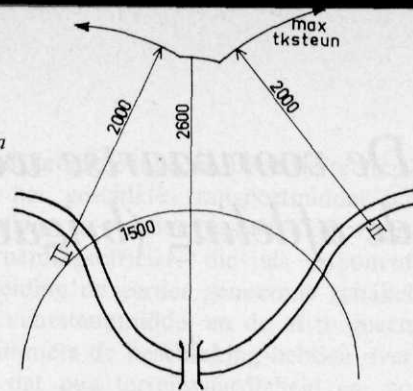
langrijk aandeel. Vaak ziet men haar de hindernis slechts enkele honderden meters overschrijden en dan in dekking gaan. Zij dient echter met haar eigen antitankwapens, gesteund door artillerie, mortieren en, voor zover de dracht en opstelling dat toelaten, de steun van de eigen tanks, zodanige terreindelen te bezetten dat direct vuur op de lanceerplaats niet meer mogelijk is. Bij een werkzame dracht van ca. 2000 m van de T54, de T60 en, niet te vergeten, de geleide antitankprojectielen zullen, in open, overzichtelijk terrein, de zo snel mogelijk te nemen terreindelen veelal op meer dan 2000 — 500 (dracht Carl Gustav) = 1500 m van de lanceerplaats zijn gelegen.

Terloops zij hier opgemerkt dat het kiezen van de brugslagplaats in een inspringende bocht van de hindernis voor de beveiliging van groot belang is. De afb. 1 en 1a mogen dit verduidelijken. Vaak wordt nog voor het veilig stellen van de lanceerplaats te weinig infanterie ingezet. Hoeveel eenheden men gebruikt is vanzelfsprekend afhankelijk van de situatie van het moment, maar wil men op een afstand van 1000 à 1500 m van de brugslagplaats een aanvaardbare dichtheid van antitankwapens bereiken dan is, zelfs met tanksteun vanaf de eigen oever, een eenheid in de orde van grootte van een compagnie al te weinig; zeker wanneer de bewaking van het terrein naar de flanken door begroeiing of terreinverheffingen niet gunstig is (zie afb. 2).

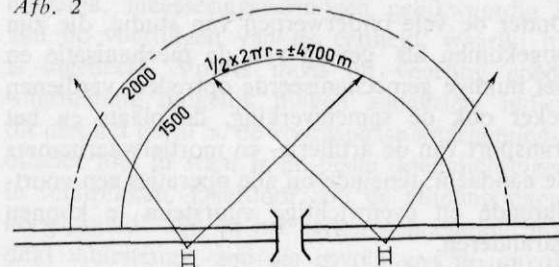
Om de aanval zijn oorspronkelijke snelheid zo spoedig mogelijk te hergeven en de infanterie zo snel mogelijk maximale nabijsteun te verschaffen, zullen de tanks van het aanvalsechelon als eerste voertuigen de brug passeren. Vervolgens worden de pantservoertuigen van de infanterie over de brug gedirigeerd en onmiddellijk aangetrokken naar hun groepen. De aanval van de voorste tank/infanterieteams kan dan weer normaal worden voortgezet.

Hiermee is echter over het gebruik van de brug nog niet alles gezegd. Stel dat de hindernis over de volle breedte van het brigadevak loopt en, doordat in de diepte van het vak een tweede

Afb. 1a

Afb. 2

hindernis is gelegen, slechts twee bruggen worden gelegd. Alle voertuigen van de brigade moeten dan deze twee bruggen passeren. Deze verplaatsingen moeten nauwkeurig worden geregeld daar anders vóór de bruggen concentraties van voertuigen, lange wachttijden op ongeschikte plaatsen, kortom: een chaos zou ontstaan. Voertuigen en eenheden die bij het nemen en overbruggen van de hindernis niet direct betrokken zijn, dienen haltgebieden te worden aangewezen waar zij hun oproep tot passage afwachten. Deze gebieden mogen niet te dicht bij elkaar en niet te dicht bij de brug zijn gelegen in verband met kwetsbaarheid. Het is bijvoorbeeld bepaald onjuist om, zoals bij de najaarsoefeningen 1965 in Hohne is gebeurd, een tankeskadron op nog geen 100 m van de brug, in colonneformatie opgesteld, drie kwartier te laten wachten alvorens het over de brug te dirigeren. Afgestemd op de voortgang van de operatie aan 's vijands zijde van de hindernis en de ruimte die daar wordt geschapen, worden de eenheden, naar door de brigadecommandant te bepalen prioriteit, verplaatst.

Om deze verplaatsing in één doorlopende beweging uit te voeren is het nodig dat de brigade verkeersregelings- en verbindingsmaatregelen treft.

Het moderne gevecht staat niet ongestraft toe dat betrekkelijk lichte hindernissen een groot remmend effect hebben op de beweeglijkheid van de gevechtseenheden. Verlies van tempo, stagnatie, doelvorming en opbouw van vijandelijke vuurfronten moeten worden voorkomen. Mils in combinatie met de manoeuvre- en vuursteunelementen juist gebruikt, is de brugleggende tank daarbij een krachtig hulpmiddel.

De voorwaartse waarnemer van de afdeling (brigade) artillerie

door A. VAN BARNEVELD, Kapitein der Artillerie

Onder de vele onderwerpen van studie, die zijn opgekomen als gevolg van de mechanisatie en het huidige gemechaniseerde optreden, verdienen zeker ook de samenwerking, de plaats en het transport van de artillerie- en mortierwaarnemers de aandacht, teneinde bij alle operaties een voortdurende en evenwichtige vuursteun te kunnen garanderen.

Bij elk tactisch optreden vormen de factoren *vuur* en *beweging*, die onverbrekelijk met elkaar zijn verbonden, de basis waarop dit optreden moet zijn gebaseerd. Het samenspel tussen vuur en beweging is op geen enkel niveau weg te denken. De mate van samenspel is daarbij afhankelijk van de beschikbare vuursteunmiddelen en hierdoor wordt tevens de onderlinge verhouding bepaald. Elke tactische commandant beschikt over beide genoemde pijlers in slechts van het niveau afhankelijke, variabele grootheden.

Slechts de maximale uitbuiting van zowel vuur als beweging legt de vijand onze wil op en leidt uiteindelijk tot zijn vernietiging.

Bij de beschouwing van de problemen ten aanzien van de waarneming zijn de volgende factoren van belang:

- het tactisch optreden van de brigade;
- het optreden en de mogelijkheden van de brigade-artillerie;
- het optreden en de mogelijkheden van de mortieren;
- de mogelijkheden tot samenwerking van de artillerie- en mortierwaarnemers en de coördinatie van de vuursteun;
- de verbindingsapparatuur, die de waarnemers ter beschikking staat.

Deze factoren en hun invloeden zullen hierna achtereenvolgens worden gezien.

Het tactisch optreden van de brigade

Hoewel de elementen vuur en beweging op alle niveaus zijn terug te vinden, zien wij in de organisatie van de brigade het laagste niveau, waarin

alle middelen aanwezig zijn om een combinatie van enige omvang te kunnen realiseren.

De beweging is aangepast aan het moderne gevecht. Zowel de pantserbrigade als de pantserinfanteriebrigade zullen het gevecht zoveel mogelijk mobiel voeren over gebieden met grote breedte en diepte. Zolang de pantserinfanterie de beweging opgezeten kan handhaven, zal zij de voertuigen niet verlaten. Alleen wanneer de aard van het terrein of de vijandelijke weerstand daartoe dwingen, zal zij uit de voertuigen gaan en het gevecht te voet voortzetten. Zij wordt daarbij, indien mogelijk, gesteund door vuur van tanks, artillerie, mortieren en eventueel vliegtuigen. Zodra de omstandigheden dit toelaten, wordt echter opnieuw van de voertuigen gebruik gemaakt.

Daarom zal *de vuursteun* moeten voldoen aan de volgende eisen:

- alle essentiële onderdelen van de met vuur steunende eenheden moeten dezelfde mobiliteit en zo mogelijk hetzelfde incasseringsvermogen hebben als de overige tactische eenheden van de brigade;
- de vuursteun moet over grote breedte en diepte doorlopend kunnen worden verleend;
- er moet gelijktijdig op meer doelen kunnen worden gevuurd;
- de mogelijkheid tot het afgeven van geconcentreerd vuur moet aanwezig zijn;
- de vuursteun moet, ook al is deze niet voorbereid, snel kunnen worden geleverd.

Vuursteuntechnisch is de te verlenen indirecte vuursteun afhankelijk van:

- de ter beschikking staande vuursteunmiddelen;
- de juiste inzet van deze middelen (vuursteuncoördinatie) en vuurregeling;
- de vuurleiding, i.c. de waarnemer en het hem ter beschikking staande materieel. Deze waarnemer is de schakel tussen het vuursteunmiddel en het af te geven vuur.

Slechts indien deze drie factoren in de juiste mate aanwezig zijn, zal het vuur, als produkt van deze factoren, zijn vereiste beweeglijke vorm kunnen krijgen. Indien één van de factoren niet, of slechts ten dele, is aangepast, zal het eindprodukt, het vuur, geen gelijke tred houden met de factor beweging, waardoor dus een hiaat ontstaat omdat het vuur de beweging niet kan volgen.

Het optreden en de mogelijkheden van de brigade-artillerie

De afdeling moet de gehele brigade met vuur kunnen steunen; de ingedeelde apparatuur en de werkwijze maken, dat berekende vuren zonder voorafgaand inschieten kunnen worden afgegeven.

Bij het huidige tactische optreden over gebieden met grote breedte en diepte kunnen situaties ontstaan, waarbij de afdeling door haar beperkte dracht niet in staat is in het gehele brigadevak artilleriesteun te leveren. Door indeling van een vuurversterkende afdeling kan aan dit bezwaar worden tegemoetgekomen. Waarnemingstechnisch levert dit geen moeilijkheden op daar de brigade-afdeling, al dan niet versterkt met waarnemers van de vuurversterkende afdeling, voor voldoende waarnemingsdichtheid in het brigadevak kan zorgen.

De afdeling brigade-artillerie in de pantserinfanteriebrigade heeft in totaal 12 voorwaartse waarnemingsofficieren, waarvan er 9 in beginsel zijn bestemd voor inzet bij de drie pantserinfanteriebataljons (deze kunnen, zoals later zal blijken, samenwerken met de 9 waarnemers van de mortierpelotons van de pantserondersteuningscompagnieën); 3 voorwaartse waarnemingsofficieren zijn bestemd voor indeling bij het tankbataljon.

De afdeling brigade-artillerie in de pantserbrigade heeft in totaal 9 voorwaartse waarnemingsofficieren, waarvan er 3 in beginsel zijn bestemd voor het pantserinfanteriebataljon en 6 voor indeling bij de twee tankbataljons.

Bovendien moet te allen tijde rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat voorwaartse waarnemingsofficieren dienen te worden geleverd voor inzet bij verkenning- en andere eenheden. De inzet van de artilleriewaarnemers zal derhalve op brigade-afdelingsniveau worden geregeld.

In de huidige organisatie hebben de voorwaartse waarnemingsofficieren de beschikking over een MUNGA, zodat bij een optreden met pantserinfan-

terie-, tank- of andere eenheden door de te steunen eenheid het geschikte transportmiddel ter beschikking dient te worden gesteld. De voorwaartse waarnemingsofficier, die als exponent van de vuurleiding de eerder genoemde schakel is tussen het vuursteunmiddel en de af te geven vuren, moet immers de beschikking hebben over een voertuig dat qua terreinvaardigheid en, zo mogelijk, incasseringsvermogen gelijkwaardig is aan de voertuigen van de eenheid, waarbij hij is ingedeeld. Voorts moet dit voertuig goede waarneming mogelijk maken aangezien, indien dit niet het geval is, de voorwaartse waarnemingsofficier niet in staat is de juiste doelinlichtingen te verstrekken. Daardoor zou de afdeling nagevoeg „blind” zijn en het eerder genoemde „produkt vuursteun”, zou als gevolg van de onvoldoende factor vuurleiding, niet aan de daaraan te stellen eisen voldoen.

Het optreden en de mogelijkheden van de mortieren

Het peloton mortieren in de pantserondersteuningscompagnie van het pantserinfanteriebataljon bestaat — vooruitlopend op het nieuwe in de organisatie op te nemen materieel — in feite uit 3 pelotons à 3 stukken. Deze 3 pelotons kunnen alleen gezamenlijk — in groter verband — optreden indien er zichtverband bestaat.

Dit, gevoegd bij de beperkte dracht van max. 4,5 - 5 km (gemiddeld 3 - 4 km), waardoor bepaald geen vuursteun over grote breedte en diepte kan worden gegeven, en de onmogelijkheid tot het afgeven van berekende vuren, waardoor dus altijd inschieten noodzakelijk is, legt vele beperkingen op.

Bij het huidige optreden van het pantserinfanteriebataljon over grote breedte en diepte betekent dit dat, indien aan de pantserinfanteriecompagnieën een gelijke mogelijkheid tot mortiersteun wordt gegeven, de pelotons à 3 stukken apart optreden en worden uitgegeven aan de pantserinfanteriecompagnieën, zodat in feite de pantserinfanteriecompagnieën de beschikking krijgen over een klein mortierpeloton à 3 stukken, waardoor de mogelijkheid tot concentratie van vuur vrijwel is uitgesloten.

Elk peloton van 3 stukken heeft een waarnemingsgroep die zich dan zal bevinden bij de pantserinfanteriecompagnie die door het peloton wordt gesteund. Daardoor wordt tevens een evenredige verdeling van de waarnemers over de pantserinfanteriecompagnieën verkregen.

Indien de pelotons evenwel niet aan de pantserinfanteriecompagnieën worden uitgegeven en in een bepaald gedeelte van het bataljonsvak gezamenlijk worden ingezet, is de noodzaak van indeling van waarnemers bij de pantserinfanteriecompagnieën, die niet de beschikking hebben over een mortierpeloton en derhalve ook niet op mortiervuur kunnen rekenen, niet meer aanwezig. De waarnemers zullen dan dáár worden ingezet, waar ze wél het vuur van hun eigen peloton kunnen leiden. De evenredige verdeling van de waarnemers over de pantserinfanteriecompagnieën is dan niet meer aanwezig.

Indien de mortierpelotons in de toekomst worden uitgerust met moderner materieel, zal wellicht de mogelijkheid tot inzet als bataljonsvuursteunmiddel groter zijn door de grotere dracht en grotere mobiliteit. De beperkingen ten aanzien van een gezamenlijk optreden, dat alleen mogelijk is bij zichtverband, en de onmogelijkheid tot het afgeven van berekende vuren blijven ook dan bestaan. Ook in dit geval zal het, gezien de dracht en de grote breedte en diepte waarover het pantserinfanteriebataljon optreedt, nog vaak nodig zijn dat de pelotons afzonderlijk optreden in steun aan een pantserinfanteriecompagnie, temeer daar steun aan de pantserinfanteriecompagnieën primair blijft. Op het gebied van de waarneming en de indeling van de waarnemingsgroepen zullen daardoor dan ook weinig verschillen ten opzichte van de huidige situatie ontstaan.

Samenvattend kan worden gesteld dat, hoewel de waarnemers van de mortierpelotons van de pantserinfanteriecompagnieën doorgaans evenredig over de pantserinfanteriecompagnieën van het pantserinfanteriebataljon zullen worden verdeeld, dit toch niet als regel mag worden aangenomen, omdat zeker situaties kunnen voorkomen, waarin niet bij alle pantserinfanteriecompagnieën een mortierwaarnemer aanwezig zal zijn.

Coördinatie van de inzet van de waarnemers geschiedt op bataljonsniveau.

Mogelijkheden tot samenwerking van artillerie- en mortierwaarnemers en coördinatie van de vuursteun

De coördinatie van de beschikbare vuursteun met de uit te voeren operatie en de coördinatie van de beschikbare vuursteunmiddelen onderling vallen onder de verantwoordelijkheid van de tactische commandant.

Het samenspel tussen de vuursteunmiddelen

wordt niet bepaald door de vuursteunmiddelen zelf, maar door de schakels. Aangezien de vuursteuncoördinatie op het laagste niveau dient te beginnen, zijn de waarnemers hierbij ten nauwste betrokken.

Voor coördinatie van de vuursteunmiddelen heeft de compagniescommandant van de pantserinfanteriecompagnie als belangrijkste functionarissen de artillerie- en mortierwaarnemer (indien aanwezig) ter beschikking. Het behoeft derhalve geen betoog dat de mogelijkheid tot plaatsing van de beide waarnemers bij elkaar in hetzelfde voertuig zeer zeker gewenst is, zodat een voortdurend overleg mogelijk is.

Voor coördinatie van de manoeuvre en de vuursteun dienen de waarnemers zich in beginsel in de directe omgeving van de compagniescommandant op te houden, op de plaats waar deze inzicht heeft in het terrein en van waar hij de actie leidt. Slechts dan zullen de waarnemers in staat zijn de door hun onderdelen af te geven vuren zodanig te leiden dat zij passen in het tactische plan van de commandant en tot een reële verdeling van de ondersteunende vuren over de middelen te komen.

In de huidige organisatie heeft of krijgt de mortierwaarnemer de beschikking over een prco of pwco, in welk voertuig tevens een plaats is gereserveerd voor de artilleriewaarnemer. Er zijn evenwel verschillende reële en praktische situaties waarbij de belangen van de beide waarnemers niet parallel lopen en waarin de artilleriewaarnemer zal optreden terwijl geen mortierwaarnemer aanwezig is. Bv. wanneer bij een bataljon, dat aan de vijand ligt, een waarnemingsvoertuig met bezetting (artillerie- en mortierwaarnemer) is uitgeschakeld, kan wél een artilleriewaarnemer uit een reservebataljon worden aangetrokken. Het aantrekken van een mortierwaarnemer — zijnde een bataljonsfunctionaris — met zijn voertuig uit het reservebataljon is niet waarschijnlijk. Indien voorts de afdeling artillerie, van een brigade in reserve, elders met vuur steunt, kan hierbij een deel van de waarnemers worden ingezet. Dit zal onder meer het geval zijn indien, om elders geleden verliezen aan te vullen, in vuurversterking wordt opgetreden of indien steun wordt gegeven aan een verkenningseenheid. De artilleriewaarnemer zal dan moeten terugvallen op zijn MUNGA waarmee hij de eenheid, waarbij hij is ingedeeld, veelal niet zal kunnen volgen, waardoor de vuursteun aan deze eenheid niet meer kan worden gegarandeerd.

De artilleriewaarnemer, ingedeeld bij een tank-

eskadron, dient een plaats te krijgen in één van de tanks van het eskadron, met name de tank van de plaatsvervangend eskadronscommandant. Indien de tank volledig als waarnemingstank wordt ingezet, wordt deze hiermee onttrokken aan zijn primaire taak als tank. In het geval dat de waarnemer bij de plaatsvervangend eskadronscommandant in diens tank een plaats moet vinden, waarbij de tank zijn primaire taak blijft behouden, legt dit aan de waarnemer vele beperkingen op, omdat hij de plaats krijgt van de seiner/lader en derhalve met gesloten luiken niet zal kunnen waarnemen.

Voor indeling van artilleriewaarnemers bij andere dan bovengenoemde onderdelen zijn in het geheel geen voorzieningen aanwezig.

Uit een en ander kan de conclusie worden getrokken, dat de artilleriewaarnemer in vele gevallen niet erop kan rekenen dat hij een zodanig geschikt voertuig ter beschikking krijgt, als nodig is voor de juiste uitvoering van zijn taak.

De verbindingssystemen, die de waarnemers ter beschikking staat

De artillerie- en mortierwaarnemers zullen hun taak slechts op de juiste wijze kunnen vervullen, indien hen uitstekende verbindingssystemen met een voldoende bereik ter beschikking staan.

Voor de artillerie- en mortierwaarnemer, ingedeeld bij een pantserinfanteriecompagnie, moet worden opgemerkt dat — indien de waarnemers gezamenlijk de beschikking hebben over hun organieke prco/pwco, waarin de voor hen bestemde radio's zijn ingebouwd — de verbindingssystemen voldoen aan de daaraan te stellen eisen. In dit geval heeft de mortierwaarnemer immers de beschikking over een AN/GRC-8 voor verbinding met het vuurregelingscentrum van zijn mortierpeloton, en de artilleriewaarnemer heeft met zijn AN/VRC-9 verbinding op het vuurleidingsnet van zijn afdeling artillerie. Beide toestellen hebben doorgaans een voldoende bereik.

De bij een tankeskadron ingedeelde artilleriewaarnemer krijgt, zoals reeds eerder werd opgemerkt, een plaats in de tank van de plaatsvervangend eskadronscommandant. Voor de dan nodige verbinding zijn bij de tankbataljons extra zender/ontvangers RT-67 met een frequentiebereik van 27,0 - 38,9 MHz, dus in de artillerieband, aanwezig.

Indien de tank volledig als waarnemingstank wordt ingezet, kan de RT-68 in de AN/VRC-18 door deze RT-67 worden vervangen en dan kan

dus in de artillerieband worden gezonden. Met de overige tanks, en dus met de eskadronscommandant, is alleen verbinding mogelijk in de overlapfrequentie (38,0 - 38,9 MHz). Indien de tank zijn primaire taak als tank van de plaatsvervangend eskadronscommandant blijft behouden, kan door de artilleriewaarnemer voor verbinding met zijn vuurregelingscentrum slechts gebruik worden gemaakt van zijn AN/PRC-9, die niet in de tank kan worden ingebouwd en, zoals hieronder gesteld, doorgaans een onvoldoende resultaat geeft.

De artilleriewaarnemer heeft in de huidige organisatie in zijn MUNGA de beschikking over een AN/PRC-9 en een C/PRC-26D. Het bereik van deze toestellen is echter doorgaans ontoereikend voor vuurleidingsdoeleinden.

De artilleriewaarnemer, die wordt ingedeeld bij een pantserinfanterieonderdeel waarbij geen mortierwaarnemer is ingedeeld, of bij enig ander onderdeel waar hij niet de beschikking krijgt over een aldaar aanwezige radio in de artillerieband, beschikt doorgaans niet over voldoende verbindingscapaciteit om zijn taak naar behoren te kunnen vervullen. De artilleriewaarnemer bij het tankeskadron zal, ondanks de daar op verbindingengebied ter beschikking gestelde faciliteiten, op dit gebied vrijwel altijd moeilijkheden ondervinden.

Samenvatting

Uit het voorgaande moge blijken dat:

- a. de artillerie- en de mortierwaarnemer vertegenwoordigers zijn van twee totaal verschillende componenten, respectievelijk de artillerie, zijnde een brigademiddel, en de mortieren, zijnde een bataljonsmiddel. Zoals ook bij de onderdelen van de brigade naar behoefte teams worden geformeerd en weer worden ontbonden, zo zullen ook de beide waarnemers nu eens alleen, dan weer tezamen optreden. Het opbouwen van een organisatie, waarbij beiden vast aan elkaar gebonden zijn door het verstrekken van één transportmiddel voor beide waarnemers tezamen, is derhalve niet juist;
- b. de artilleriewaarnemers, ingedeeld bij de tankeskadrons, niet de beschikking hebben over die faciliteiten op het gebied van verbindingen en waarnemingsmogelijkheden om hen in staat te stellen hun taak volledig naar behoren te vervullen;
- c. de artilleriewaarnemers, die niet op enigerlei wijze gebruik kunnen maken van de door een

andere eenheid ter beschikking te stellen faciliteiten op transport- en verbindingsgebied — bv. bij een pantserinfanteriecompagnie waarbij geen mortierwaarnemer aanwezig is, bij een verkenningsonderdeel of een andere tactische eenheid — door de hen ontbrekende middelen niet in staat zullen zijn hun taak op de juiste wijze te verrichten.

Conclusie

Om een efficiënte vuursteun van de brigade-artillerie te verkrijgen moeten de artilleriewaar-

nemers de beschikking krijgen over een eigen transportmiddel met voldoende terreinvaardigheid, incasseringsvermogen en verbindingsapparatuur, teneinde hen in staat te stellen te allen tijde zelfstandig met de te steunen eenheid te kunnen opereren.

Bij een gezamenlijk optreden met de mortierwaarnemer zou coördinatie kunnen plaatsvinden door een gezamenlijk gebruik van de aan de mortierwaarnemer ter beschikking staande prco/pwco.

Nieuwe uitgave

British defence policy and nuclear war, door E. J. de Kadt, 148 blz. Uitg.: Frank Cass and Co Ltd, Londen, 1964. Prijs: 21 sh.

Terwijl Frankrijk bezig is een onafhankelijke kernmacht op te bouwen, wordt in Groot-Brittannië gediscussieerd over het al dan niet handhaven van deze kernmacht. Vele mensen nemen niet aan deze discussie deel omdat men deze materie te moeilijk vindt en niet over de juiste gegevens beschikt. Met dit boek levert De Kadt — Nederlander van afkomst en thans lector aan de London School of Economics — een belangrijke bijdrage tot deze discussie.

Schr. begint met een overzicht van de hele scala van gedachten en strategieën op het gebied van de nucleaire oorlogvoering, waarbij wordt aangetoond hoe moeilijk het is geweest nucleaire wapens in het traditioneel-strategisch denken in te passen. Uit de historie van de Britse kernmacht blijkt dat deze is ontstaan doordat Groot-Brittannië betrokken was bij de vervaardiging van de eerste atoombom; ook prestige-, financiële en economische overwegingen speelden een belangrijke rol. Pas later, onder invloed van de publieke opinie, werden gedachten ontwikkeld omtrent de inzet van de Britse kernmacht. Uit een analyse van de huidige en toekomstige Britse kernmacht komt schr. tot de conclusie dat deze kernmacht noch onafhankelijk noch geloofwaardig is.

Na het probleem van vele andere kanten te hebben beschouwd — hoewel hiervan vele facetten, zoals de auteur zelf stelt, nader moeten worden bestudeerd — volgt de aanbeveling de Britse onafhankelijke kernmacht op te heffen en bv. aan een NAVO-kernmacht-onder controle van de Amerikaanse president over te dragen. Dit als eerste stap op weg naar een plan voor kernbepapeningscontrole en -ontwapening. Tegenover het opheffen van de Britse onafhankelijke kernmacht staat weer het feit dat China en Frankrijk een dergelijke macht aan het opbouwen zijn, Egypte en Israël in het geheim eraan werken en India en West-Duitsland sterk erin zijn geïnteresseerd. Het is een dilemma van absurditeit geworden. d.J.

De middelen van de tactische luchtstrijdkrachten in West-Europa in de periode 1968-1972

door D. J. J. BOKS, Luitenant-Kolonel-vlieger van de Koninklijke Luchtmacht

*Dit is de inzending van Lt.-Kol. D. J. J. Boks voor de Prijsvraag De Militaire Spectator 1963** Hij won hiermee de tweede prijs. De eerste prijs werd gewonnen door Luitenant-Kolonel G. R. Bosch; deze inzending bevat echter te veel geclassificeerde gegevens waardoor ze niet voor publikatie in aanmerking komt. De inzending van Lt.-Kol. Boks werd geruime tijd geleden geschreven; inmiddels zijn verschillende veronderstellingen door de feiten achterhaald. Zo voldoet het V/STOL-vliegtuig nog niet aan de aan dit toestel te stellen hoge operationele eisen en de ontwikkeling van dit vliegtuig zal nog enige tijd vergen alvorens het als jachtvliegtuig uit het experimentele stadium komt. Dit is dan ook de reden dat in de periode 1968-1972 de nog volledig aan de operationele eisen beantwoordende F-104G zal worden gehandhaafd en t.a.v. een aanvulling met een conventioneel aanvalsvliegtuig zeker nog niet aan een V/STOL-vliegtuig kan worden gedacht; ten hoogste kan een vliegtuig met STOL-eigenschappen worden overwogen.*

REDACTIE

Inleiding

1. Het opstellen van een goede behoeftebepaling voor de krijgsmacht is momenteel een taak, die door velen schromelijk wordt onderschat. Het betekende vroeger het inpassen van een nieuw wapen, techniek of denkbeeld in een overigens ongewijzigd patroon. Thans is het een constant afwegen van factoren, met soms tegengestelde, maar steeds ver strekkende gevolgen; deze factoren spelen daarbij in een wetenschappelijke sfeer, die niet of nauwelijks het predikaat „militair” draagt. Een opsteller van operationele en/of logistieke plannen dient tegenwoordig, behalve over een diep tactisch inzicht, ook te beschikken over kennis van de politiek, techniek, elektronica, economie en chemie.

2. In de NAVO worden op het hoogste militaire niveau twee grondslagen voor militaire plannen in gezamenlijk overleg opgesteld, nl. de gezamenlijke strategie en het tactisch hoofdplan. Voorts spelen nog de politieke, technische en economische aspecten een belangrijke rol. De NAVO-leiding kan momenteel de aanschaf van de aanbevolen middelen niet dwingend voorschrijven. De beslissing hieromtrent is aan de nationale regeringen overgelaten. De aard van de middelen zal echter in principe achtereenvol-

gens worden bepaald door de vijandelijke doelstellingen, de eigen politiek, de eigen strategie en de stand van de moderne techniek. Het is derhalve nuttig om zich in de nationale sfeer te bezinnen op de eisen die aan toekomstige middelen moeten worden gesteld, na bestudering van de genoemde beïnvloedende factoren.

3. Nederland draagt v.w.b. de luchtstrijdkrachten met zijn operationele eenheden bij tot de bondgenootschappelijke strijdmacht. Deze eenheden zijn ondergebracht in de 2nd Allied Tactical Air Force (2ATAF), die tezamen met 4ATAF de luchtstrijdkrachten van de Centrale Sector in West-Europa vormt. In de hierna volgende beschouwingen zullen de middelen, die een zuiver strategische taak hebben, weliswaar moeten worden genoemd, maar op de uit deze taak voortvloeiende eisen zal niet afzonderlijk worden ingegaan. Om een verhandeling als deze, die licht in scienc-fiction kan ontaarden, binnen de grenzen der verteerbaarheid te houden, worden hier de middelen in de periode 1968-1972 besproken.

Uitgangspunten

4. *Politiek.* De S.U. zal voortgaan wereldoverheersing na te streven met elk doel, dat hiervoor kan worden ingezet. In het algemeen kan dit streven gemakkelijker worden gediend van uit de wetenschap van een sterke eigen strijdmacht met nucleaire, biologische, chemische, maar ook met grote hoeveelheden conventionele strijdkrachten. Confrontatie met deze communistische politiek heeft in het Westen geleid tot vorming van de NAVO. Er is derhalve geen indicatie, dat de NAVO

* Voor onderwerp en bepalingen van de Prijsvraag 1963 wordt verwezen naar *De Militaire Spectator* 132(1963)(10)451; een nadere toelichting is verschenen in *Mil. Spect.* 133(1964)(1)2. De volledige uitslag is gepubliceerd in *Mil. Spect.* 133(1964)(10)456.

in de politieke constellatie een andere plaats zal innemen. Onderhandelingen over bewapeningsbeperkingen of controle daarop zullen in deze situatie geen wezenlijke verandering kunnen brengen.

5. *Economie.* De grootte van de begrotingen t.b.v. de strijdmacht kan in de Oostbloklanden weliswaar eenvoudig worden verhoogd, doch de economische structuur is ook daar zodanig, dat dit zijn repercussies in de gehele maatschappij zal hebben. Dit feit, gekoppeld aan het streven de binnenlandse economie in de Warschau-Pactlanden te versterken, maakt de uitspraak aannemelijk, dat een wezenlijke verhoging van de militaire uitgaven door de communistische landen in het beschouwde tijdvak niet waarschijnlijk moet worden geacht. Anderzijds is het nog minder waarschijnlijk dat de Westerse landen hun defensieuitgaven drastisch zullen verhogen. De huidige percentages van de nationale inkomens zullen ten hoogste op hetzelfde niveau blijven; een daling ervan ligt meer in de lijn der verwachtingen dan een stijging.

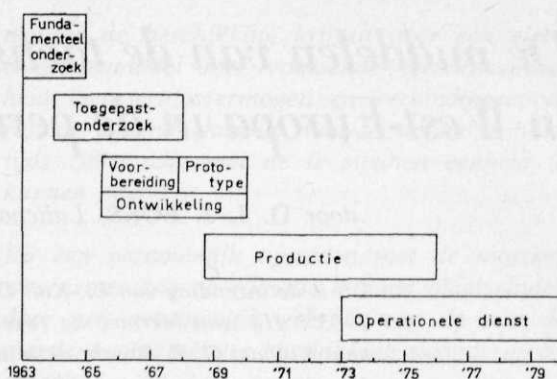
6. *Techniek.* Een belangrijk aspect van de hedendaagse explosieve technische ontwikkeling is de specialisatie. Deze heeft tot gevolg, dat in één technisch produkt een veelheid van verschillende technieken is ondergebracht. Dit veroorzaakt een grote onderlinge afhankelijkheid van de componenten. Het samenbrengen ervan moet grondig worden bestudeerd en aan de ontwikkeling van een technisch project, van de fundamentele studie af tot de operationele inzet, dient een zeer lange tijd te worden besteed. Deze periode is zo lang, dat men moet aannemen, dat in 1972 geen middelen operationeel inzetbaar zijn, waarvan de techniek momenteel niet bekend is. Een illustratie van het bovenstaande geeft afb. 1. De volgende beschouwingen zijn daarmee beperkt tot die middelen, die momenteel technisch uitvoerbaar zijn.

Het concept van NAVO-operaties

7. Teneinde tot een goed begrip te komen van het concept van operaties, is het noodzakelijk een exposé te geven van de vijandelijke dreiging en de beoordeling van zijn mogelijkheden om een gewapend conflict te beginnen. Deze studie gaat uit van een vijandelijk initiatief in deze. Ten aanzien van de vijandelijke dreiging is bestudering van de ontwikkeling nodig; de mogelijkheden van agressie zijn mede bepalend voor het verdedigingsplan van de NAVO.

8. *De toekomstige dreiging.* Bij de waardering van een toekomstige dreiging moeten de volgende belangrijke ontwikkelingen worden onderscheiden:

- a. een groeiende, steeds meer onkwetsbaar wordende nucleaire capaciteit bij de vliegtuigen en geleide wapens (zowel grond/grond als grond/lucht) van de vijand, die hem in staat zal stellen een grootscheepse nucleaire aanval te lanceren met weinig of geen waarschuwing;
- b. een groeiende zekerheid bij de vijand dat een toekomstige totale kernoorlog een vernietiging op onvoorstelbare schaal tot gevolg zal hebben.

Afb. 1 De tijdcyclus in de ontwikkeling van een wapensysteem

9. *De vijandelijke mogelijkheden.*¹ Teneinde te geraken tot een duidelijke scheiding van vijandelijke mogelijkheden heeft men een hiervan aantal definities opgesteld, waarvan hier de twee voor dit stuk belangrijkste volgen.

a. **MAJOR AGGRESSION.** Een nucleaire of conventionele militaire actie, waarvan de opzet en de omvang duidelijk waarneembaar zijn gericht op: — het zodanig in gevaar brengen van één of meer NAVO-landen, dat het (zij) weinig kans heeft (hebben) om de aanval als vrije en onafhankelijke natie(s) te overleven;

— het snel verbreken van de samenhang van de militaire krachten tot op een dusdanige schaal, dat deze tot een onaanvaardbare graad wordt verstoord, d.i. dat zij niet meer in staat zijn de strategische doelstellingen van de NAVO effectief na te streven.

b. **LIMITED AGGRESSION.** Een nucleaire of conventionele militaire actie tegen NAVO-strijdkrachten of NAVO-gebied onder zelf opgelegde militaire beperkingen, waarbij is vast te stellen, dat de agressie niet voldoet aan de definitie van major aggression. De bedoelde beperkingen kunnen betrekking hebben op een vrijwillige restrictie in wapenkeuze, strijdkrachten, doelstellingen en gebied.

10. *Strategische principes.*² De NAVO-strijdkrachten zijn in hun optreden beperkt tot reacties op de vijandelijke agressie. Een opzettelijke lancering van een totale kernoorlog zal wederzijds worden vermeden. De mogelijkheid is niet uitgesloten dat een dergelijk conflict kan ontstaan door een misrekening of via „escalation”. De mogelijkheid van limited agressie moet echter groter worden geacht.

¹ In deze beschouwingen worden die Engelse uitdrukkingen en woorden onvertaald overgenomen, waarvan het gebruik algemeen is of waarvan vertaling slechts tot misverstanden kan leiden.

² Oorspronkelijke tekst van redactiewege bekort.

11. In het geval van een limited aggression kan men de afschrikkingsmacht niet zonder meer inzetten zonder zelf de eerste stoot tot escalation, dus tot een totale nucleaire oorlog, te geven. De limited aggression moet de meest waarschijnlijke vorm van aanval worden geacht. Een en ander leidt tot de volgende tactische veronderstellingen.

a. Alles moet in het werk worden gesteld om de nucleaire afschrikkingsmacht zo geloofwaardig mogelijk te doen zijn; dit wordt o.m. bereikt door de samenstelling van deze macht en door een vastberaden houding van de landen.

b. In verband met de geringe diepte van het Westeuropese grondgebied moet de verdediging zo dicht mogelijk aan het IJzeren Gordijn worden gevoerd. Hierdoor wordt een snelle beoordeling van de vijandelijke bedoelingen mogelijk en tevens wordt het gevechtsterrein zo beperkt mogelijk gehouden.

c. Het verdedigende karakter van de NAVO brengt mee, dat uitgebreide maatregelen moeten worden genomen om de kans de eerste aanval te overleven zo groot mogelijk te doen zijn, teneinde daarna de strijd zo doelmatig mogelijk voort te zetten.

Deze tactiek bepaalt in hoofdzaak de middelen, zowel de directe gevechtsmiddelen als de ondersteunende. Dit principe dient echter nog nog te worden „vertaald” in tactische en technische eisen, waaraan deze middelen moeten voldoen om de NAVO-plannen te realiseren, het geheel binnen de heersende economische omstandigheden.

Economische overwegingen

12. De tactische luchtstrijdkrachten in West-Europa strekken zich uit tot over de nationale grenzen. De samenstelling van hun middelen is zeer heterogeen, zeker in vergelijking met het verleden. De stijgende kosten van ontwikkeling en produktie van deze middelen doen in de eerste plaats de noodzaak ontstaan de inspanning zodanig over de betrokken landen te verdelen, dat dupliceringen worden vermeden en dat de samenwerking in deze wordt nagestreefd als dit economisch aanvaardbaar en militair gewenst is. Dit laatste schrijft nl. voor dat de totale samenstelling der middelen evenwichtig is en geen lacunes vertoont.

13. De noodzaak tot het bovenstaande wordt steeds dringender. De kosten nemen onevenredig toe met de toeneming in prestaties, terwijl de betrouwbaarheid daalt. Gezien de geringere flexibiliteit zal een wapensysteem in de toekomst

slechts voor één, ten hoogste twee taken kunnen worden ingezet. Deze beide feiten leiden ertoe dat de doelmatigheid van de kosten zal dalen. Indien men als uitgangspunt aanvaardt dat het militaire budget in de toekomst niet zal stijgen boven het huidige peil (zie pt 5) dan kunnen hieruit twee conclusies worden getrokken:

a. het aantal middelen zal afnemen door de gestegen prijs per eenheid;

b. er zal een keus moeten worden gedaan op welk terrein van militaire middelen het hoogste technische niveau moet worden nagestreefd. Een Westeuropese krijgsmacht met alleen de meest ver gevorderde uitrusting voor de betrokken landen vormt een belasting ver boven hun financiële draagkracht. Deze keus mag echter niet leiden tot een onevenwichtige opbouw van de strijdmacht, zoals een inadequaat wapen of vuurleidingsstelsel, ingebouwd in een vliegtuig met zeer grote prestaties.

14. Het is duidelijk dat de beslissingen in deze slechts bij de hoogste NAVO-leiding behoren te berusten. Veranderingen in de opvatting, dat verwerving van middelen een nationale zaak is, zijn echter niet waarschijnlijk. Daarom is het belangrijk dat de landen zelf het initiatief nemen tot samenwerking op dit gebied. Omtrent de toekomst van deze onontbeerlijke samenwerking kan schrijver zich niet optimistisch uitlaten.

De aan de middelen te stellen eisen

15. *Tactische eisen.* Uit het vorenstaande is gebleken dat, als rekening wordt gehouden met een vijandelijke nucleaire aanval op grote schaal, wij aan onze middelen tevens de zwaarste tactische eisen moeten stellen. Bij een oorlog minder dan totaal nucleair hebben wij deze eisen ook nodig maar de zwaarte is geringer. De te stellen eisen zijn de volgende.

a. **VERSPREIDING.** De middelen moeten zodanig verspreid kunnen worden opgesteld, dat zij geen lonend kernwapendoel vormen, zonder dat dit afbreuk doet aan de effectieve inzet.

b. **MOBILITEIT** is een vereiste om snel tot (tijdelijke) concentratie te kunnen overgaan en tevens om snel nieuwe voorbereide opstellingen te kunnen innemen, indien de tactische situatie dit noodzakelijk of gewenst maakt.

c. **KORTE REACTIETIJD.** De middelen moeten snel kunnen reageren. Daarmee kunnen zowel de duur van de vijandelijke aanval als het vijandelijk voordeel van de verrassing worden beperkt. Maatregelen om dit te bereiken zijn dus noodzakelijk. Eén van de mogelijkheden hiertoe is het onderhouden van een hoge graad van paraatheid. Voorts is het een vereiste een zodanig controlesysteem te ontwikkelen dat snel beslissingen kunnen worden genomen en bevelen worden uitgegeven. De veelheid van heterogene informatie die in een kort tijdsbestek beschikbaar komt maakt dit zonder zulk een systeem onuitvoerbaar.

d. AWP-CAPACITEIT. Het is zonder meer duidelijk, dat de middelen zowel bij dag als bij nacht inzetbaar dienen te zijn. Met betrekking tot de luchtverdediging zij vermeld dat zij onder alle weersomstandigheden de vijandelijke vliegtuigen moeten kunnen onderscheppen en vernietigen, en voor de offensieve vliegtuigen is de eis tot een optreden onder slechte weerscondities noodzakelijk. Ook het transport dient te allen tijde doorgang te kunnen vinden.

e. „HARDENING”. Indien de middelen, hoe verspreid dan ook, in een beschermde opstelling kunnen worden ondergebracht, dan zijn zij in een betere positie om de eerste aanval te overleven. Deze eis druipt in principe in tegen die van verspreiding en mobiliteit, doch er dient naar een aanvaardbaar compromis te worden gestreefd. Vooral de maatregelen ter verkrijging van mobiliteit, verspreiding en een korte reactietijd zijn voor de behoeftebepaling van een belangrijkheid van de eerste orde. Zij verhogen daarmee tevens de geloofwaardigheid van de afschrikking.

16. *Technische eisen.* De huidige militaire technische ontwikkeling wijst in de richting van specialisatie en automatisering. Aan deze richtingen kleven voor de militaire commandant enkele bezwaren. Lang niet elke geavanceerde techniek is zonder meer in een militaire situatie in te passen. Er dient een compromis te bestaan tussen de geavanceerdheid van alle technieken tezamen en het concept van operaties in de rol waarin de technieken zullen worden toegepast. Dit heeft geleid tot het begrip „wapensysteem”. Hierbij wordt een complex van 4 componenten samengesteld tot één systeem van wapens, waarbij een evenwicht bestaat tussen de prestaties van alle componenten. Deze componenten zijn:

- a. de wapendrager;
- b. het vuurleidingssysteem;
- c. het wapen;
- d. de ondersteunende grondapparatuur („ground environment”).

Het heeft bv. geen nuttig effect om een F104G uit te rusten met een geavanceerd vuurleidingssysteem, indien de groundradars niet in staat zijn om dit snelle vliegtuig zodanig te leiden, dat het systeem in al zijn mogelijkheden kan worden gebruikt.

17. Aan het aspect van de specialisatie kleven voor de militaire toepassingen enkele ongunstige aspecten. Specialisatie leidt nl. tot een daling van de betrouwbaarheid.

Deze vermindering is het gevolg van de onderlinge afhankelijkheid van de componenten. Indien men de eis heeft gesteld, dat de aan te schaffen middelen een korte reactietijd dienen te bezitten, dan is een zeer hoge betrouwbaarheid hiervan een afgeleide factor. Hieruit ontstaat de noodzaak om de onderhoudsgevoeligheid te compenseren door de verwerving van geautomatiseerde testapparatuur.

18. De nog steeds snel voortschrijnende technische ontwikkeling brengt een toenemende automatisering mee. Het inzetten van een geautomatiseerd wapensysteem is echter een weinig gevarieerde kunde: het systeem blijkt nl. niet of nauwelijks flexibel te noemen. Zodra de techniek van het totale produkt ver gevorderd gaat worden, kan het één taak bijzonder goed uitvoeren, maar het is niet bij machte een tweede taak op zich te nemen. In dit opzicht is het voor de tactische luchtmacht een niet te verwezenlijken eis om een geavanceerd vliegtuig, zoals dat in 1965-1972 ongetwijfeld beschikbaar zal zijn, voor verschillende taken inzet-

baar te maken. Elke taak van dit vliegtuig vergt een speciale, op zich zelf reeds gecompliceerde, operationele uitrusting. Slechts de vliegtuigtechnische hoedanigheden zijn in de verschillende versies nog identiek. Indien men voor elke rol een hoeveelheid extra uitrusting wil aankopen, dan zal dit snel tot onaanvaardbare kosten en logistieke moeilijkheden leiden.³ Men zij hierover derhalve niet optimistisch. Bij de geleide wapens heeft men de wapendrager en het wapen reeds tot één component kunnen verenigen, doch de vuurleiding en de ground environment stellen in verhouding weer hoge eisen. Het gevaar is niet denkbeeldig, dat de militaire leiders zich bij een gewapend conflict zien geplaatst voor slechts één of twee wijzen van optreden, voorgeschreven door de eigen middelen. Deze situatie is uiteraard onaanvaardbaar, omdat het eigen optreden afhangt van onbekende en/of onweegbare factoren aan de zijde van de vijand. De overweging leidt tot de conclusie, dat de geavanceerde technieken slechts mogen worden toegepast, indien zij geen wezenlijke beperking van de militair noodzakelijke operaties veroorzaken (deze stelling is in het bijzonder van betekenis op wapensystemen die kernwapens dragen). Tevens volgt hieruit dat men meer en verder geautomatiseerde systemen kan gebruiken naarmate men een grotere kennis van de vijand bezit. In verband hiermee mag niet uit het oog worden verloren, dat de vijand met identieke problemen worstelt. Dit houdt in, dat ook hij door zijn techniek kan worden beperkt en dat één stuk informatie van zijn bedoelingen ook gemakkelijker kan leiden tot kennis van zijn gehele plan. Moderne technieken (computers, geheugens, enz.) in de sector van inlichtingen en verbindingsmiddelen zijn dan ook indirect een belangrijk hulpmiddel om de automatisering in de te kiezen wapensystemen op te voeren.

19. Ondanks de nadelen van geautomatiseerde, gespecialiseerde technieken van de toekomstige middelen bestaan er algemene eisen, waaraan de middelen zullen moeten voldoen om in de periode 1968-1972 efficiënt hun taak uit te voeren.

a. WAPENSYSTEMEN. Dit is de enige vorm van moderne militaire techniek, waarbij techniek aan de operationele behoefte kan worden aangepast.

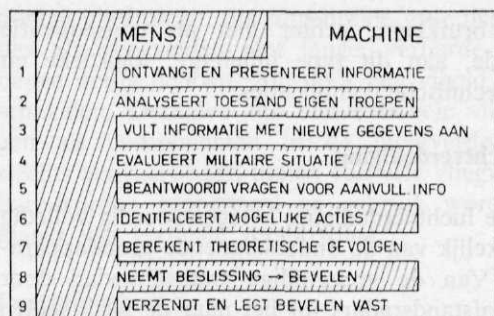
b. MINIATURISATIE zal de afmetingen van de componenten verkleinen, waardoor de kwetsbaarheid wordt verkleind en de overlevingskans wordt vergroot (men denke bv. aan transistorisering).

c. ECM-RESISTENTIE. Men dient ervan uit te gaan dat in een toekomstig gewapend conflict een intensief gebruik zal worden gemaakt van middelen voor elektronische oorlogvoering. Aan deze vorm van oorlogvoering en de tegenmaatregelen moet daarom veel aandacht worden besteed.

d. AUTOMATISERING kan leiden tot een snelle verzameling, verwerking en presentatie van informatie, nodig voor het nemen van militaire beslissingen en het geven van bevelen. Een belangrijke parameter hierbij is de verhouding mens/machine. Een voorbeeld, gegeven in afb. 2, illustreert hoe een uitgebalanceerde taakverdeling tussen de (beslissende) mens en de (calculerende en presenterende) machine tot een, uiteindelijk door de mens te nemen, beslissing kan leiden.

e. TESTAPPARATUUR. Om de gekozen middelen met hun

³ De gevolgen voor de opleiding en inzet van het operationele personeel zoals vliegers, elektronici, bewapeningstechnici, enz. zijn uiteraard ook ver strekkend, doch blijven hier buiten beschouwing.

Afb. 2 Een uitgebalanceerde taakverdeling tussen mens en machine leidt tot een door de mens te nemen beslissing

betrekkelijke betrouwbaarheid te kunnen inzetten is testapparatuur nodig, die de betrouwbaarheid en de reactiesnelheid moet opvoeren (bv. testers van het „go-no-go“-type).

Taken van de tactische luchtsrtijdkrachten

20. Aan de tactische luchtstrijdkrachten in West-Europa zijn de volgende gevechtstaken opgedragen:

a. OFFENSIEF

- deelneming aan de afschrikkingsmacht;
- verkenningen;
- counter air operations = operaties tegen de vijandelijke luchtstrijdkrachten;
- interdictie;
- directe steun aan de grondstrijdkrachten.

b. DEFENSIEF. De luchtverdediging tegen vijandelijke vliegtuigen op de geringe, middelbare en grote hoogten.

c. LUCHTTRANSPORT

De eerste onder a genoemde taak is in feite strategisch en dient hier derhalve buiten beschouwing te blijven. Zoals eerder is opgemerkt zullen de middelen hiervoor zijn onderworpen aan de te stellen eisen. Zij zullen echter bij een limited aggression niet kunnen worden ingezet, hetgeen bij een vermindering van het aantal inzetmiddelen een invloed van betekenis kan zijn. De inzetmiddelen voor de overige bovengenoemde taken zullen thans in het licht van de reeds beschouwde factoren worden behandeld.

De offensieve middelen

21. *Verkenningen.* De offensieve acties zijn gericht tegen een tactisch en technisch tenminste gelijkwaardige tegenstander. Hij zal derhalve de eisen van mobiliteit en verspreiding ook hebben onderkend. Dit betekent, dat vele doelen voor onze operaties eerst moeten worden verkend. In de periode 1968-1972 zijn nog geen onbemande verkenningmiddelen voor middelgrote en grote afstanden te verwachten. Wij zullen daarom zijn

aangewezen op bemande vliegtuigen. De eisen, genoemd in pt 15, zijn dan uiteraard van toepassing.

Het bovenstaande leidt tot de conclusie dat deze taak op de meest doelmatige wijze kan worden uitgevoerd door V/STOL-vliegtuigen.⁴ Deze voldoen optimaal aan de genoemde eisen. Invoering van deze soort vliegtuigen is in de beschouwde periode technisch mogelijk. De inzet vergt echter een op geheel nieuwe concepties berustende logistieke inspanning. Ook vraagstukken op het gebied van commandovoering en verbindingen moeten nog worden opgelost. De vliegtuigen zullen de volgende prestaties moeten leveren:

- a. een vliegbereik op geringe hoogte (ca. 600 m) met transsonische snelheden;
- b. een navigatiesysteem voor navigatie op geringe hoogte en onder alle weersomstandigheden;
- c. een systeem voor het uitzenden van visuele radar- en fotografische verkenningresultaten naar de informatieverwerkende eenheid;
- d. de mogelijkheid om elektronische verkenningen uit te voeren;
- e. goede capaciteiten voor ECM en ECCM.

Hoewel in de huidige situatie een gedeelte van de verkenningstaak t.b.v. de strategische inzetmiddelen wordt uitgevoerd, wordt hier ervan uitgegaan dat de eisen hiervoor identiek zijn aan de hierboven genoemde. Economische (financiële) factoren zullen de aanschaffing van speciale vliegtuigen voor dit doel zeer waarschijnlijk verhinderen.

22. *Counter-air- en interdictieoperaties.* Deze taken kunnen tezamen worden behandeld, omdat het verschil wordt bepaald door de aard en de lokatie van het doel. Wel moet hier onderscheid worden gemaakt in statische doelen en gelegheidsdoelen.

a. **STATISCHE DOELEN.** Aan de eisen van de korte reactietijd en de hoge paraatheid kan op de meest doelmatige wijze worden voldaan door het grond/grond geleide wapen. Indien de maatregelen voor een hoge mobiliteit op bezwaren stuiten moet zeer goede „hardening” worden toegepast. De bedoelde geleide wapens zijn in dit geval van het kaliber MRBM. Zij zullen echter slechts tegen statische doelen kunnen worden ingezet. De wapensystemen moeten van geavanceerde technieken worden voorzien, en zij worden wellicht met kernladingen bewapend (dit laatste afhankelijk van de nauwkeurigheid, de CEP⁵ en de belangrijkheid van het doel). Als

⁴ Vertical/Short Take Off and Landing

⁵ Circular Error Probable

bijkomende wensen kunnen nog worden genoemd: een vaste brandstof (logistiek), mobiele lanceerplaatsen en een beperkte voertuigensterkte per wapen.

b. **TEGEN MOBIELE DOELEN** zullen vliegtuigen moeten worden ingezet, daar bij geleide wapens pas na geruime tijd de nodige doelinformatie geheel is ontvangen. Dit verlengt hun reactietijd aanzienlijk, en voorts zijn zij gedurende dit proces waarschijnlijk niet of beperkt mobiel. Deze vliegtuigen moeten van dezelfde tactische en technische karakteristieken zijn als genoemd in pt 21. Daarbij mag de balans in technieken v.w.b. de geavanceerde wapens, vuurleidingen en grondapparatuur niet uit het oog worden verloren. Tevens moeten mogelijkheden worden opgebouwd om zowel conventionele wapens als nucleaire ladingen met grote nauwkeurigheid op het doel te brengen.

23. Een tactisch aantrekkelijke oplossing van het probleem van de mobiele doelen kan worden gegeven door een zg. „recce-strike“-conceptie, een gewapende verkenning met kernwapens. Voorwaarde is echter dat er een duidelijke verandering komt in de opvattingen terzake van de autorisatiebevoegdheid tot het lanceren van nucleaire middelen. De vlieger(s) zou(den) deze autorisatie dan moeten bezitten. Voor conventionele middelen is dit concept echter nu reeds uitvoerbaar.

24. Een balans tussen de MRBM's en de bemande vliegtuigen voor deze taken kan niet in een beschouwing als deze worden gegeven. Zij wordt in hoofdzaak bepaald door de aard van de doelen en door economische factoren.

25. *Directe steun aan grondstrijdkrachten.* In het voorgaande punt is als uitgangspunt genomen dat MRBM's tot de middelen van de luchtstrijdkrachten behoren. Uiteraard mag hieruit niet worden geconcludeerd dat deze dan ook daar moeten worden ondergebracht. Overwegingen van doelmatigheid wijzen wel in die richting. Anders is het gesteld met de geleide wapens die als steun aan grondstrijdkrachten worden ingezet. Deze behoren in principe bij die strijdkrachten te worden ingedeeld. Doch mobiele en/of onbekende doelen op enige afstand van het front kunnen nog steeds met bemande vliegtuigen worden bestreden. Deze soort vliegtuigen behoort echter beslist tot een andere categorie dan die bedoeld in pt 21 en 23. Hoge prestaties en uiterst moderne systemen zijn hier niet noodzakelijk. Wel is het duidelijk dat zij dicht achter het (eventueel bewegende) front moeten kunnen worden opgesteld. STOL-vliegtuigen zijn hier

reeds bruikbaar, echter met als consequentie dezelfde, aan dit type inherente, logistieke en beveltechnische complicaties.

De luchtverdediging

26. De luchtverdediging is tegenwoordig volledig afhankelijk van de ondersteunende grondapparatuur. Van de vroegtijdige waarschuwing door lange-afstandsradars tot het naar de basis leiden van eigen jagers na de onderschepping, is deze apparatuur bepalend voor de effectiviteit van de luchtverdediging. De vroegtijdige waarschuwing moet bv. ook kunnen worden gegeven voor laag en zeer laag vliegende vijandelijke vliegtuigen. De radartechniek is in de periode 1968-1972 op dit terrein beslist tot grotere prestaties in staat dan heden. De lvd kan worden gevoerd door grond/lucht geleide wapens en/of vliegtuigen, gecombineerd met grondapparatuur.

a. **G/L GELEIDE WAPENS** hebben de voordelen van mobiliteit c.q. hardening, een hoge paraatheid, een korte reactietijd. Verbeteringen in de betrouwbaarheid en de nauwkeurigheid alsmede de uitrusting met kernwapens zijn facetten waarop moderne technieken grote invloed zullen hebben. Ook wapens tegen laag vliegende vliegtuigen moeten kunnen worden ingezet.

b. **VLIEGTUIGEN** blijven steeds noodzakelijk voor verkenning en identificatie van onbekende vliegtuigen. Zij moeten daarbij uiteraard ook bemande vliegtuigen kunnen bevechten. Zij moeten aan de algemene tactische en technische eisen voldoen. Voor deze vliegtuigen is het belangrijk zeer goede vliegprestaties te bezitten. Een aangepast vuurleidingsstelsel en overeenkomstige wapens moeten hieraan worden aangepast.

c. **GRONDAPPARATUUR.** Deze moet bezitten:

— krachtige middelen om vroegtijdig te kunnen waarschuwen tegen vijandelijke vliegtuigen op alle hoogten;

— geautomatiseerde middelen voor doel- en wapenkeuze; dit impliceert ook automatisch volgen van het doel;

— geautomatiseerde verzameling, verwerking en presentatie van alle beschikbare informatie;

— geautomatiseerde overbrengingsmiddelen van gegevens van radars naar de eigen vliegtuigen (data link);

— een zeer goede uitrusting op het gebied van ECM en ECCM.

27. De eisen van reactiesnelheid, mobiliteit en verspreiding zijn in de luchtverdediging beslissend voor ons. Daarom zal het vliegtuig in deze taak van het V/STOL-type moeten zijn. Conven-

tionele vliegtuigen, die uitgebreide grondinstallaties als vliegvelden met lange, verharde startbanen nodig hebben, zijn door een vijand uit te schakelen. Derhalve zijn conventionele vliegtuigen als componenten in de luchtverdediging slechts aanvaardbaar, indien van vele vliegvelden kan worden geopereerd en gebruik wordt gemaakt van verticale verspreiding.⁶

Luchttransport

28. Aan het transport zullen in de toekomst zeer zware eisen worden gesteld. In verband met vele verspreide V/STOL-vliegtuigen zal een aantal, totaal verschillende, soorten bevoorradingstechnieken moeten worden toegepast. Een transportvliegtuig voor middelbare afstand en een zeer groot aantal „logistieke” helikopters zullen hierin de afleveringstaak moeten uitvoeren. Vervoer van gewonden, het uitvoeren van luchtlandingsoperaties, het bevoorraden van verspreide onderdelen, liaison- en verbindingsvluchten zijn slechts enkele facetten van de zeer uitgebreide reeks verplichtingen. De AWW-capaciteit is de belangrijkste eis, ook voor de laatste schakel in de logistieke keten: de helikopters. Men dient echter terdege rekening te houden met de kwetsbaarheid van dit soort vliegtuigen, en deze te vermindern door aanbrenging van beschermende uitrusting, bv. bewapening.

Samenvatting van de middelen⁷

29. De offensieve middelen van de tactische luchtstrijdkrachten in de periode 1968-1972 bestaan uit:

- a. V/STOL-VLIEGTUIGEN met hoge prestaties voor verkenning, counter-air en interdictie;
- b. MRBM's voor statische doelen in die taken;
- c. VLIEGTUIGEN VOOR DIRECTE STEUN, waarvan de vliegprestaties wel wat lager mogen liggen,

⁶ Onder verticale verspreiding wordt verstaan het doen vliegen van vliegtuigen in aangewezen gebieden op een t.a.v. het brandstofgebruik economische hoogte. De vliegtuigen kunnen eventueel van deze gebieden uit voor acties worden ingezet.

⁷ Opm. redactie: Schr. toont zich hier niet ten onrechte een voorstander van het V/STOL-vliegtuig. Dit type vliegtuig verlost ons immers van de kwetsbare startbanen. Deze studie werd echter geruimte tijd geleden geschreven. Inmiddels is gebleken, dat de ontwikkeling van het V/STOL-vliegtuig tot een vliegtuig dat efficiënt operationeel kan worden ingezet nog lange tijd zal vergen en zeker niet zal zijn voltooid voor de periode 1968-1972. Voor V/STOL moet hier dan ook worden gelezen: vliegtuigen met gebruikmaking van „diversion”-mogelijkheden en verticale spreiding.

maar die toch aan moderne eisen moeten voldoen;

d. GROND/LUCHT GELEIDE WAPENS voor de verdedigende taak, in samenwerking met V/STOL-vliegtuigen;

e. EEN GEAUTOMATISEERD COMPLEX van grondapparatuur met geavanceerde technieken;

f. TRANSPORTVLIEGTUIGEN voor middelbare afstand met V/STOL-capaciteit en grote hoeveelheden helikopters voor vracht- en personenvervoer, zeker voor de V/STOL-eenheden.

Bevelvoering en beheersing gevechtskracht

30. Een beschouwing over de toekomstige luchtmachtbehoefte is beslist niet volledig zonder erop te wijzen, dat speciale middelen moeten worden verworven, die de beheersing van de gevechtskracht, de besluitvorming en de bevelvoering in een toekomstig conflict mogelijk te maken. Een uitgebreide behandeling van de technieken, die hierbij een rol spelen, valt buiten het kader van deze studie. Toch is het nuttig zich te realiseren, dat deze uiterst belangrijke taken in de moderne oorlogvoering zonder deze hulpmiddelen bijna onuitvoerbaar zijn. De veelsoortigheid, de aantallen en de samengesteldheid van informatie maken het gebruik van rekenmachines en elektronische breinen onontbeerlijk. Hieronder worden de terreinen genoemd, die deze techniek niet meer zullen kunnen missen.

- a. Inlichtingen, waaronder verkenningen.
- b. Toestand eigen troepen.
- c. Luchtverdediging.
- d. Logistiek (materieel en personeel).
- e. Verbindingen.

Middelen hiervoor zijn of worden ontwikkeld. Ongeacht de keuze van de uitrusting voor de gevechtstaken zijn deze commandomiddelen voor een doelmatige inzet van de eigen krachten onontbeerlijk. Zij dragen bij tot de snelle, optimaal juiste beslissingen waaraan grote behoefte zal bestaan. Door hoofdkwartieren, behalve van een goede „hardening”, te voorzien van de meest geavanceerde technieken op het gebied van automatische verzameling, verwerking en presentatie van informatie en op het gebied van verbindingen kan men snel een beoordeling van de toestand maken, een besluit nemen en bevelen doen uitgaan. Zoals in deze beschouwing reeds is uiteengezet, vormen dit belangrijke aspecten in een toekomstig gewapend conflict. De doelmatigheid van de strijd na de eerste aanval wordt er tevens mee bevorderd, daar de dan ontstane situatie bijzonder onoverzichtelijk zal zijn.

De opleiding van de commandant pantserinfanteriepeloton

door H. J. SMITS, Kapitein der Infanterie

Voorwoord

Bij mijn contactbezoeken aan de pantserinfanterie-eenheden van 1 LK is mij bij herhaling gebleken, dat bataljons- en compagniescommandanten behoefte hebben aan recente gegevens over de graad van geoefendheid van de vaandrig-pantserinfanteristen van de groepscommandant, bij hun interede in de parate eenheden. De pantserinfanterie-opleiding aan de SROKI is thans dusdanig beproefd, dat een omschrijving kan worden gegeven van de huidige opleidingen. Om te voldoen aan de wens van de parate troepencommandanten en mede ter bevordering van een goede voortgezette opleiding van de vaandrig en van de onderofficier zelf worden, in drie afzonderlijke artikelen, achtereenvolgens de opleiding van de commandant pantserinfanteriepeloton, daarna de opleiding van de groepscommandant en tenslotte de verschillen tussen „vroeger” en „nu” door enkele officieren van mijn staf onder de loep genomen.

De SROKI, die zojuist haar zelfstandig bestaan is begonnen, is een zeer belangrijk toeleveringsbedrijf

voor 1 LK. Per twee maanden verlaten bijna 300 leerlingen dit instituut om onder meer hun functies bij 1 LK te gaan vervullen, hetzij als korporaalscommandant, hetzij als groepscommandant of toegevoegd onderofficier op een staf, of als vaandrig-pelotonscommandant of in welke andere infanteriefunctie dan ook. Door klasse-officieren en instructeurs zo goed mogelijk voorbereid op hun taak, door officieren en kader van de parate troep bij hun bevordering tot vaandrig of sergeant reeds „opgevangen” op de SROKI, gaan de gewezen leerlingen hun leidersrol aanvaarden in de infanterie-eenheden van 1 LK. Zij moeten bijdragen tot de „combat readiness” van 1 LK. Het is daarom dat de SROKI zich direct betrokken voelt bij de graad van geoefendheid van de pantserinfanterie-eenheden. Commandant, officieren en kader willen alles doen om deze graad van geoefendheid mede te bevorderen. Mogen deze artikelen daartoe bijdragen!

J. SJOERDS, Kolonel der Infanterie, Commandant School Reserve Officieren en Kader Infanterie.

Per lichtingsploeg verlaten gemiddeld 13 leerlingen als vaandrig, bestemd voor de functie van commandant pantserinfanteriepeloton (c-painfpel AMX of c-painfpel YP), de SROKI te Ermelo. Na een opleiding van 6 oefenweken bij het depot en 24 op de school, worden zij als vaandrig-pelotonscommandant geplaatst bij een pantserinfanteriebataljon, waar 2 weken eerder reeds de dienstplichtige sergeanten van dezelfde lichtingsploeg (met een opleiding van 28 oefenweken) als groepscommandanten (c-painfpg) zijn ingedeeld.

Deze vaandrigen en sergeanten, die beiden een aparte opleiding hebben gevolgd, worden geplaatst bij een schoolcompagnie dienstplichtige soldaten van een jongere lichtingsploeg; samen gaan zij een parate compagnie formeren. Het is van groot belang dat de opleidingen van de pelotonscommandanten, die groepscommandanten en de soldaten nauwkeurig op elkaar zijn afgestemd en ook dat deze opleidingen voor wat betreft de tijd in elkaar passen. Hierbij dient in aanmerking te worden genomen, dat de opleiding van pelotons- en groepscommandanten bij hun intrede in

het bataljon nog niet is voltooid. Desondanks is het dienstig dat de vaandrig en de sergeant van het eerste begin af in hun leiding gevende functie worden ingezet. Zij worden op die manier direct actief ingeschakeld. Zij krijgen een eigen verantwoordelijkheid te dragen. Bovendien leert de compagniescommandant hen vlugger kennen en hij kan eerder met zijn vorming beginnen.

Om het ontstaan van misverstanden te voorkomen, is het van het grootste belang dat die vorming aansluit op wat de pelotons- en groepscommandant zojuist heeft beëindigd. Eén van de essentiële voorwaarden hiervoor is, dat de compagniescommandant weet wat de opleiding van zijn pelotons- en groepscommandanten inhoudt, zodat hij weet wat hij van hen kan verwachten. In dit artikel zal verder alleen over de opleiding van de pelotonscommandant worden gesproken.

De indeling van de opleiding

Voor de opleiding van de c painfpel zijn 24 oefenweken beschikbaar. Gedurende de eerste 10 weken van de opleiding aan de SROKI ontvan-

gen alle leerlingen, ongeacht hun latere specialis-
tische functie (mrn 4.2, tlv 106) dezelfde oplei-
ding: de „algemene pantserinfanterievorming”.
Daarna wordt de opleiding gesplitst in een op-
leiding tot c painfpel, tot c pel tlvn 106 mm en
tot c pel mrn 4.2. Wij beperken ons verder tot
de opleiding van de c painfpel.

Deze leerlingen volgen in aansluiting op de eer-
ste 10 weken een 3-weekse cursus in het PIROC.
De leerlingen, bestemd voor een AMX-bataljon,
volgen daar de opleiding op de AMX; alle ove-
rige leerlingen volgen de opleiding op de YP408.
Het doel van deze cursus is voornamelijk:

— het verwerven van de noodzakelijke kennis
van de pantserinfanterievoertuigen om inzicht te
verkrijgen in de eigenschappen en gebruiksmo-
gelijkheden;

— door het praktisch uitvoeren van het 1e-eche-
lonsonderhoud enige bekwaamheid te verwerven
om de uitvoering van het onderhoud door de
chauffeur doeltreffend te kunnen controleren;

— te leren het voertuig over korte afstand te
verplaatsen, zowel over de weg als door het ter-
rein;

— de voertuigexercitie van het pantserinfante-
rie voertuig te leren beheersen.

Na deze cursus wordt de opleiding voor alle leer-
lingen op de YP408 voortgezet, aangezien de
SROKI geen rupsvoertuigen ter beschikking
heeft. Gedurende 6 weken staan nu o.a. korte,
instructieve oefeningen op het programma, die
tot doel hebben de leerlingen inzicht bij te bren-
gen omtrent het optreden met het pantserinfan-
terievoertuig. Na deze in totaal 19 oefenweken
op de school, volgen 3 weken waarin de klas op
bivak gaat.

Gedurende de 2e week van deze periode vindt
de opleiding voor AMX- en YP-leerlingen ge-
scheiden plaats. De leerlingen bestemd voor de
AMX, oefenen dan met AMX-voertuigen 4 da-
gen in het oefenterrein te Budel, tezamen met de
aspirant-groepscommandanten van dezelfde lich-
tingsploeg.

De AMX-voertuigen worden, met personeel,
door de C PIROC beschikbaar gesteld. De leer-
lingen, bestemd voor de YP408, oefenen die
week nabij Ermelo. Bij de oefeningen tijdens deze
weken komen alle leerlingen bij toerbeurt aan
bod voor de functie van pelotonscommandant.
Deze beurten hebben kracht van examen, om-
dat na deze oefeningen geen praktisch examen
meer plaatsvindt.

In de laatste week van de opleiding wordt de leer-

ling onderworpen aan een theoretisch examen
over de vakken kaartlezen, verbindingen, wapen-
opleiding en een theoretische velddienstoefening
op een speciale kaartmaquette.

Hulpmiddelen

Tijdens zijn opleiding ontvangt de leerling in
stencilvorm diverse opleidingsaanwijzingen. En-
kele dagen voordat een bepaalde les wordt ge-
geven, ontvangt hij de op die les betrekking heb-
bende, en voor hem van belang zijnde, oplei-
dingsaanwijzingen. Door zelfstudie dient hij zich
dan op die les voor te bereiden. Bij het beëindi-
gen van zijn opleiding blijven deze aanwijzingen
zijn eigendom en kunnen verder dienen als na-
slagwerk. Gezien het feit dat de vaandrig bij het
verlaten van de SROKI slechts enkele voorschrif-
ten meekrijgt, zou een handboek voor de c pain-
fpel (AMX) (YP408) de nu noodzakelijke bun-
del stencils aanmerkelijk kunnen beperken.

Overigens is de inhoud van de opleidingsaanwij-
zingen genomen uit de desbetreffende voorschrif-
ten, vooral uit het VR 7/440-3, 2e druk. Dit
impliceert bijvoorbeeld dat het pantserinfanterie-
voertuig als gevechtsvoertuig wordt gebruikt. Ge-
zien de aard van sommige velddienstoefeningen
is het mogelijk en, gezien het gebrek aan vol-
doende pantserinfanterievoertuigen, noodzake-
lijk om als zodanig vaker 3-tons vrachtauto's te
gebruiken. Overigens vindt, uitgezonderd de
week „Budel”, de opleiding van alle leerlingen
plaats op de YP408.

Waarom alleen de YP408 als oefenvoertuig?

Het nadeel van deze manier van opleiden, waar-
door de AMX-leerlingen minder vertrouwd ra-
ken met hun eigen voertuig, is duidelijk. Als een
voordeel is aan te voeren dat de toch al niet gro-
te klassen per lichtingsploeg niet verder behoe-
ven te worden gesplitst, hetgeen een aanzienlijke
besparing betekent aan instructief personeel,
voertuigen, personeel om deze voertuigen te on-
derhouden, leslokalen en oefenruimte. Voorts ko-
men pelotonsoefeningen, gezien de beperkingen
van de meeste oefenterreinen voor AMX-voer-
tuigen, momenteel nog beter tot hun recht met
YP-voertuigen. Aan zuivere opleiding kan voorts
meer tijd worden besteed, omdat het YP-voer-
tuig minder tijd voor onderhoud vergt. Ofschoon
de terreinvaardigheid van beide voertuigen ver-
schillend is, komt dit tijdens de „schoolse” pelo-
tonsoefeningen niet direct zo tot uiting.

Dat ondanks het hierboven aangehaalde de opleiding van de c painfpel AMX toch beter tot zijn recht zou komen bij een volledige opleiding op de AMX en bij een, daaraan inherent zijnde, uitbreiding van instructief personeel en oefentereinen, behoeft geen betoog.

De opleiding in het algemeen

De huidige pantserinfanterieopleiding wijkt in enkele facetten aanzienlijk af van de voormalige infanterieopleiding. De velddienstopleiding is geheel vernieuwd. Andere onderwerpen zijn door het invoeren van de pantserinfanterievoertuigen aanzienlijk uitgebreid. De belangrijkste hiervan zijn kaartlezen, inspecties en onderhoud, en verbindingen. Onder kaartlezen wordt verstaan de, zowel theoretische als praktische, behandeling van de kijker, het askaniakompas en de kaart. Tijdens de praktische oefeningen, die zowel bij dag als bij duisternis plaatsvinden, werkt de leerling soms in syndicaatsverband en soms individueel. Verschillende oefeningen vinden gemotoriseerd plaats. Tijdens het examen kaartlezen wordt de leerling onder andere gevraagd een kaartstudie te maken, waarbij hij, uitgaande van een tactische situatie, het terrein moet beoordelen op vuur- en zichtdekking, waarnemingsmogelijkheden en schootsvelden, hindernissen en naderingsmogelijkheden.

Tijdens enkele lessen wordt de leerling een inzicht bijgebracht in de gang van zaken bij de bevoorrading en in de noodzaak van inspecties. Door het zelf houden van instructieve inspecties wordt de leerling geoefend in het houden van inspecties over de man, zijn uitrusting, wapens en lokaliteit. In een later stadium van de opleiding houdt de leerling zelfstandig inspecties, die door het kader steekproefsgewijs op hun degelijkheid worden gecontroleerd. Door de lessen kennis-voertuig en onderhoud in het PIROC wordt de leerling niet zozeer bekwaamd in het inspecteren van het voertuig, maar wel is hij daardoor in staat op redelijke wijze het 1e-echelonsonderhoud door de chauffeur en de pantserinfanteriegroep te kunnen inspecteren.

Tijdens verscheidene lessen worden de algemene gegevens, het zendklaar maken, het testen en het gebruik van de radiotoestellen C/PRC-26D, AN/PRC-10A en AN/GRC-8 behandeld. Van dit laatste toestel wordt de leerling tevens het verwisselen van de buizen onderwezen.

Behalve enkele lessen over de radioprocedure en het verbindingsschema van de pantserinfanterie-

compagnie in samenwerking met een peloton tanks staan tevens lijnverbindingen op het programma.

De velddienstopleiding

De eerste 10 weken

In deze periode worden de volgende onderwerpen, zowel theoretisch als praktisch, behandeld: stille verkenningspatrouilles, wachten en posten te velde, de groep in de aanval, pelotonsformaties bereden en te voet, het pantserinfanteriepeloton in de aanval te voet met de daarbij behorende troepenaanvoeringsprocedure en bevelsuitgifte, gewelddadige verkenningspatrouille, infiltratie en schuilbivak.

Ter toelichting diene het volgende. Het pantserinfanteriepeloton in de aanval te voet, wordt eerst theoretisch behandeld met de daarbij behorende troepenaanvoeringsprocedure van de pelotonscommandant. Uitgangspunt voor deze wijze van pelotonsaanval is de situatie dat de noodzaak tot het uitvoeren van de aanval te voet reeds vóór de aanval is gebleken. Deze theoretische les wordt gevolgd door enkele zandbakoefeningen pantserinfanteriepeloton in de aanval te voet, waarbij het accent ligt op de troepenaanvoeringsprocedure en de bevelsuitgifte door de pelotonscommandant. Te velde wordt hierna, gedurende 3×4 lesuren, schools het bovenstaande in de praktijk toegepast.

De 6 weken na het PIROC

In deze periode worden eerst de volgende onderwerpen instructief behandeld:

— het tactisch verplaatsen met de pantserinfanterievoertuigen, zowel theoretisch als praktisch;
— het beoefenen van de bereden pelotonsformaties;

— pantserinfanteriegroep in de aanval bereden en te voet.

Het doel van deze oefening is het geven van een aantal standaardsituaties waarmee de pantserinfanteriegroep in de aanval kan worden geconfronteerd. De standaardgevallen worden in de zandbak behandeld ter inleiding van de oefening in het terrein. Deze standaardgevallen betreffen:

— vuren uit rompedekte opstelling (de groep is in dit geval uitgestegen en ligt links en rechts in vuuropstelling);
— vuren uit een schiethalte (de groep blijft in het voertuig en vuurt van daaruit);

- samenwerking tijdens de bereden aanval met een nevengroep;
- rijdend vuren en stormaanval;
- gebruik van laws en tlvn 84 mm;
- afwisseling in bereden en uitgestegen acties.

Tijdens de oefening te velde worden in circuitvorm de diverse aspecten praktisch beoefend, waarbij de leerling tevens wordt gewezen op het tactisch rijden met het benutten van de aanwezige vuur- en zichtdekking.

De gevechtsexercitie van het pantserinfanteriepeloton

Voorafgegaan door twee zandbakoefeningen wordt gedurende 3 dagen geoefend in:

- het passeren van een nauwe doorgang;
- het stuiten op een hindernis;
- het optreden bij een luchtaanval;
- het stuiten op een lichte weerstand;
- het stuiten op een zware weerstand.

Met een theoretische oriëntatie over de samenwerking tanks—pantserinfanterie als voorbereiding, brengen de leerlingen een bezoek van een halve dag aan de cavalerieschool. Zij maken hier kennis met de Centuriontank, zijn mogelijkheden, bewapening, beperkingen en verbindingen, en volgen tevens een demonstratie van het tankpeloton in formatierijden, in de gevechtsexercitie en in het nemen van hindernissen.

Gevechtsvormen

Gebruik makend van de door de leerlingen opgedane kennis, wordt nu een aanvang gemaakt met de behandeling van de belangrijkste gevechtsvormen: de aanval, de opmars, de verdediging en het vertragend gevecht.

Ieder onderwerp wordt geheel afgewerkt volgens het schema theorieles/zandbakoefening/schoolse praktijkoefening. Vooraf wordt telkens eerst een theorieles gegeven waarvoor de stof voornamelijk is betrokken uit het voorschrift Gevechtshandleiding. Het doel hiervan is de leerling enige oriënterende achtergrondkennis bij te brengen, die het hem mogelijk maakt een beter inzicht te verkrijgen in de gevechtshandelingen van zijn pantserinfanteriepeloton in dit geheel.

Na deze eerste, uitsluitend oriënterende, les volgt de theorieles over het optreden van het pantserinfanteriepeloton bij iedere gevechtsvorm, waarbij zo mogelijk de samenwerking met tanks ter sprake komt. In een zandbakoefening, die hierop

aansluit, wordt de kennis van de leerling over dit onderwerp min of meer getoetst en tevens wordt hij geconfronteerd met de bevelsprocedure. In deze zandbakoefeningen treedt het pantserinfanteriepeloton op naast, en in samenwerking met, het peloton tanks.

Bij al deze oefeningen schildert de instructeur telkens een bepaalde situatie in de zandbak, waarna de leerling wordt gevraagd daarop zijn reactie te geven en die dan tevens in bevelsvorm, voor ieder begrijpelijk, zo nodig in de juiste meldings- en radioberichtvorm, uit te spreken, al of niet met behulp van de radiozandtafelapparatuur. Bij de aanval volgt het draaiboek een pantserinfanteriecompagnie, versterkt met een peloton tanks.

Optredend als commandant van een pantserinfanteriepeloton, dat soms alleen, soms in samenwerking met het peloton tanks aanvallen uitvoert, wordt de leerling geoefend in een snelle besluitvorming, de verkorte bevelstechniek en de berichtenprocedure.

Bij de opmars treedt de leerling op als commandant van een spits, bestaande uit een pantserinfanteriepeloton, een tankpeloton en een pantsersergeniegroep. In deze functie wordt de leerling geoefend in zijn besluitvorming, verkorte bevelstechniek en berichtenprocedure, tijdens het opruimen van de verschillende weerstanden.

Bij het vertragend gevecht wordt de leerling geoefend in de berichtenprocedure en de verkorte bevelstechniek, optredend als commandant van een pantserinfanteriepeloton dat, als deel van een, met een peloton tanks versterkte pantserinfanteriecompagnie, het volledig beweeglijke vertragende gevecht voert.

Na iedere zandbakoefening volgt een schoolse oefening te velde, met het doel om, gebruik makend van het theoretisch geleerde en het tijdens de zandbakoefening beoefende, de leerling op instructieve wijze in de drill van de betrokken gevechtsvorm te bekwamen. De samenwerking met tanks kan hierbij slechts worden genoemd.

Voor de verdediging staat geen zandbakoefening op het programma. Tijdens de theorielessen over de verdediging leert de pelotonscommandant, dat hij voor zijn pantserinfanteriepeloton de volgende opdrachten kan krijgen:

- deel vormen van een compagniesteunpunt als voorpeloton en als peloton in 2e lijn;
- optreden als deel van de gevechtsbeveiliging;
- optreden als zelfstandig steunpunt;

— deelnemen aan de beweeglijke verdediging door het innemen van vuurfronten en/of grendelstellingen;

— deelnemen aan tegenaanvallen.

De 3 weken bivak

De tot nu toe besproken cyclus van lessen en oefeningen te velde, die voor de leerling een eerste kennismaking met ieder onderwerp betekent (behoudens de aanval), wordt nu gedurende 2 weken van uit een bivak voortgezet, zonder dat daartussendoor nog andere lessen worden gegeven.

Het uitgesproken schoolse karakter is bij deze oefeningen verdwenen. In plaats daarvan moet de leerling, dienstdoend pelotonscommandant, zelf de diverse problemen oplossen waarbij van hem enig inzicht in het terrein en de aard van de oefening wordt gevraagd. Het onderwezene wordt nu tevens geconsolideerd.

Gedurende de tweede week van deze periode verblijven de leerlingen, bestemd voor een AMX-bataljon, in het oefenterrein te Budel, om samen met de leerlingen in opleiding voor groepscommandant, op de AMX deze pelotonsoefeningen uit te voeren. Tijdens de laatste dag van deze 2e oefenweek verrichten alle leerlingen de gehele dag onderhoud aan het voertuig; de AMX-leerlingen in het PIROC, de YP-leerlingen in Harderwijk.

De laatste bivakweek wordt besteed aan een oefening kleine oorlog. Tijdens deze oefening prevaleert de instructieve behandeling van de aspecten infiltratie, schuilbivak, overvaling, geïmproviseerde rivierovergang, maaltijdbereiding, waterzuivering en hinderlagen, boven de afmatting.

Slotbeschouwing

De velddienstinstructie te beperken tot alleen de aanval en de verdediging, zodat de ervaring in de opmars en het vertragend gevecht volledig in de praktijk bij het bataljon moet worden opgedaan, zou meer tijd overlaten voor eerstgenoemde onderwerpen, maar de volledige onbekendheid met de opmars en het vertragend gevecht zou waarschijnlijk een grotere belemmering voor de pelotonscommandant kunnen zijn, dan een uitgebreidere behandeling van de aanval en verdediging zouden rechtvaardigen.

Door een aanzienlijke uitbreiding van de opleidingseisen en een gelijk blijven van de beschikbare opleidingstijd, moest de ruimte voor deze extra oefenstof worden gecreëerd door het laten vallen van andere opleidingseisen. Vooral het element afmatting in de opleiding (een voor opleidingsseenheden tijdrovende zaak) heeft hierbij veld moeten ruimen.

Na veel zoeken, toepassen en wijzigen heeft de opleidingsgang c painfpel zich met de huidige beschikbare middelen en de thans aanwezige behoeften met ingang van de lichtingsploeg 65-4 als bovenstaand uitgekristalliseerd.

Dat er behalve deze manier van opleiden nog vele andere mogelijkheden denkbaar zijn, met het accent op andere facetten of met benadrukking van bepaalde onderwerpen, is duidelijk. Het staat evenwel vast, dat het voorlopig werken met een systeem met de daarbij behorende standaardoefeningen (tot in details beproefd zodat instructeurs hiermee vertrouwd raken) meer nut afwerpt, dan een telkens aanbrengen van meer of minder ingrijpende wijzigingen. Ofschoon dit laatste vanzelfsprekend alle aandacht verdient, gebeurt het op de school alleen voor de planning op langere termijn.

In het licht en de schaduw van de voortschrijdende techniek

door L. DE HARTOG, *Luitenant-Kolonel der Huzaren*

De snelle voortschrijdende ontwikkeling van de techniek heeft tot gevolg, dat het grootste deel van het militaire materiaal alleen nog maar kan worden beoordeeld in het organieke verband van het onderdeel waarin het wordt gebruikt. Méér dan vroeger is er nu sprake van groeps- en onderdeelswapens. De waarde van wapens en uitrustingsstukken kan tegenwoordig v.w.b. de tactische, logistieke en technische aspecten alleen nog maar worden bekeken in relatie tot de andere wapens of uitrustingsstukken.

Een wapen en de bijbehorende apparatuur zijn thans tot een systeem ontwikkeld. De componenten van zo'n systeem kunnen niet meer los van elkaar worden gedacht. Bij een moderne tank is daarom, in meer dan één opzicht, sprake van een complex geworden apparatuur. In de moderne tank bevindt zich o.m. een instrumentarium voor afstandsbeoordeling (met computer), voor het automatisch wegwerken van de scheve radstand en voor het automatisch geven van een voorhoudshoek. Verder een infrarooduitrusting en een stabilisator. Voorts is de moderne tank zodanig geconstrueerd, dat de bemanning het onder NBC-omstandigheden ongeveer 48 uur kan uithouden.

Ook in het toekomstige gevecht zullen tank en pantserinfanterievoertuig voor een groot deel op elkaar zijn aangewezen. Deze samenwerking brengt mee, dat de waarde van het ene gevechtsvoertuig afhankelijk is van het andere. De moderne tank kan niet het volle gebruik van zijn geperfectioneerde middelen maken, indien het samenwerkende pantserinfanterievoertuig daarbij ten achter blijft. *Tot op zekere hoogte* kan hieruit de conclusie worden getrokken, dat aan het toekomstige pantserinfanterievoertuig v.w.b. doorschrijdings-, incasseringsvermogen en NBC-bescherming, ongeveer dezelfde eisen moeten worden gesteld als aan de moderne tank.

Bij het perfectioneren van de mechanisatie (o.m. door de automatisering) is men aan de ene kant erop uit de bediening van de apparatuur te vereenvoudigen, maar aan de andere kant komt,

door de uitbreiding van het aantal middelen, weer de toeneming van het, door één bemanningslid te bedienen, aantal instrumenten. Dit brengt onherroepelijk een probleem met zich voor het uithoudingsvermogen van de bemanning; daarenboven vormt, als gevolg van dit perfectioneren, de nacht geen gevechtspauze meer. Men onderschatte dit probleem niet. De kans is niet denkbeeldig, dat de mens hierbij, noodgedwongen een deel van het mechanische systeem dreigt te worden. In een eventuele toekomstige oorlog dient men rekening ermee te houden dat een bemanning het langere tijd (zelfs tot 48 uur) in een gesloten tank moet kunnen uithouden.

De moderne techniek vergroot ongetwijfeld de mogelijkheden op militair gebied. Maar het is niet te voorkomen dat het materiaal steeds ingewikkelder wordt. Dit materiaal bestaat uit vele componenten, die evenveel oorzaken van weigering of storing vormen. Het is nu eenmaal niet mogelijk storingvrij materiaal te ontwerpen. Bovendien zal de vijand steeds erop uit zijn het functioneren ervan te verhinderen.

Bij dit alles mag niet uit het oog worden verloren, dat de gebruiker enigszins vervreemd raakt van zijn materiaal. Hij wordt, omdat het zo ingewikkeld is, voorzichtig met het zoeken naar de oorzaak in geval van storing of weigering. Vaak wordt een eigen onderzoek naar de storing verboden. In beginsel zal hij wachten op gespecialiseerd onderhoudspersoneel.

Een modern leger kan het daarom niet stellen zonder een behoorlijk georganiseerde onderhoudssteun. Naarmate deze steun groter en meer beheersend wordt, wordt het leger kwetsbaarder voor vijandelijke optreden dat erop is gericht deze steun uit te schakelen.

De troepenaanvoering zal er in de toekomst niet gemakkelijker op worden. De spreiding en de beweeglijkheid tijdens het gevecht vereisen aan de ene kant een zeer snelle berichtgeving van beneden naar boven en aan de andere kant een vlotte

reactie hierop, door een zo spoedig mogelijk doorgeven van de bevelen naar beneden. Aan een zekere mate van automatisering van de commandomiddelen voor de berekeningen voor de planning en de bevelvoering zal men vermoedelijk niet kunnen ontkomen. In het bijzonder voor het snel vaststellen van bepaalde analyses of conclusies zal tot op zekere hoogte de automatisering de helpende hand moeten bieden. In de Verenigde Staten neemt men reeds proeven met dit soort bevelvoeringscomputers, de „Automatic Data Processing” en „Electric Information Display.”

De gegevens die met een computer worden verkregen, moeten echter met de nodige omzichtigheid worden behandeld. De computer rekent enkele seconden en heeft dan een oplossing gereed, waarin de omstandigheden optimaal zijn ingepast. Een mens heeft gedeeltelijk veel grotere vermogens dan een computer; hij kan bv. al improviserend snel een oplossing vinden voor een probleem dat nog nooit eerder is voorgekomen. Die oplossing is dan niet optimaal, maar het is tenminste iets. Dat kan de computer nooit. Een computer kan ook geen rekening houden met factoren waarmee het menselijk verstand en ervaring intuïtief wel rekening houdt. Maar een computer kan in zeer korte tijd veel meer gegevens verwerken dan een mens en na luttele seconden de zekerheid geven: alle factoren die bekend zijn, zijn beschouwd en wat eruit komt is de optimale oplossing.

Het zal in de toekomst, bij gebruik van computers bij de bevelvoering, vermoedelijk maar al te vaak voorkomen, dat de door de computer verstrekte oplossing of uitkomst, gebaseerd op onvolledige gegevens, tot ernstige fouten zal leiden. De ervaring zal moeten leren welke richting men zal moeten inslaan.

Een niet te onderschatten gevolg van de stormachtige ontwikkeling van de techniek is het feit, dat het materiaal sneller verouderd dan thans het geval is. Voordat een wapen, uitrustingsstuk, pantservoertuig of tank wordt ingevoerd, gaan er 6 tot 10 jaren voorbij om van ontwerp, via beproeving, tot seriebouw te komen. Wanneer nieuw materiaal uiteindelijk bij de troep komt, zijn er alweer volgende ontwerpen in beproeving. Hoe lang iets „modern” blijft, is moeilijk te stellen. Wil er van een goede planning sprake zijn, dan zal, nadat nieuw materiaal is ingevoerd, het tijdstip waarop het moet worden vervangen vaststaan. Dit brengt onherroepelijk consequenties met zich m.b.t. de omvang van een

bestelling voor nieuw materieel. Verband hiermee houdt of voor mobilisabele onderdelen ook het nieuwste materieel moet worden aangeschaft. De snelle veroudering, de steeds stijgende kostprijs, de toenemende gecompliceerde constructies, de daarmee vaak samenhangende niet eenvoudige bediening (die snel wordt vergeten) en de onderhoudsproblemen, maken het minder wenselijk en weinig efficiënt ook voor de mobilisabele onderdelen het nieuwste materieel aan te schaffen. Een doorstroming van de parate troepen naar de mobilisabele onderdelen, en van deze naar de territoriale sector lijkt de enige oplossing.

Een vraag, die ik meen te mogen stellen, is: gaat men met het perfectioneren soms niet te ver? Het is bijna zeker dat men op het gebied van het normale geschut vrijwel aan het einde van de mogelijkheden is. Vandaar het zoeken in de richting van het geleide projectiel. Voor wat de tank betreft is het bekend dat men momenteel experimenteert met een tankkanon waarmee conventionele en geleide projectielen kunnen worden verschoten. Het staat vast dat het geleide projectiel een grotere trefzekerheid heeft boven de 2000 m dan het normale projectiel. Maar hier staat toch wel een nadeel tegenover, nl. de lange vluchttijd die soms 8 tot 10 sec duurt. Kan dat in het moderne gevecht? Werkt deze „wachttijd” (want dat is het in wezen) niet in het nadeel van de vurende tank? Is men er zo zeker van dat deze „wachttijd” niet dodelijk zal blijken voor de vurende tank zelf? Zal de waarde van de tank als gevolg van de installatie van geleide projectielen recht evenredig toenemen met de verhoging van de aanschaf- en exploitatiekosten van deze tank? Bekend is, dat de laatste zéér sterk zullen stijgen. Mogelijk wordt hiermee één ernstig nadeel bereikt: een tank, die zeer kostbaar zal blijken te zijn. Dit nadeel is misschien van ingrijpendere aard dan men nu veronderstelt.

Zo vraag ik mij tenslotte af of het zoeken naar een oplossing voor een meer- of veelbrandstofmotor die met vloeistof wordt gekoeld, wel zoveel zin heeft. Als troepenofficier zie ik bepaald meer voordelen in een normale luchtgekoelde motor dan in een met vloeistof gekoelde veelbrandstofmotor. Ik geloof dat een met vloeistof gekoelde veelbrandstofmotor voor de troep niet die voordelen zal opleveren, die men ervan verwacht. Het doel dat men moet nastreven is: een luchtgekoelde veelbrandstofmotor.

Dit artikel wil ik besluiten met te stellen dat een

inzicht in de ontwikkeling van de techniek langzaam maar zeker een component gaat worden van het moderne militaire leiderschap. Wij behoeven niet allemaal volleerde technici te worden. Maar een begrip van de principes en de mogelijkheden van de technische ontwikkelingen, zoals die in het leger worden of zullen worden toegepast, wordt toch langzamerhand wel nodig. De automatisering begint geleidelijk in Europa haar weg te vinden. De ervaring leert, dat wanneer iets dergelijks vaste voet krijgt, daarop een stormachtige ontwikkeling volgt en zo zou het moment kunnen aanbreken dat wij te weinig zijn voorbereid op de mogelijkheden ervan. Is

het niet wenselijk enige kennis te bezitten van de principes en mogelijkheden van bv. de automatisering (er gaan reeds stemmen op, om op de middelbare scholen een introductie tot de automatisering te geven), gevechtsveldsradar, laser, helderheidsversterking, kernaandrijving e.d.? In dien wij die kennis niet hebben is de kans groot dat een groot aantal officieren bij de vele nieuwe ontwikkelingen niet verder komt dan „standaardkreten”, dat zijn begrippen die wel veel worden gebruikt, doch door de gebruikers niet worden begrepen.

Hoe dan ook: wij zullen met deze techniek moeten leven en werken. Niemand ontkomt eraan!

Aanwijzingen voor medewerkers

Wij verzoeken U om Uw bijdragen in te leveren in enkelvoud, getypt met een marge van tenminste 3 cm, met dubbele spatie en voorzien van Uw naam, adres en evt. gironummer. Bijdragen voor de rubriek „Meningen van anderen” echter in duplo in te zenden.

Voorts eventuele schetsen of tekeningen en foto's niet tussen de tekst aan te brengen, doch wel aan te geven, waar deze tussen die tekst moeten worden opgenomen.

Men voege tekeningen en schetsen afzonderlijk bij, in Oostindische inkt en op teken- of calqueerpapier. Letters en cijfers moeten daarbij zo groot worden

getekend, dat zij na verkleining duidelijk leesbaar blijven. Daartoe moeten zij, na verkleining, nog tenminste 1 mm groot zijn. Men houde er daarbij rekening mee, dat tekeningen en schetsen als regel, bij reproductie, in het algemeen worden verkleind tot kolombreedte en ten hoogste tot 15 cm breedte.

TOEVOEGING VAN SCHETSEN EN AFBEELDINGEN, RESPECTIEVELIJK FOTO'S, VERHOOGT DE AANTREKKELIJKHEID VAN UW ARTIKELEN TEN ZEEERSTE, VOORAL INDIEN ZIJ ORIGINEEL ZIJN

Wat is Value Engineering... intrinsieke technologie?

door ir. W. P. A. ALBERTI, Luitenant-Kolonel van de Technische Staf

Geregeld worden wij in Nederland gebombardeerd met steeds weer betere, geraffineerder methoden van aanpak van zaken, in Amerika uitgedacht en met blijkbaar succes toegepast. Over het fiscale jaar 1964 kon door Value Engineering (VE) voor het Amerikaanse Leger meer dan \$ 62 miljoen worden bespaard. Voor het fiscale jaar 1965 had men de besparing gesteld op \$ 50 miljoen, en in het eerste halfjaar werd reeds een besparing van \$ 44 miljoen gerealiseerd. Dit zijn waarlijk sprekende cijfers. Toepassing van de beginselen van VE in het Nederlandse leger zou ongetwijfeld tot nog doeltreffender besparingen kunnen leiden, dan de „Operatie Chirurg” nu al doet.

In het verleden was Value Engineering ook wel bekend onder de naam Value Analysis, en ook nu wordt het nog vaak aangeduid als een streven naar het verwerpen van onnodige vergulderij. Het is bij VE echter niet begonnen om het ouderwetse drukken van de kosten; het gaat hier om een veel fundamenteelere aanpak van zaken.

Niets is voor VE een voldongen feit of vanzelfsprekend; omtrent produkten en produktsystemen wordt alles overhoop gehaald en aan bestudering onderworpen, zelfs de noodzaak van het bestaan van het produkt of produktsysteem zelf! Value Engineering leidt tot totale kostenvermindering, maar is beslist niet wat nog velen noemen „Cost Cutting”. VE is geen handeltje tussen kosten en functionele verrichting. De gewenste functie of prestatie wordt door VE als een constante beschouwd en niet als een variabele grootte. Het is een gegeven waarbij ervan wordt uitgegaan dat die gewenste functie of prestatie, zelfs niet om de kosten te verminderen, tot lagere waarden mag worden gereduceerd.

VE maakt zowel gebruik van alle mogelijke ontwerpmethoden, als van alle beschikbare en toepasselijke wetenschappelijke methoden. Maar het is onjuist om te zeggen dat VE niets meer is dan goede constructieer.

In Amerika beschouwt men Value Engineering in de defensiesector als een methode van aanpak, die ver uitsteekt boven de tot nog toe toegepaste ontwerpmethoden. Men ziet het als een toevoe-

ging ervan, de allervoornaamste tweede blik op het ontwerp nadat men is bevrijd van de druk van vereiste prestatie, betrouwbaarheid en wat dies meer zij.

De fundamentele elementen van Value Engineering zijn dezelfde, of men het nu toepast op de produktie, op research en ontwikkeling, op het ontwerpen en construeren, of op de aanschaffingen.

Het departement van defensie in Amerika heeft een VE-handboek uitgegeven waarin 7 fundamentele stappen worden opgesomd: de vaststelling van de functie, de keuze van het produkt, de verzameling van informatie, het ontwikkelen van alternatieven, de kostenanalyse met betrekking tot de alternatieven, het beproeven en toetsen, het beoordelen van de voorstellen en evalueren en tenslotte het nauwlettend volgen van de voortgang van het project. In dit handboek wordt Value Engineering omschreven als: „Een in georganiseerd verband uitgevoerde inspanning die is gericht op het analyseren van de functies van het krijgsmachtmaterieel met het doel om de vereiste functie met de laagste totaalkosten uit te voeren”.

De „Value Engineer” zou zich bij de ontwikkeling van alternatieve mogelijkheden en het toetsen op technische uitvoerbaarheid bijvoorbeeld o.a. de volgende vragen kunnen stellen:

„Kan het ontwerp worden vereenvoudigd?”

„Kan een standaardonderdeel worden toegepast in plaats van een speciaal te vervaardigen onderdeel?”

„Is een enkelvoudige oppervlaktebehandeling voldoende?”

„Kunnen wellicht twee of meer onderdelen of componenten worden gecombineerd?”

„Wordt er aan de functie of de kwaliteit getornd?”

„Wordt aan de veiligheid, of aan de onderhoudsgeschiktheid tekort gedaan?”

Niet zo lang geleden is het Amerikaanse ASPR (Armed Services Procurement Regulation) aangevuld met regels betreffende het in defensiecontracten opnemen van voorwaarden voor de toepassing van Value Engineering door de contract-

tant. Hierdoor worden leveranciers en ook de onderleveranciers aangemoedigd om in eerste instantie voor defensieopdrachten de methode van VE toe te passen; vooral is dit het geval sedert het Amerikaanse departement van defensie de bereidheid heeft getoond om de door middel van Value Engineering verworven besparingen te willen delen, vooropgesteld natuurlijk, dat het ook werkelijk door kostenreductie veroorzaakte besparingen zijn. Dit laatste heeft men o.a. ook kunnen beluisteren in de lezing van George E. Fouch, Deputy Assistant Secretary of Defense (Am.) op de EOQC-conferentie 1965 te Rotterdam, toen hij een en ander over Value Engineering uit de doeken deed.

Zou men in eigen kamp naar mogelijkheden zoeken om Intrinsieke Technologie (IT) toe te passen, dan kan men ervan overtuigd zijn genoeg objecten te vinden. Neem bijvoorbeeld het hele pakket elektrische aggregaten, in beheer bij de Inspectie der Genie. Vele van de momenteel in gebruik zijnde typen zouden al aan vervanging toe zijn, ingevolge de opvatting dat zij reeds te vaak in reparatie moeten. Het zou echter alleszins de moeite en tijd lonen om d.m.v. de methode van IT na te gaan of de vernieuwing werkelijk zou moeten plaatsvinden door de „oude” aggregaten door geheel nieuwe te vervangen, of dat

men zou kunnen volstaan met vervanging na een niet ingrijpende modificatie van een van de twee hoofdcomponenten van de aggregaten, namelijk de motor die, zoals een ieder eigenlijk wel weet, het eerst „op” is en de meeste moeilijkheden veroorzaakt en de reden is van de frequente reparaties.

Tot slot moge daarom de lezer worden opgewekt om in eigen sector eens rond te kijken; want op de vraag: „wie eigenlijk het creatieve denken moet doen, nodig voor de toepassing van Intrinsieke Technologie”, luidt het antwoord: „Een ieder die werkzaam is in de sectoren research, ontwikkeling, aanschaffing, techniek, bevoorradiging, logistiek, onderhoud en reparatie”, want het juiste programma voor de toepassing van Intrinsieke Technologie houdt tevens in dat de aandacht van elke functionaris wordt gericht op het doel: „Dezelfde (soms betere) functionele verrichting op de meest economische wijze, dat wil zeggen: tegen de laagst bereikbare kosten”.

Literatuur

Army Res. & Developm. Newsmag. (1965)40.

G. E. Fouch — *Quality and the large-scale customer.*
Lezing EOQC-conf. Rotterdam (1965).

F. H. C. van Swaay — *Polytechn. Tijdschr.* (1965)970A.

BANDEN 1965

De geheel linnen banden voor de jaargang 1965 zijn nog uit voorraad leverbaar. De prijs bedraagt f 3,75 per stuk.

Levering uitsluitend na vooruitbetaling per giro (nr 4 47 15) of per postwissel. Bestellingen te richten aan:

MOORMANS PERIODIEKE PERS N.V.
Zwarteweg 1 - Den Haag

Berichtenverwerking bij gemechaniseerde eenheden

Een nieuwe gedachtengang over de verwerking van belangrijke berichten door commandanten en staffunctionarissen van gemechaniseerde eenheden in het gevecht

*door J. G. RIJNTJES, Majoor der Infanterie,
en J. L. DE JONG, Kapitein der Infanterie*

Het is gebleken, dat de ruimte pwcon/prcon moeilijkheden oplevert voor het meevoeren van de commandomiddelen, zoals deze tot de mechanisatie van het legerkorps werden gebruikt door commandanten en staffunctionarissen.

Onder commandomiddelen worden verstaan: legerformulieren, ordners, mappen, naslagwerken, militaire kaarten, enz. Zij hebben alle een functie in het bestaande systeem van verwerking en registratie van belangrijke berichten.

Ook de als werkruimte ingerichte 3-tons vrachtauto's voor toegevoegd personeel bieden slechts ruimte voor het meest noodzakelijke.

De verhoogde mobiliteit en het toegenomen aantal verbindingsmiddelen zijn een oorzaak van een toenemend berichtenverkeer.

De fysieke scheiding van de gevechtsleiders op compagniesniveau (cc/plv cc/pcn) en de scheiding op bataljonsniveau (bc, S3, plv. bc, S2, verzorgingsfunctionarissen) maken het directe, gesproken berichtenverkeer via de radio intensiever dan ooit tevoren.

Welke moeilijke situaties zich ook voordoen als gevolg van de geschetste factoren, het is duidelijk dat verwerking en registratie, in ieder geval die van de *belangrijke* berichten, zullen moeten plaatsvinden.

De berichtenverwerking bij gemechaniseerde eenheden

In het moderne beweeglijke gevecht zal een minimum aan berichten worden geschreven.

Het succesvol voeren van dit gecompliceerde gevecht kan niet geschieden op grond van spontane, intuïtieve beslissingen, die op uit de persoonlijke herinnering gegrepen feiten zijn gebaseerd.

Behalve zuiver tactische overwegingen gaan bv. logistieke overwegingen een steeds grotere rol spelen. Dit maakt teruggrijpen op *belangrijke* berichten noodzakelijk bij het nemen van een goed gefundeerd besluit.

Het vastleggen van belangrijke berichten is noodzakelijk om te kunnen beschikken over gegevens voor het maken van beoordelingen van de toestand, het uitvoeren van bevelen, het samenstellen van tactische en verzorgingsrapporten, het samenstellen van meer gedetailleerde gegevens over de vijand, statistische gegevens en tenslotte gevechtsreconstructie en geschiedschrijving.

Het systematisch en snel opbergen en terugzoeken van belangrijke berichten is in een pwco/prco, i.v.m. de ruimte in, en de bewegingen van, het voertuig, aan veel beperkingen onderhevig. Ordners, mappen, stapels berichten- en andere formulieren, zoals in de periode vóór de mechanisatie werden gebruikt, kunnen niet op dezelfde manier worden meegevoerd en benut. De registratie en verwerking van een belangrijk bericht zal dientengevolge eenvoudiger moeten geschieden.

Via verschillende radiotelefonienetten, via ondercommandanten, liaisongroepen en ordonnansen verlaten (arriveren) allerlei berichten (bij) de pwco/prco. Behalve de reeds genoemde factoren pleit ook dit voor een snelle en eenvoudige registratie en verwerking.

De directe spreekverbindingen in de diverse radionetten van brigade, bataljon en compagnie en overeenkomstige eenheden gaan buiten de registratie van berichtenkantoren om. Bovendien kunnen een plv c, een S1 en een mto niet onafgebroken aan een radiotoestel gekluisterd zitten om te horen of er wellicht een voor hen belangrijk bericht wordt gegeven. De radiotelefonist kan dit vaak niet goed beoordelen. Toch moet, ondanks de beschreven moeilijkheden, registratie op de genoemde niveaus plaatsvinden.

Het berichtenverkeer, dat via de officiële verbindingskanalen loopt (bv. via berichtenkantoren), levert minder moeilijkheden op; het kan worden verwerkt volgens bestaande of bij het onderdeel geldende procedures.

Het aantal thans in gebruik zijnde modellen bedraagt 6, nl. de berichtenformulieren LF 5001

B - 2e druk, formaat A5 (148 × 210 mm); LF 5001 A — 2e druk, formaat A4 (210 × 297 mm); LF 5001 C — 1e druk, formaat A4; LF 5001 D — 1e druk, formaat A4; het telefoonformulier LF 14192 A, formaat A5; berichtenblok voor gebruik te velde (LF 9001, 123 × 174 mm). Daarenboven zij nog in gebruik ter registratie van het berichtenverkeer het radiologboek (LF 5005) en het dagboekformulier (LF 14193).

Het lijkt noodzakelijk deze hoeveelheid te beperken en voor een belangrijk deel te vervangen door een meer universeel systeem. Bij gemechaniseerde eenheden wordt reeds geëxperimenteerd of men heeft reeds geïmproviseerde methodes in gebruik om belangrijke berichten tijdens het gevecht vast te leggen.

Conclusie

Gezien het voorgaande kan worden gesteld, dat voor de registratie en verwerking van belangrijke berichten bij gemechaniseerde eenheden een methode dient te worden gevonden, die uniform en op alle niveaus bruikbaar is. De methode moet een waarborg bieden, dat de eerder genoemde onderwerpen kunnen worden verwezenlijkt en in staat zijn alle berichten- en telefoonformulieren te vervangen, indien gebruik wordt gemaakt van directe spreekverbindingen en ordonnansverbindingen. Het formulier dient in de gebruikelijke afmetingen te kunnen worden vervaardigd; dit zal kostenbesparend werken.

Het ontwerp van het nieuwe formulier

Inrichting (zie afb. 1)

- Het formaat van het blok waarin de formulieren zijn gebundeld dient A4 (210 × 297 mm) te zijn.
- Op één blad zijn 3 formulieren afgedrukt.
- De originele formulieren zijn in zwartdruk vervaardigd en onderling goed geperforeerd. Het papier dient goed beschrijfbaar te zijn met inkt, ballpoint of potlood en het moet scheurvrij uit het blok kunnen worden verwijderd.
- De tweede exemplaren zijn in grijsdruk uitgevoerd en niet geperforeerd.
- Het blok bevat 50 zwartdruk- en 50 grijsdrukbladen met gelijklopende tekst, die beurteilungen in het blok zijn aangebracht. Op deze wijze zijn 150 formulieren in duplo in een blok aanwezig.
- De achterzijde van het blok bestaat uit een

Afb. 1 Ontwerp van het nieuwe formulier (verkleind)

vel stijf karton (ca. 1,5 mm dik) zodat een hard en effen schrijfvlak is gewaarborgd.

g. Tussen het laatste (grijsdruk) blad en het kartonnen achtervlak bevinden zich 5 vellen carbonpapier van zodanige kwaliteit, dat het per vel 10 × kan worden gebruikt. (Het van carbon voorzien van de achterzijde van de formulieren stuit op grote bezwaren; bij nat worden loopt de tekst door. Daarom is deze voor de hand liggende methode niet toegepast).

h. Het blok dient aan de linkerkant stevig met plastische lijm te zijn gebonden. Deze lijmband dient zo stevig te zijn, dat de grijsdrukformulieren in de band blijven, nadat de originelen zijn uitgescheurd. De in doordruk beschreven bladen vormen, omgeslagen en onder het kartonblad gevouwen, nog een redelijk effen schrijfvlak.

i. Het formulier zelf dient met een dunne ruitlineatuur van 5 × 5 mm te zijn bedrukt. Schetsen en plattegronden kunnen hiermee gemakkelijk op schaal worden getekend. Meldingen en rapporten, verwerkt in de vorm van staatjes, kunnen nauwkeurig worden opgezet. Bij coderen en decoderen van bv. operationele-berichtencodes kan eveneens van deze lineatuur gebruik worden gemaakt. De voordelen van de ruitopdruk zijn evident.

j. Op 15 mm van de linkerzijde en in het midden van ieder van de 3 formulieren moet een gat (Ø 3 mm) worden aangebracht. Hierdoor kunnen de formulieren met geringe kans op tekstverminking op pennen worden gestoken.

k. De gedrukte aanduidingen spreken voor zichzelf.

l. De veiligheidsclassificatie is niet als gedrukte tekst opgenomen; radio- en telefoonverkeer laten géén geclassificeerd spreekverkeer toe, tenzij van een code gebruik wordt gemaakt. Bij verzending van een bericht per ordonnans kan de classificatie om veiligheidsredenen boven het bericht worden vermeld.

Methode van gebruik

a. Op compagniesniveau worden de grijsdruk-exemplaren per actie of gevechtsfase verzameld en gebundeld door de plv cc. De niet van belang zijnde berichten worden doorgestreept door een kruis over het gehele formulier. De bundel gaat hierna naar de bataljons- of overeenkomstige staf (S1) op door de bc voorgeschreven tijdstippen. De aanwezige originelen kunnen op last van de cc na een korte of langere periode worden vernietigd.

b. Op bataljonsniveau worden tactische en verzorgingsrapporten samengesteld uit de binnengekomen berichten. De compagniesbundels, die op voorgeschreven tijdstippen bij de S1 binnenkomen, worden gebruikt ter completering van dagboek en aanvullende rapportages.

c. Op brigadeniveau wordt ten opzichte van de bataljons en zelfstandige compagnieën op overeenkomstige wijze gehandeld.

d. Door functionarissen op divisieniveau en hoger, die van directe spreekverbindingen gebruik maken, worden de grijsdrukexemplaren zo spoedig mogelijk aan de dagboekschrijver overhandigd.

e. Indien een bericht uit meer tekst bestaat dan een formulier kan bevatten, wordt eenvoudig

doorgeschreven op het tweede, zo nodig derde, formulier op hetzelfde blad.

f. Voor telefoongesprekken dient dit formulier eveneens te worden gebruikt. LF'n 14192 A en B kunnen worden opgebruikt en voor gebruik te velde vervallen worden verklaard. Eventueel kan de achterzijde met dit nieuwe formulier worden bedrukt.

g. De berichtenformulieren LF 5001 A, B, C en D zullen in veel geringere mate nodig zijn.

h. De radiotelefonisten kunnen aantekening houden van de door commandanten of staffunctionarissen gehouden radiogesprekken op de nieuw ontworpen formulieren. De functionaris/gebruiker van een directe spreekverbinding, kan de radiotelefonist hiertoe opdracht geven.

i. Het radiologboek is bij de directe spreekverbindingen niet meer nodig omdat:

1. hierin geen aantekeningen van radiotelefoniegesprekken worden gemaakt;

2. belangrijke meldingen, rapporten, opdrachten reeds op het nieuw ontworpen formulier worden vastgelegd.

j. In drieën gesneden ontstaat een handzaam „berichtenblok te velde” dat door de meeste commandanten en staffunctionarissen op alle niveaus kan worden gebruikt. Een verder voordeel hierbij is, dat het goed in de zakken van het binnen- en buitenpak van het gevechtstenuue past.

Nawoord

Het succes van een systeem zoals hierboven uiteengezet staat en valt met de zorg die de gebruiker eraan geeft. Hoe belangrijk de snelheid van handelen ook kan zijn, een deel van de vele zorgen van een functionaris in het gevecht zal toch op dit gebied gericht moeten blijven, zeker wanneer het *belangrijke* berichten betreft.

Indien het korte, beknopte doorgeven van berichten routine is geworden, zal ook de registratie minder tijd gaan vergen en de moeite hieraan besteed zeker acceptabel worden.

Meningen van anderen

Tanks voor morgen, een revaluatie of een revolutie?

Een zucht van verlichting zou in de vrije wereld opgaan als men achter het ijzeren gordijn — de theorie van Majoor Van Koesveld¹ overnemende — zou besluiten alle tanks te voorzien van dubbelloops 40 mm snelvuurkanonnen als hoofdbewapening. Een tot op heden uiterst gevaarlijk aanvalswapen, de tank, zou dan worden omgevormd tot een afweermiddel, gemechaniseerd antitankgeschut en de tanden zouden het rode leger zijn uitgetrokken. Zonder enige kosten en moeite onzerzijds zou een deel van het westerse wapenarsenaal — het deel dat nu dreigt te verouderen, zoals de Centurion-tank, en dat reeds is verouderd, zoals de Sherman-tank — eensklaps zijn waarde herkrijgen. Zolang de tegenpartij niet meer kan aanvallen en wij dat van onze zijde niet willen is de wereldvrede wel verzekerd. Ik moet er echter niet aan denken wat er zou kunnen geschieden als *alleen wij* op die wijze zouden omwapenen . . .

Er zijn wel meer opmerkelijke conclusies in het artikel. Op blz. 65, linker kolom vind ik bv.: „*Ieder die ooit op bewegende doelen heeft geschoten weet dat het veel moeilijker is om een smal hoog doel te treffen dan een laag breed doel, wanneer dat doel in het horizontale vlak beweegt. Nu de doelopsporingsmiddelen steeds meer worden geperfectioneerd (. . .) is het streven naar lage silhouetten niet meer zonder meer juist*”. En even verder „(. . .) en men mag zeker niet de traditionele lage tank als norm vanzelfsprekend blijven handhaven”. Ik meen nog steeds dat een lage tank meer dekkingsmogelijkheden vindt dan een hoge en dan minder kwetsbaar is. Een brede tank is stabiel in ruw terrein dan een smalle. Daar het projectiel in breedterichting nauwelijks van zijn baan afwijkt worden zowel een smalle als een brede tank beide even gemakkelijk (vrijwel in het midden) getroffen, als wij de elevatie maar goed hebben. Daar het projectiel in het verticale vlak echter wel een gebogen baan beschrijft, blijft een hoog doel langer in de bestreken baan dan een laag doel en wordt gemakkelijker getroffen, zelfs bij onjuiste afstandsmetingen. V.w.b. een zich in het horizontale vlak bewegend doel (tank) merk ik op dat wij dan niet meer alleen met de breedte maar ook met de lengte van de vijandelijke tank te maken hebben, en het is mij telkens weer opgevallen hoe goed de oefeningen op bewegende doelen verlopen. Zigzaggende doelen bezorgen ons meer moeite omdat de voorhoudhoek naar de andere zijde moet worden verlegd; de meeste moeite bezorgen ons doelen die in het terrein dekking vinden. Een lage, brede, niet te lange en dus goed wendbare tank voor mij.

Op blz. 59 (vuurkracht) in de rechterkolom stelt schr. dat het tankkanon (nu nog het meest effectieve antitankwapen) kan worden vervangen als er betere antitankwapens worden ontwikkeld. Mijn antwoord daarop is, dat als die betere wapens er eindelijk zijn (wij wachten er al lang op) de tank — met o.a. zijn formidabel (anti)tankkanon — zich dan eindelijk eens op zijn *hoofdzak* kan werpen, nl. het *produceren van een zo*

groot mogelijke schokkracht waar dat nodig is. (Tankbestrijding is een neventaak).

Ook zegt schr. in dezelfde paragraaf: „*is het (gemechaniseerde antitankkanon) (hij bedoelt het kanon van een tank) als zodanig misschien eerder een handicap voor onze tank dan een voordeel (omdat bij de tankbestrijding) het eerste schot raak dient te zijn, hetgeen slechts mogelijk is bij een nagenoeg stilstaande tank*”. M.a.w.: de huidige tank heeft last van zijn kanon bij het bestrijden van tanks. M.i. is het anders. Ik herhaal eerst: *tankbestrijding is niet de hoofdzak*. De hoofdzak is het produceren van een zo groot mogelijke schokkracht o.a. door een grote vuurkracht. Men streeft ernaar die vuurkracht ook rijdend te kunnen uitbrengen. Men is nog niet helemaal zo ver. Voorshands heeft het kanon dus nog wat last van een nog niet geheel volgroeid schietplatform. Verlichting van kaliber brengt daarin geen verbetering.

Majoor Van Koesveld wil de tank zijn (anti)tankkanon ontnemen als er betere antitankwapens komen. Ik wijs er met nadruk op dat de tank met zijn kanon de vijand kan opzoeken op tijd en plaats door ons te bepalen, in tegenstelling tot antitankwapens die defensief zijn en moeten wachten tot het de vijand belijft te komen. Trekt Majoor Van Koesveld de tanks hun slaglanden uit dan zijn zij ongeschikt geworden voor het produceren van de schokkracht tijdens de aanval. En dat wil hij kennelijk; op blz. 60 (linker kolom) zie ik zelfs staan: „*zoals de cavalierist een pistool heeft voor de nabijverdediging en de veldartillerie een antitankschot, zo kan het tankkanon de rol vervullen van nabijverdedigingswapen tegen tanks*”. Anders niet? Dan is dat toch wel triest. Met een pistool kun je daarna nog een worp doen. Is dat alles wat de Majoor Van Koesveld van dure tanks verwacht, een rol als laatste worp?

Op blz. 67, linker kolom, tast hij één van de grondbeginselen van de gevechtsvoering aan, de *massa*. Door opsplitsing van grotere tankeenheden in kleinere, die hij organiek spreidt, wil hij voorkomen dat tankeenheden kunnen concentreren, hetgeen hij niet meer passend vindt in de moderne oorlog met kernwapendreiging. Als Maj. Van K. tankeenheden de dragers van het gevecht blijft noemen en als nog steeds het beginsel geldt dat „*als de aanval wil slagen de commandant een overmacht aan strijdkrachten (dus gevechtsdraggers) moet bijbrengen op de plaats waar en het tijdstip waarop hij de beslissing wil verkrijgen*” dan is organieke spreiding van slagkracht strijdig met bovengenoemd beginsel „*massa*”.

De organisatie van tankeenheden (blz. 66 e.v.). Er is wel eens meer een lans gebroken voor een commandovoertuig (meestal lichter en kleiner) voor de pc. De veronderstelling dat de gevechtswaarde van een pc-tank kleiner is, is onjuist. De pc leidt en vecht; nu eens leidt hij een gevecht in dat overgenomen wordt, dan weer valt hij daar bij of in waar het nodig is. Hij bevindt zich in, en maakt deel uit van, zijn formatie. Een pc met een ander type wagen wordt in de formatie al spoedig door de vijand eruit gepikt tenzij hij zich niet in de formatie bevindt en dat is een onding, een

¹ *Mil. Spect.* 135(1966)(2)57.

schreeuwde in de bosrand die zijn handen zelf niet vuil maakt. Dat accepteert men niet van een pc, noch bij de cavalerie, noch elders, nergens.

Ik ga akkoord met de schrijver waar het betreft zijn kritiek op de vijf-indeling in het peloton en de drie-indeling daarboven. Een vier-indeling heeft het voordeel van handzaam te zijn voor de pc en voldoende kracht te hebben om bij uitvallen van een tank het gevecht voort te zetten. De drie-indeling op bataljonsniveau is een telkenmale weerkerende bron van ergernis en zorg voor commandanten van tank- zowel als van pantserinfanterie-eenheden bij onderlinge onderbevelstellingen (dus vrijwel altijd). De drie-indeling is nog uit de tijd van infanterie-te-voet toen een vierde eenheid niet nodig was omdat er geen onderdelen werden uitgeleend en deze e.e.a. alleen maar te log zou maken. Gemechaniseerde eenheden echter zouden met een vierde eenheid (1 uitleenen, 3 houden) beter kunnen vechten. Op eskadrons- en compagniesniveau zou men dan met een drie-indeling kunnen volstaan als men — zoals bij ons — een onder bevel gesteld onderdeel van die grootte vrijwel altijd uitsplitst. Men zou dan komen tot een bataljon à 4 eskadrons/companieën à elk 3 pelotons van 4 tanks/pri's. Het verrassende is dat men — wat tanks betreft — tot precies dezelfde aantallen zou kunnen komen als in het huidige bataljon.

Even terzijde: tot tweemaal toe schrijft Majoor Van Koesveld ietwat geringschattend over de waarde van de tankrups als vermorzelings- en begraving wapen. Ach, ik geloof er ook niet in, maar de man te velde is er wél

bang voor. Er zullen niet zo heel veel lieden rechtstreeks zijn gedood door tankrupsen, bajonetten, Chinese trompetten, Japanse ratels, Duitse stuka-sirenes; er zijn wel lieden voor op de loop gegaan, waardoor gevechten en gevechtjes werden verloren. Dit even terzijde. De rups wordt eenvoudiger in onderhoud, het wiel beter in het terrein; zij groeien naar elkaar toe en zo kom ik dan aan het einde van mijn reactie.

Op blz. 68 (rechter kolom) eindigt Majoor Van Koesveld met: „Mijn tank voor de toekomst is niet de uwe (...).” Mijn tank ook niet. Het hangt er natuurlijk wel van af of wij over de tank 1975, 2000 of nog later spreken maar mijn tank blijft een wapen met een zo groot mogelijk schokvermogen, een combinatie van zo groot mogelijke vuurkracht, beweeglijkheid en incasseringsvermogen; niets nieuws dus. Het interesseert mij dan echter niet of de vuurkracht wordt geproduceerd door een kanon, een raket of zelfs eens een dodende straal; de beweeglijkheid behoeft niet met rupsbanden of wielen te worden verkregen, als een luchtkussen beter blijkt te voldoen. En als er maar voldoende incasseringsvermogen blijft, mag men staal, nylon of glasvezel gebruiken (zolang het onzichtbare afweerscherm uit de fictionboekjes fiction blijft). Als het geheel maar het vereiste schokvermogen heeft.

Maar ik ben tot de conclusie gekomen dat de tank van Majoor Van Koesveld geen tank meer is maar een stuk at (mech), geschikt voor een defensieve rol, ongeschikt gemaakt voor de aanval.

G. H. O. DE WIT, Kolonel der Cavalerie b.d.

Waarom geen onderdeelsementen bij de Koninklijke Landmacht?

Naar aanleiding van bovengenoemd artikel van Kapitein J. de Lange in *De Militaire Spectator* 135(1966)(2) 93, zou ik het volgende willen opmerken.

In het Amerikaanse leger bestaat een „Director of Military History”, die tot taak heeft van alle onderdelen (legergroepen, legers, legerkorpsen, divisies, regimenten, bataljons, compagnieën, eskadrons en batterijen) de afstamming, krijgsverrichtingen, onderscheidingen en emblemen vast te stellen. Hierdoor wordt ieder Amerikaans soldaat herinnerd aan de grote daden van zijn voorgangers (de werkelijke traditie).

Kapitein De Lange merkt zelf op dat de traditie van de Indiëbataljons in veel gevallen niet wordt voortgezet. Wat heeft het dan voor zin om voor allerlei „eendagsvliegen” emblemen te ontwerpen, die na opheffing van het onderdeel in een „eregalerij” worden bijgezet?

Inderdaad werkt het Amerikaanse systeem uitstekend, omdat het probleem „uiterst prozaïsch en zakelijk” wordt benaderd.

In de Koninklijke Landmacht zijn in feite in 1950 alle regimenten en bataljons opgeheven. De toen nieuw opgerichte regimenten hebben de traditie van één of meer regimenten overgenomen en zetten die voort; sedert enkele jaren zijn wij in onzekerheid of de regimenten nog wel bestaan. Onze huidige legerorganisatie is een wirwar van nummers, waaraan de „traditiehandhaving” op een fantastische en onzakelijke wijze is vastgeplakt. Als de Koninklijke Landmacht met traditiehandhaving hetzelfde wil bereiken als het Amerikaanse, Britse, Canadese, Deense of Franse leger, moet niet worden volstaan met de opdracht aan de Sectie Krijgsgeschiedenis om voor elk onderdeel een eenvoudig, heraldisch

juist, goedkoop en zeer zinvol embleem te ontwerpen (zo'n opdracht kan beter aan een fabrikant van reclamespeldjes worden gegeven), maar moet worden begonnen met van elk onderdeel de afstamming vast te stellen. Hieruit zal dan vanzelf blijken welke krijgsverrichtingen een onderdeel als „traditie” mag beschouwen. Pas daarna is het zinvol om (zoals dat in Amerika gebeurt) in een onderdeelsementen elementen op te nemen die aan deze krijgsverrichtingen herinneren.

Alvorens het zover is moet de vraag die Kapitein De Lange als titel voor zijn artikel heeft gebruikt worden beantwoord met „Omdat de Koninklijke Landmacht de waarde van traditie ver onderschat”.

H. RINGOIR, Kapitein der Jagers

Met veel genoegen en instemming las ik in het februari-nummer het pleidooi van Kapitein J. de Lange voor de invoering van emblemen voor diverse onderdelen van de Koninklijke Landmacht.

Uit eigen ervaring weet ik dat de corpsgeest sterk kan worden gestimuleerd wanneer deze een kristallisatiepunt vindt in een eigen embleem. 4-2 RI droeg in het voormalige Nederlands Oost-Indië vol trots zijn bataljonsementen, dat een gems voorstelde. Deze gems sproot voort uit een codenaam voor een actie en gaf aanleiding tot de wapenspreuk „generose et militanter servire”.

Hoe aanbevelenswaard mij ook een eigen onderdeelsementen toelijkt, toch lijkt het mij nodig een grens te stellen aan het niveau waaronder kleinere onderdelen hun „eigenheid” niet dienen uit te leven. Als compag-

nieën of batterijen emblemen gaan voeren, krijgt het bataljon of de afdeling te weinig aandacht. Bovendien zou een ongewenste versplintering en veelheid van emblemen tot verwarring leiden.

Kapitein De Lange worstelt zelf met dit probleem als hij stelt dat een embleem uit kwartieren kan worden opgebouwd. Dat is heraldisch wel juist, maar zal toch gauw tot overlading en dus tot onduidelijkheid leiden. Een embleem moet zo simpel mogelijk zijn.

Ik begrijp wel dat onze huidige parate onderdelen een eventueel embleem niet openlijk kunnen dragen zoals dat in de oost te doen gebruikelijk was. Kapitein De

Lange keert zich dan ook terecht tegen het dragen van een embleem op het uniform. Wanneer hij echter suggereert dat een onderdeel zijn embleem kan doen aanbrengen op een van de wanden van de mess of kantine, dan hoeft hij de organieke en historische banden van het betrokken onderdeel ook niet in kwartieren van een embleem samen te persen. Hij heeft dan ruimte genoeg om op die wand juist met behulp van allerlei emblemen de historische „afstamming” en het momentele organieke verband aan te geven.

drs. A. P. WITLOX, Reserve-Kapitein
der Limburgse Jagers

Antwoord op meningen van anderen

Tanks voor morgen, een revaluatie of een revolutie?

Alvorens op de mening van Kolonel De Wit in te gaan, wil ik deze gelegenheid eerst misbruiken om het primaire doel van mijn artikel te verduidelijken. Dit doel is: demonstreren met welke instelling men m.i. een probleem dient te benaderen. De tank speelt daarbij in wezen slechts de rol van *middel* en is geen doel.

Welbewust heb ik mij in mijn redenering gedistancieerd van heden en naaste toekomst. Ik heb getracht mij los te maken van de aanwezige mogelijkheden, omdat deze mogelijkheden, door hun beperkende karakter, een ideaalbeeld zouden vertroebelen. Met opzet heb ik getracht een ideaalbeeld op te roepen. Een ideaal dat, omdat het een ideaal is, op dit ogenblik onbereikbaar is. Het is m.i. ongerechtvaardigd om niet tevreden te zijn met wat men heeft, wanneer men geen ideaal voor ogen heeft. Wat wij nú bezitten is in de meeste gevallen slechts de onvolkomen verwezenlijking van een ideaal uit het verleden.

Ingaande op de reactie van Kolonel De Wit, moet ik bekennen dat wij inderdaad verlicht zouden kunnen ademhalen wanneer de Sovjets nú hun tankkanonnen zouden vervangen door 40 mm kanonnen. Hoewel... zó verlicht zou dat ook weer niet zijn, want het zou wel bijzonder dwaas zijn wanneer de Sovjets niet tegelijkertijd zouden voldoen aan een door mij uitdrukkelijk gestelde voorwaarde: het beschikken over een voldoende aantal effectieve andere antitankwapens. In zeker opzicht moet ik de kolonel echter gelijk geven wanneer hij in het woord antitankwapen een defensief karakter meent te horen. Ik had inderdaad beter een ander woord kunnen gebruiken; tankbestrijdingswapens, in analogie met pantserbestrijdingswapens. De kolonel gaat er in zijn betoog van uit dat een antitankwapen defensief is. Ik wil echter benadrukken dat mijn uitgangspunt is dat een antitankwapen (tankbestrijdingswapen) een gespecialiseerd pantserbestrijdingswapen is, en moet kunnen worden ingezet in het moderne gevecht. Een wapen dus, dat per definitie offensief moet kunnen worden gebruikt.

Op het gebied van de vormgeving heeft de kolonel alleen gelijk, wanneer hij daarbij uitsluitend denkt aan de *bestaande* middelen. Hij suggereert echter dat ik een voorstander zou zijn van een hogere tank, terwijl ik slechts heb gezegd dat ik een voorstander ben van *bezinning op de vormgeving* van tanks, nu er duidelijk nieuwe factoren een rol gaan spelen bij het probleem van de tankbestrijding. Natuurlijk heeft de kolonel gelijk

wanneer hij zegt dat een tank laag, breed, niet te lang en goed wendbaar moet zijn. In die bewoordingen heeft hij altijd gelijk. Hij vergeet echter erbij te zeggen wat hij onder laag, breed, lang en wendbaar verstaat. Het probleem is juist in welke verhoudingen deze eigenschappen tot elkaar dienen te staan (in relatie tot de factoren die hun invloed doen gelden op het gevechtsveld). Wij moeten *alle* factoren, afgewogen tegen elkaar, in het geding brengen. Eén van de grootste problemen daarbij is gelegen in het vinden van een bruikbare parameter. Oefeningen op (constant) bewegende doelen zijn slechts de toetsing van onze oplossingen aan de praktijk en dan nog in de meest gunstige omstandigheden. Dergelijke oefeningen bewijzen m.i. slechts dat wij nog steeds op geen stukken na kunnen voldoen aan de normen die wij in de toekomst zullen moeten hanteren.

In zijn beschouwing over hetgeen ik schreef over vuurkracht (blz. 59), meent Kolonel De Wit dat ik bedoel dat het kanon van de tank een handicap zou zijn bij de tankbestrijding. Ik heb mij dan onvoldoende duidelijk uitgedrukt. Het feit dat op dit ogenblik het kanon in wezen het enige bruikbare antitankwapen is, waarvan redelijke aantallen aanwezig zijn én het feit dat dit kanon nagenoeg stilstaand moet worden afgevuurd, vormen een handicap voor de uitvoering van de *werkelijke* taak van de tank. Deze taak is om met zijn vuurkracht alle vijandelijke gevechtsmiddelen te vernietigen, met uitzondering van tanks. Hierbij wordt, weer per definitie, offensief en zeer beweeglijk opgetreden.

Niet alleen bij de kolonel is de tankbestrijding een neventaak. Ik meen met voldoende nadruk te hebben geschreven dat antitankwapens (tankbestrijdingswapens) deel moeten uitmaken van *tankeenheden*. Door de tank zijn slagstanden uit te trekken, zoals de kolonel dat uitdrukt, verliest een *tankeenheid* haar schokvermogen niet. Die slagstanden komen namelijk in een andere, modernere, vorm elders in de organisatie van de eenheid voor. In mijn gedachtengang zal men in de toekomst het woord *tankeenheid* moeten vervangen door *gevechtseenheid*. In het verleden was er sprake van het schokvermogen van de enkele tank. Ik meen echter — en zo staat het nog niet in de „verouderende” gevechtshandleiding — dat wij nú en in de toekomst moeten denken aan het schokvermogen van *gevechtseenheden*. In deze gevechtseenheden zullen tanks nog steeds de harde kern vormen. Overigens moeten wij waken tegen zulke „beladen” woorden als schokvermogen, omdat het

een nauwelijks te definiëren begrip is waarover in de literatuur nogal eens van mening wordt verschild. Hetzelfde geldt voor de „stootkracht” van de infanterie.

Kolonel De Wit vergist zich waarschijnlijk, wanneer hij schrijft dat ik op blz. 67 het grondbeginsel van de massa verwerp. Het tegendeel is waar. Wij moeten echter niet langer de massa trachten te bereiken door het indelen van *veel middelen per eenheid*, maar door het concentreren van *veel eenheden* die uit kwetsbaarheidsoogpunt zo klein mogelijk dienen te zijn. Het beginsel wordt dus door mij wel degelijk gehandhaafd, alleen ben ik voorstander van een andere, misschien modernere, uitvoering.

In zijn commentaar over hetgeen ik heb geschreven over de organisatie van tankeenheden (blz. 66) gaat de kolonel ervan uit, dat een commandovoertuig kwetsbaarder en opvallender is dan een tank. Het gevolg daarvan zou zijn dat de pc een schreeuwder in de bosrand zou worden. De kolonel heeft dan een commandovoertuig voor ogen dat aanzienlijk verschilt van de tank. Dat is niet *mijn* uitgangspunt. Een bestaand commandovoertuig kan nooit het uitgangspunt zijn. Een commandovoertuig moet worden ontworpen volgens normen, die moeten leiden tot een zo bruikbaar mogelijk produkt. Wij mogen dan ook onze gedachten over morgen en overmorgen niet laten vertroebelen door de beperkte mogelijkheden van het ogenblik. Over de opvallendheid wil ik nog opmerken dat in de toekomst de tanks altijd in combinatie met velerlei andere gevechts-

voertuigen zullen opereren en dat de opvallendheid van een afwijkend voertuig in die omstandigheden niet veel groter zal zijn dan de bijna volgens voorschrift vastgestelde plaats van de pc in de gevechtsformatie van het peloton tanks.

De conclusie van Kolonel De Wit is dan ook slechts juist, voor zover hij van mening is dat mijn tank voor morgen (overmorgen is misschien beter) onbruikbaar is volgens de normen van nú. Wanneer hij echter vindt dat mijn tank een stuk at(mech) is, dan moet ik dat bestrijden. Het tegendeel is het geval. Ik moge daarvoor verwijzen naar blz. 60, rechter kolom, 2e alinea, de cursief gedrukte tekst. Mijn tank is inderdaad ongeschikt voor welke individuele gevechtsrol dan ook. Dat speelt echter bij mijn tank geen rol, omdat mijn tank deel zal uitmaken van een uitgebalanceerde gevechtseenheid en binnen die eenheid zijn specifieke deeltaak zal hebben te vervullen. Hoewel de tank de drager van het gevecht wordt genoemd, mag men daaraan niet de conclusie verbinden dat de tank ook als eenling onoverwinnelijk moet zijn. Dat was vroeger zo. Dat is nu voor een deel *nóg* wel waar. Maar in de toekomst zullen wij het moeten hebben van veelzijdige, in teamverband georganiseerde, specialisatie. Hoewel ik mij dus in de meeste opzichten niet kan verenigen met de opvattingen van Kolonel De Wit, ben ik toch zeer dankbaar voor zijn reactie omdat juist woord en wederwoord de toetsing zijn van de waarde van hetgeen ik heb willen zeggen. G. H. VAN KOESVELD, Majoor der Infanterie

Waarom geen onderdeelsementen bij de Koninklijke Landmacht?

Hoewel Kapitein Ringoir mijn artikel nogal negatief benadert, ben ik het in wezen met hem eens. Indien hij mijn artikel nog eens goed leest zal hij zien, dat het ook bij mij gaat om de tradities van de eenheden en de grote waarden, die deze vertegenwoordigen.

Overigens dank ik Kapitein Ringoir voor zijn „tip”; wanneer eenmaal de goede onderdeelsementen zullen zijn ingevoerd en ingeburgerd, bestaat wellicht de mogelijkheid om deze door middel van speldjes naar buiten uit te dragen!

Ik dank drs. Witlox voor zijn reactie op mijn artikel. Bij de vaststelling van de onderdeelsementen zou ik inderdaad niet lager willen gaan dan het niveau van het bataljon en de zelfstandige compagnie; ik meen dit in mijn artikel toch wel te hebben aangeduid.

Overigens zie ik de emblemen niet uitsluitend aangebracht op de wand van de messes; er zijn voldoende andere plaatsen en gelegenheden waar ze hun representatieve functie kunnen vervullen.

J. DE LANGE, Kapitein van de Geneeskundige Troepen.

Rectificatie

In de recensie in *De Militaire Spectator* 135(1966)(4) op blz. 154 is een storende drukfout geslopen. In de eerste regel van de rechter kolom is tussen de woorden auteur en afschrikking het woord *geen* uitgevallen. Red.

Uit de buitenlandse vakpers

De tank in het moderne gevecht

Moet de tank nog worden gezien als een effectief wapen in het moderne gevecht? Om op deze vraag een bevredigend antwoord te kunnen geven, zal eerst moeten worden nagegaan, hoe dit moderne gevecht eruit zal zien; een zuiver gevoelsmatige beantwoording met „ja” of „nee” is hierbij onaanvaardbaar.

Een eventuele agressie van de vijand kan naar middelen en ruimte beperkt zijn, bv. door het in bezit nemen van een beperkt gebied, als „vuistpand” bij volgende onderhandelingen. In een dergelijke opzet zal de aanvaller snel een duidelijke beslissing moeten forceren. Zou hij ertoe overgaan de agressie te doen plegen door het uitvoeren van guerrilla-acties, dan moeten deze worden geruggesteund door gemechaniseerde troepen, die kunnen ingrijpen, zodra zulks nodig wordt geacht. Omgekeerd zal de verdediger erop moeten zijn voorbereid, voortdurend zijn gemechaniseerde strijdkrachten in te zetten tegen iedere vorm van paramilitaire of conventionele agressie en ook hierbij is het bereiken van een snelle beslissing noodzakelijk.

In het geval van een nucleaire oorlog — of een oorlog onder dreiging van het gebruik van kernwapens — zullen beide partijen zijn gedwongen tot een zeer bewegelijk optreden in uitgestrekte gebieden: een techniek van gevechten, gekarakteriseerd door snelle concentraties gedurende beperkte tijd en korte, felle gevechten. In beide gevallen is de tank een bijzonder effectief wapen, dat in het laatste geval bovendien een aanzienlijke beveiliging geeft tegen het effect van kernwapens. Het zou eveneens effectief kunnen zijn in een gas-oorlog — zeker een mogelijkheid in het toekomstige gevecht! — daar een tank kan worden voorzien van een inrichting voor het zuiveren van de lucht in het inwendige daarvan.

Hoe is momenteel de krachtsverhouding tussen de tank en de infanterist? In 1940 kon de laatste niet veel tegen een tank uitrichten, thans beschikt hij echter over bijzonder effectieve antitankmiddelen, zoals raketwerpers, holle ladingen, draadgeleide projectielen. In daartoe gunstig terrein kan de infanterie derhalve in staat worden geacht, zelfstandig tankeenheden tot staan te brengen. De infanterie is echter relatief langzaam in haar optreden; zelfs indien voorzien van gepantserde voertuigen, moeten de troepen veelal uitstijgen om een gevecht te voeren: een uiterst riskante onderneming indien zij daarbij onder vijandelijk vuur liggen. Indien de infanterie zich ter verdediging inricht, zal zulks berusten op een beweeglijk optreden, dat voor de vijand niet verborgen kan blijven. In een oorlog met min of minder vaste fronten zullen de tankeenheden optreden als de cavalerie in de Eerste Wereldoorlog. De tank is een wapen dat, dank zij het motorvermogen, de pantsering en de bewapening de beste combinatie biedt voor zowel een offensief als een defensief optreden. In open terrein zal de tankeenheden superieur zijn aan de infanterie-eenheid, en er mag een zekere gelijkwaardigheid met vijandelijke tanks worden verondersteld. Weliswaar is de tank kwetsbaar voor een treffer van een projectiel met holle lading, maar in de meeste omstandigheden is haar snelheid en beweeglijkheid hier-

tegen reeds een redelijke bescherming; bovendien is de bemanning beveiligd tegen het effect van kernwapens en chemische strijdmiddelen.

De tank van 1965 wordt gekenmerkt door:

— een bemanning van 4 man, die beschikken over een aanzienlijk persoonlijk comfort;

— een pantsering van 2,5 cm of meer dikte;

— een bewapening met een kanon van 105 mm of meer of een geleid projectiel, beide effectief tot boven de normale gevechtsafstand

— een motor met een vermogen van 20 pk/t of meer, resulterend in een actieradius van ca. 500 km en een snelheid van 60 km/h of meer.

De Franse AMX30 is met een gewicht van 32 t de lichtste gevechtstank, thans in gebruik; ze is equivalent aan de Duitse Leopard. Verbeteringen in pantsering, bewapening en motorvermogen liggen uiteraard in de lijn van de verwachtingen, maar de ontwikkeling gaat langzaam. De tank van de toekomst zal derhalve een gewicht hebben van 25 à 40 t, ze ligt in de zg. middelbare klasse.

Moeten lichte tanks dan worden afgeschaft? Beslist niet! Ook lichte tanks geven beveiliging tegen het effect van kernwapens en chemische strijdmiddelen; het slagveld kan worden doorschreden onder het vuur van lichte wapens. Er moet derhalve een economisch verantwoorde formule worden gevonden voor een dergelijke lichte tank, voor gebruik in taken waarvoor geen middelbare tank wordt vereist. Deze lichte tanks moeten sneller, geluidlozer, minder zichtbaar en goedkoper zijn dan de middelbare uitvoeringen. Het operationele speurwerk dient hier de weg te wijzen.

De verhouding van de aantallen lichte en middelbare tanks moet worden bepaald in verband met de omstandigheden en moet ergens tussen de twee volgende extreme mogelijkheden liggen:

— een massa middelbare tanks met een klein aantal lichte voor het uitvoeren van verkenningen;

— een groot aantal lichte tanks voor het normale optreden, met een klein aantal middelbare voor de vernietiging van de samengedrongen vijand.

Hetzelfde beginsel geldt overigens voor de samenwerking met pantserinfanterie, de zware wapens daarvan en de vuursteeneenheden. In de toekomstige oorlog zullen de gevechten meer gelijkenis vertonen met die in de Napoleontische tijd, dan met die in de Eerste en Tweede Wereldoorlog. Grote massa's troepen, voortdurend met elkaar in gevecht, zijn ondenkbaar; in plaats daarvan moeten acties worden gezien die, op kleine schaal uitgevoerd, qua tijd bijzonder goed met elkaar zijn gecoördineerd en waarbij een goed gebruik wordt gemaakt van de beschikbare vuurkracht. Evenals de cavalerieconcentraties van vroeger, moeten de beslissing brengende elementen van de strijdkrachten — de middelbare tanks — in eerste aanleg worden beveiligd door lichtere eenheden; deze moeten gunstige omstandigheden scheppen voor de beslissende inzet van de middelbare tankeenheden.

„Le char dans la guerre moderne”, door P. Réchin, in „Revue Militaire Générale”, december 1965 R.H.

De buitenlandse politiek van China

De Chinese minister van buitenlandse zaken, Tjsen Yi, hield op 29 september 1965 in Peking een persconferentie die 4 uur duurde en waarbij ongeveer 300 journalisten aanwezig waren. Het onderwerp was voornamelijk de Chinese buitenlandse politiek.

Het conflict tussen India en Pakistan

Pakistan is het slachtoffer van de Indiase agressie. Indien India de agressie tegen Pakistan hervat, zal China ongetwijfeld morele en materiële steun verlenen aan Pakistan. India met zijn bevolking van meer dan 400 miljoen dient in vrede te leven met de overige Afro-Aziatische volkeren en tezamen met deze volkeren op te trekken tegen het imperialisme en kolonialisme.

De Chinees-Indiase grenskwestie

Langs de duizenden kilometers lange Chinees-Indiase grens hebben de Indiase troepen deze op vele plaatsen overschreden en raids uitgevoerd. India bezet nog steeds 92.000 km² Chinees grondgebied. Er komt echter een eind aan het geduld van China. De grens tussen China en Sikkim wordt door China beschouwd als een grens tussen deze beide landen, die niets te maken heeft met de Chinees-Indiase grenskwestie, hoewel India Sikkim als een protectoraat beschouwt.

De grens tussen China en Mongolië

China erkent Mongolië en wil op een vriendschappelijke manier de grens tussen beide landen bepalen. De regering volgt momenteel de koers van Moskou, maar dit is geen reden voor China om de hulp aan Mongolië te stoppen. Het Mongoolse volk moet beslissen of het samenwerking met China wenst.

Samenwerking met nationalistisch China

Tjang Kai Sjek en zijn regering zijn welkom in het moederland. Voorwaarde hiervoor is echter dat zij zich losmaken van de Amerikaanse invloed en loyaal zijn tegenover het Chinese moederland. Andere voorwaarden zijn er niet. De mogelijkheid voor samenwerking tussen communistisch en nationalistisch China is reëel en neemt bovendien toe.

Nucleaire wapens en energie

China heeft momenteel twee kernwapens tot ontploffing gebracht. Binnenkort zullen dit er drie zijn. De Chinese buitenlandse politiek staat los van het bezit van kernwapens. Alle landen moeten overeenkomen een verbod in te stellen op de vervaardiging, de opslag, en het gebruik van nucleaire wapens. China zal bijstand verlenen aan landen, die om hulp vragen bij het vreedzame gebruik van kernenergie en de bouw van kernreactors.

Het derde vijfjarenplan van China

Tijdens het tweede vijfjarenplan heeft China grote moeilijkheden gehad met zijn nationale economie vanwege enkele natuurrampen, het Amerikaanse handelsembargo en het stopzetten van de Russische hulpverlening. Maar China is dit te boven gekomen. Toch zal het nog 30 tot 50 jaar duren om de Chinese industrie, landbouw en defensie op een met het westen te verge-

lijken peil te brengen. China is optimistisch over zijn ontwikkeling, hoewel er nog vele moeilijkheden moeten worden overwonnen.

China's toelating tot de Verenigde Naties

De V.N. hebben China veroordeeld als agressor in de Koreaanse oorlog. China wenst geen lid te zijn van een organisatie, die het als agressor heeft veroordeeld. Niet China maar de V.S. moeten door de V.N. als agressor worden aangemerkt voor hun deel in de Koreaanse oorlog. Het Handvest van de V.N. moet worden herzien, alle onafhankelijke staten moeten lid zijn van de V.N. en de overheersende invloed van de V.S. en andere grote mogendheden dient te worden geweerd.

De tweede Afro-Aziatische conferentie

De Chinese regering is alleen voor een tweede Afro-Aziatische conferentie geporteerd, indien er een grote kans van slagen is. De Sovjet-Unie dient niet te worden uitgenodigd, omdat dit land, politiek en historisch gezien, een Europees land is. Ook de V.N. staan los van deze conferentie. Op deze conferentie dient het Amerikaanse imperialisme vanwege zijn agressiviteit te worden veroordeeld.

De kwestie Vietnam

De door president Johnson voorgestelde vredesonderhandelingen zonder voorafgaande vredesvoorwaarden worden door China als bedrog beschouwd. Het Vietnamese volk duldt geen blijvende verdeling van zijn land; de Amerikaanse strijdkrachten moeten Vietnam geheel verlaten en het Vietnamese volk moet vrij zijn in het oplossen van zijn problemen.

Hongkong

De Amerikaanse strijdkrachten gebruiken Hongkong niet alleen als vakantiecentrum, maar ook als basis voor de oorlog te Vietnam. Bovendien richten zij Hongkong in om als basis te dienen voor een toekomstige oorlog tegen China. De Chinese regering beschouwt dit als een ernstige zaak.

China ziet de kwesties Formosa, Hongkong en Macao niet los elkaar: het is een deel van de totale strategie van Amerika. China is echter volledig voorbereid op een Amerikaanse aanval en zal deze oorlog uiteindelijk zeker winnen.

Verslag persconferentie van Tjsen Yi, in „Survival”, december 1965 A.C.deJ.

Zwitserse visie op Beaufres inzichten

Wij achten het onjuist om zich in deze tijd te beperken tot het denken op het conventionele vlak. Het is overigens wel volgens goede Zwitserse tradities om halsstarrig te blijven doorgaan op het oude vertrouwde gebied. Maar hebben wij nog wel zoveel tijd en kunnen wij ons wel veroorloven om zo traag te reageren? De vraag stellen is haar beantwoorden. Ook wij moeten ons direct gaan bezighouden met de bestudering van de grote strategische problemen en ons handelen aanpassen aan de wetten die wij bij deze bestudering ontdekken.

Alleen maar kennis nemen van wat buitenlandse schrijvers zeggen is niet voldoende. Wij moeten hetgeen zij zeggen projecteren op onze eigen omstandigheden en daarmee ons voordeel doen. Een bijzonder goed, voor dit doel geschikt boek is dat van de Franse général d'armée A. Beaufre, genaamd „Dissuasion et stratégie”. Wij zullen dit werk bezien uit het gezichtspunt van de betekenis, die het heeft voor de Zwitserse verhoudingen.

Het feit, dat hij volgens de denkmethode van de absolute logische rationaliteit te werk gaat en daarbij abstracties op de koop toe neemt achten wij, zulks in tegenstelling tot zijn bestrijders, een groot voordeel. Want hoezeer ook afzonderlijke technische gegevens van belang zijn in de moderne oorlogsvoering, belangrijker is toch een algeheel overzicht van alle, ook niet-militaire, aspecten. Ook geloven wij niet, dat dit boek is geschreven om het bestaan van de „force de frappe” te rechtvaardigen; integendeel, wij geloven dat deze een logisch gevolg is van de in dit werk vervatte studies. Een intensieve studie van „Dissuasion et stratégie” loont voor ons Zwitsers de moeite omdat wij in twee wereldoorlogen de waarde van de afschrikking hebben leren kennen en nu moeten trachten deze aan te passen aan de eisen van de nucleaire tijd. Aan de hand van citaten zullen wij de noodzaak van deze aanpassing bewijzen.

Generaal Beaufre is van mening dat de afschrikking de kern van de huidige strategie vormt. „No explanation of the present-day strategic situation can be satisfactory without definition of the nuclear situation and no definition of the nuclear situation is possible without thorough knowledge of the laws governing deterrence” (blz. 17) (Schr. van dit artikel gebruikt de Duitse vertaling; terwille van de leesbaarheid citeren wij de Engelse uitgave. Van vertaling van de citaten is afgezien om zeker te zijn dat schr. ook in nuances correct wordt geciteerd). Een volgende veronderstelling waarop de generaal zijn mening grondt luidt als volgt: „Because there exists now a nuclear level, warfare on the very large scale, whether nuclear or not, is tending to disappear, but as usual a compensating, though unexpected, factor has appeared: true peace is tending to disappear also” (blz. 30). Vervolgens maakt hij duidelijk, dat de afschrikking niet werkzaam meer is in het geval dat er een nucleaire stabiliteit ontstaat. Het enige middel is dan: „to find some method of re-establishing a certain nuclear instability” (blz. 44). Of, anders uitgedrukt: „The conventional armaments race produces instability, whereas a nuclear armaments race produces stability; the reason is that the one conjures up pictures of possible victory, whereas the other increases the certainty of mutual destruction” (blz. 54). „In fact, only one really effective method has so

far been found of stabilizing the conventional level: the introduction of nuclear weapons into the conventional level” (blz. 55). Het conventionele niveau moet door het dreigen met tactische nucleaire wapens op dezelfde hoogte worden gebracht als het nucleaire niveau. „Only by paying this price — and accepting the risk — can nuclear deterrence be made fully effective at the conventional level” (blz. 63), en even verder stelt hij: „The escalation maintains a high degree of deterrence at the conventional level, which would otherwise be in danger of being very unstable. As with everything to do with deterrence, the result therefore is security achieved through danger” (blz. 68).

Stabiliteit door onstabieleit, zekerheid door gevaar, dat zijn de regels, die ieder land, dat zich wil verdedigen, dwingen tot de strategie van de afschrikking, het risico van de escalatie daarbij inbegrepen. Alleen op het niveau van de koude oorlog bestaat nog vrijheid van handelen.

Uit zijn studies over de multilaterale afschrikking kan een klein neutraal land interessante conclusies trekken. Over het algemeen zal de controverse tussen een grote en een kleine nucleaire macht uitlopen op de afschrikking van de kleinere en op de vrijheid van handelen van de grotere, behalve in het geval dat de kleinere met het verlies van zijn zelfstandigheid wordt bedreigd. Dan zal de directe afschrikking afhangen van de voorstelling die de sterkere zich heeft gemaakt van de vastbeslotenheid van de kleinere om desnoods tot het uiterste te gaan. En hier ontstaat dan weer een brandende vraag, nl: hoe ver reikt de wil tot vrijheid boven de wil tot verdedigen, die altijd ervan uitgaat, dat er iets te verdedigen valt, uit?

Vervolgens houdt Gen. Beaufre zich bezig met de kritiek, die op een onafhankelijke nucleaire macht wordt geleverd en concludeert dan: „In any case criticism aimed at preventing nuclear polycentrism is no longer a live issue. Even if polycentrism is not a good thing, it is happening. All we can do is to take what advantage we can of it” (blz. 92). Hij meent, dat als gevolg van de steeds verder voortschrijdende technische mogelijkheden in alle landen de „democratisering van het atoom” als een gegeven moet worden beschouwd. Hij komt dan ook tot het volgende besluit: „The existence of independent but coordinated nuclear forces has certain advantages as regards stabilization. It may also be accepted that the existence of independent but uncoordinated might prove useful and would not prove any additional dangers, provided they were in the possession of peaceful and sensible countries like Switzerland, Sweden or the Netherlands” (blz. 97). Met klem verzet zich de generaal tegen ontwapening op nucleair gebied, omdat daarmee de aan de afschrikking ontleende veiligheid verloren zal gaan. Ons probleem is niet om deze wapens kwijt te raken; dat zou een technische achteruitgang betekenen en dat is onmogelijk. „The probability is that we are moving not towards nuclear disarmament but towards control of nuclear weapons” (blz. 98). Vervolgens verklaart hij deze waarschijnlijkheid aldus: „It is a pretty safe bet that at the latest the nuclear powers will close their ranks in face of the common danger and will be forced to conclude between themselves a control agreement. . . The threat of major proliferation will probably force the major nuclear powers to act in concert” (blz. 99).

Overgaande op de gevolgen van de afschrikking stelt schr.: „Te main difficulty lies in the persistence of obsolete concepts: it is very difficult not to look at things through the spectacles of the last war adding the nuclear weapon as an adjunct. Even recognizing that such an attitude is nonsense, one is instinctively tempted to cudgel one's brains to make a picture of the course of a nuclear war and to guard against „faulty” use of the new weapon. But there is no such thing as a „correct” employment of them: the role of the nuclear weapon is not to make war but to prevent it. Unless we start from there, we shall inevitably go wrong” (blz. 103).

Beaufre verheelt overigens niet, dat tenminste een vorm van nucleaire oorlog als uitvoerbaar moet worden beschouwd, anders wordt de geloofwaardigheid van de afschrikking gelijk nul. „This type of warfare must be both practicable — in extremis — and nuclear” (blz. 113). Hij stelt dan onmiddellijk de vraag: „Is this concept realistic?” en vervolgt dan: „No one can say. It is certain, however, that it is the only method of preparing for a demonstration of our determination to embark on escalation with the object of avoiding this type of conflict” (blz. 113).

Wij zullen ons i.v.m. de uitgebreidheid niet bezighouden met de verschillende vormen waarin een conflict zich kan voordoen. Wel willen wij nog wijzen op de door de generaal voorgestane wijze van opbouw van de krijgsmacht. Hij meent dat wij in de toekomst onze toevlucht nog wel eens zouden moeten zoeken bij aanzienlijke conventionele machtsmiddelen. „Since we are trying to guard against a possibility only, there is no sense in keeping a large-scale military establishment permanently in existence but we must be able to go over to one quickly and smoothly if necessary” (blz. 130). De oplossing voor dit probleem meent hij te vinden in „A militia system on Swiss army lines with a very short period of active service followed by short call-ups at frequent intervals, for that puts life into reserve units and make considerable expansion possible at the lowest possible standing costs” (blz. 130). Deze militia vormt dan het derde deel van de krijgsmacht, een nucleaire strijdmacht en een kleine mobiele, altijd ter beschikking staande conventionele strijdmacht vormen de twee andere delen.

Alle militaire machtsmiddelen moeten worden gepland

en ingezet met het oog gericht op de afschrikking. Het zal voor velen echter niet meevallen om geestelijk om te schakelen van strijdkrachten bestemd om oorlog te voeren op strijdkrachten bestemd om de oorlog te verhinderen.

In zijn conclusies spreekt de generaal nog eens over de strategische gevolgen van de afschrikking. Hij vraagt zich af wat er overblijft van de onafhankelijkheid van Europa als de veiligheid alleen afhankelijk is van het elkaar begrijpen van Amerika en Rusland. „The prospect of a world controlled by a de facto Russo-American ‘condominium’ is one of the possible — and menacing — results of nuclear evolution” (blz. 140). Om dit gevaar te ontgaan is er maar één weg, nl. eerst te bezien wat het politieke oogmerk van de afzonderlijke staten is, want hierop is de strategie gebaseerd. Het heeft geen zin om direct over de strategie te praten. „Strategy will then be seen to be a prospectus for action, continuous action at the present time taken within the framework of a forecast concept of overall future evolution; its object is to contribute to certain possible situation rather than others, the choice being a political one. According to this concept strategy is the only practicable ‘prospectus’ for it seeks not to guess what the future will be but to build the future methodically taking as its starting point that which one wishes to achieve and that which appears to be feasible” (blz. 167). In plaats van de bange vraag: „Wat zal er gebeuren?” komt de mannelijke en opbouwende vraag: „Wat moeten wij doen?” En tenslotte: „The nuclear weapon has brought profound changes to the methods employed in the defence function but the function as such has still all its old importance. In fact, since the total strategy of deterrence is constantly in action, the defence function has also become a continuous operation instead of being restricted as in the old days to periods of serious crisis” (blz. 173). „Let us hope”, zo vervolgt de generaal, „that our military professionals will grasp this new truth and so come to realize that their day-to-day efforts have some meaning and value” (blz. 173). Een slotwoord, waaraan wij niets toe te voegen hebben.

„Beaufre für Schweizer”, door Major i. Gst. G. Dämker, in „Allgemeine Schweizerische Militärzeitschrift”, januari 1966
A.H.B.

De defensiepolitiek van Australië

Tot halverwege de Tweede Wereldoorlog werd de Australische defensiepolitiek sterk beïnvloed door de Britse strategische opvattingen. Tijdens de Eerste Wereldoorlog en ook in het begin van de Tweede Wereldoorlog steunde Australië de Britse legers in Europa met resp. 330.000 en 640.000 man. De bescherming van het Australische continent werd overgelaten aan de Royal Navy, versterkt met enkele Australische schepen.

Toen in 1942 Japan aan de oorlog ging deelnemen bleek alras hoe gevaarlijk deze defensiepolitiek was. Dank zij de sterke hulp van de V.S. gelukte het om de Japanse invasie op Australië te beperken tot het eiland Nieuw-Guinea. Dit had tot gevolg, dat het traditionele vertrouwen in de Britse strategie was aangetast en dat Australië diep onder de indruk was gekomen van de machtsontploffing van de V.S.

De huidige Australische defensiepolitiek beoogt:

- de veiligheid van Australië en de omliggende eilanden te verzekeren;
 - te streven naar nauwe vriendschap en samenwerking met de niet-communistische Aziatische landen;
 - het verkrijgen van de steun van in elk geval de V.S. en het V.K. tot het afsluiten van overeenkomsten met Zuidaziatische landen voor samenwerking tot collectieve beveiliging van dit gebied en voor de verdediging en veiligheid van Australië;
 - het tegengaan van communistische agressie in zuid-oost-Azië;
 - het steunen van de ontwikkeling van de V.N. tot een effectief middel voor collectieve veiligheid.
- De Australische defensiepolitiek richt zich op de gehele wereld, omdat elke actie tegen de V.S., het V.K. of de andere landen van de ANZUS en de SEATO ook de

Australische veiligheid bedreigt. Australië streeft naar stabiliteit in zo-Azië. Deze stabiliteit is slechts te verkrijgen door een voortdurende gezamenlijke inspanning van de plaatselijke krachten en die van de grootmachten. De twee voornaamste overwegingen, die tot deze politiek hebben geleid, zijn:

1. de geografische positie van Australië aan de rand van zo-Azië;
2. het oorlogspotentieel en de invloed van communistisch China.

Hoewel de belangstelling van China voorlopig nog niet op Australië is gericht, zal Australië in een benarde positie komen te verkeren zodra de Chinese verlangens in zo-Azië zijn vervuld.

Een uitvloeisel van de huidige defensiepolitiek van Australië is de daadwerkelijke hulp aan Thailand en Zuid-Vietnam in hun strijd tegen de communistische guerrilla-troepen. Verder heeft het gedrag van Indonesië Australië genoodzaakt zijn commonwealthpartner Maleisië te hulp te komen. De Indonesische belangstelling voor Nieuw-Guinea speelde hierbij een grote rol. Voorts worden de nodige maatregelen getroffen voor de verdediging van het eigen grondgebied.

De opbouw en de samenstelling van de Australische strijdkrachten zijn geheel afgestemd op de vastgestelde defensiepolitiek. De troepen worden geoefend voor de strijd in tropische gebieden, die zich kenmerken door onderontwikkelde, grote afstanden, weinig straat- en spoorwegen en veel oerbos. De uitrusting is licht en door de lucht te vervoeren. De beweeglijkheid wordt steeds meer vergroot door de aanschaf van transportvliegtuigen en helikopters. De voornaamste kracht schuilt in bataljons ter sterkte van ongeveer 800 man, geheel geschikt voor het onderdrukken van oproeren en voor het voeren van een beperkte oorlog onder tropische omstandigheden.

De opbouw van deze strijdkrachten deed de Australische defensiebegroting van 1962 tot 1966 oplopen van £A 200 miljoen (f 2 miljard) tot £A 420 miljoen (f 4,2 miljard) per jaar.

Het parate leger is 37.500 man sterk. Het bestaat voor-

namelijk uit beroepspersoneel; het aanvullende dienstplichtige deel, de National Service, vervult een dienstplicht van 2 jaar. Deze troepen kunnen in de gehele wereld worden ingezet.

De marine en de luchtmacht bestaan geheel uit vrijwillig dienend personeel, sterktes resp. 17.000 en 21.000 man.

Het materieel is modern en veelal in Australië gefabriceerd. Voorlopig beschikt Australië niet over kernwapens. Op het Australische deel van Nieuw-Guinea en in het nw van Australië zelf werden grote vliegvelden aangelegd.

Het Australië van vandaag (qua oppervlakte bijna net zo groot als de V.S.) heeft maar een bevolking van slechts 11 miljoen zielen. Het land beleeft sedert 1945 een snelle ontwikkeling, vooral t.g.v. de op grote schaal plaatshebbende immigratie van mensen uit West-Europa.

De technische ontwikkeling is voornamelijk gericht op de kleine en de middelgrote industrie. Behalve de bekende exportartikelen als wol, tarwe en andere landbouw- en veeteeltprodukten, ging in de laatste jaren de export van lood en zink een zeer belangrijke plaats innemen. Het land beschikt voorts nog over rijke bronnen aan bauxiet, uranium, steenkool en aardgas.

Australië zal door zijn afmetingen en bronnen, de snelle uitbreiding van zijn bevolking, de krachtige groei van wetenschap en industrie, en bovenal door zijn ligging aan de rand van zuidoost-Azië, een ongeëvenaarde bijdrage kunnen leveren aan een politiek gericht op de veiligheid en de stabiliteit in zo-Azië. Australië zal in de toekomst een belangrijke rol blijven spelen in het beteugelen van de communistische expansiedrang in dit deel van de wereld, onder erkenning van het leiderschap van de V.S. en onder handhaving van de sterke traditionele banden met het V.K. Een voortgezette gelijkgerichte politiek van de V.S. en het V.K. in Azië is van groot belang voor Australië.

„Australia's Defence Policy”, door S. Paltridge, in „Survival”, januari 1966 H.W.H.

Subversieve oorlog

Reeds lang is het Westen gewikkeld in een wereldomvattend conflict, opgedrongen door het communisme. De vrije wereld is derhalve in een oorlog gewikkeld, maar wil zulks veelal niet erkennen. Ongetwijfeld hebben de westelijke staatslieden zich bezonnen op de vijandelijke militaire dreiging en door het aangaan van bondgenootschappen getracht, een rechtstreekse aanval te vermijden. Wat echter thans plaatsvindt — de subversieve oorlog — is een nieuwe wijze van oorlogvoering, waartegen onze staatslieden doorgaans een halfslachtige houding aannemen.

Hoe kan de subversieve oorlog worden gedefinieerd? Diverse schrijvers hebben reeds een poging hiertoe gedaan bij hun benadering van de problematiek van de zg. „geheime oorlog”, de „ideologische oorlog” en de „revolutionaire oorlog”. Persoonlijk geef ik de voorkeur aan de definitie van Suzanne Labin in haar boek „Il est moins cinq”, die als volgt luidt: „Een politieke oorlog, gevoerd met behulp van propaganda, infiltratie, omkoperij, sabotage en guerrilla-activiteiten”. Kolonel

Trinquier omschrijft deze nieuwe oorlogsvorm in zijn boek „La guerre moderne” als volgt: „(...) een complex van acties van uiteenlopende aard, gericht op het omverwerpen van de bestaande orde en het vervangen daarvan door een afwijkend systeem. Deze politieke oorlog is de realiteit van het moderne conflict, het wezenlijke element daarvan”.

De subversieve oorlog mag wellicht zijn geworteld op een bepaalde ideologie, hij is vooral een pragmatische toepassing van bepaalde handelwijzen, gericht op het verkrijgen van de absolute macht. Hij is in zijn diepste grond een meesterlijke, in Moskou en Peking georganiseerde, onderneming ter vernietiging van de in het Westen bestaande orde en het daar heersende sociale systeem. Deze oorlogsvorm betekent een dodelijk gevaar voor onze beschaving; een vergelijk met het communisme is niet mogelijk, daar de beginselen van deze leer democratie verwerpen, alle vrijheid afwijzen en spotten met de christelijke moraal.

Het doel van het communistische streven is de wereld-

revolutie; zowel de theoretici als de politieke leiders hebben zulks bij voortduring bevestigd. Het communisme is in een blijvende toestand van oorlog met de rest van de wereld. Vrede en vreedzame coëxistentie zijn slechts een voorzetting van de oorlog met andere middelen. De vijand onderschat uiteraard niet het vermogen tot defensief optreden van het Westen, met name op het gebied van de kernwapens, maar tracht de verdedigingswil te ondermijnen en de medewerking te verkrijgen van pacifisten en neutralen. Misleiding en angstboezeming worden gebruikt om vaderlandslievende motieven in verkeerde banen te leiden, twijfel te zaaien, humanitaire gevoelens in opstand te brengen; op deze wijze wordt getracht de toekomstige slachtoffers en slaven van de macht van het communisme te beïnvloeden. Het huidige communisme gaat zich te buiten aan revolutionaire agitatie, benut be-

staande vooroordelen en wraakgevoelens en zet de verschillende sociale groepen tegen elkaar op. Sociale verschillen worden aangeduid als „interne tegenstellingen”, hoewel een sociale orde steeds berust op een aantal verschillen!

Gebruik makend van alle propagandistische handigheden wordt door de communisten systematisch de betekenis van bepaalde woorden verdraaid, de geldende waarden ondermijnd en het recht van individuele meningsvorming wordt teniet gedaan. Zij vleien de opportunisten; zij trachten de onaantrekkelijke facetten van het communisme aanvaardbaar te maken voor een grote groep van gemakkelijk te beïnvloeden en niet zelf denkende individuen.

„*La guerre subversive*”, door I. M. Lombardo, in „*Revue Militaire Générale*”, februari 1966 R.H.

Het probleem van de Europese veiligheid

Als een bijzonder goede demonstratie van de door Lombardo beschreven methodiek van de subversieve oorlog kan een artikel worden gezien, dat werd geschreven door V. A. Zorin, de Sovjet-Ambassadeur in Frankrijk. Een verkorte weergave daarvan volgt hieronder.

Het voortbestaan van de Europese beschaving is afhankelijk van een duurzame vrede. Het handhaven daarvan is echter niet alleen een zaak van de Sovjet-Unie: alle Europese landen moeten daaraan meewerken. Het is nu wel duidelijk, dat veiligheid niet meer kan worden verkregen door gebruik te maken van verouderde politieke methodes, die hun uitdrukking vinden in een bewapeningswedloop. De S.U. en de socialistische staten geloven, dat vrede moet berusten op een objectieve analyse van de toestand in Europa. De periode van „koude oorlog” in dit werelddeel is afgesloten; dit is een onherroepelijk feit en derhalve moet stelling worden genomen tegen ieder beletsel van de normalisering van de internationale verhoudingen.

Eén van de gevaarlijkste beletselen bij het streven naar vrede is het Amerikaanse plan, West-Duitsland kernwapens te geven onder de dekmantel van de beruchte „NATO Multi Lateral Force”. Volgens Bonn is één van de meest dringende NAVO-problemen het associëren van de Bondsrepubliek met het nucleaire potentieel van het Westen, zulks teneinde druk te kunnen uitoefenen op de Sovjet-Unie en Polen voor het verkrijgen van belangrijke concessies. Verder wordt in West-Duitsland een intensieve propaganda gevoerd voor de Duitse hereniging. Hereniging en kernwapens zijn echter niet onder één noemer te brengen. Hereniging kan slechts worden bereikt door onderhandeling van de beide Duitse staten: de Duitse Democratische Republiek bestaat nu eenmaal. Het bestaan daarvan ontkennen is een negatie van de loop van de geschiedenis. Een volgend probleem van onze tijd is het uitwissen van de laatste sporen van de Tweede Wereldoorlog. Teneinde een herleving van het Duitse militarisme te voorkomen, moeten alle bureu van het vroegere Hitler-rijk tot overeenstemming komen over vragen m.b.t. de grenzen en de bewapening: de Europese veiligheid is daarvan afhankelijk!

De bijdrage van de S.U. tot het verkrijgen van Europese veiligheid is gebaseerd op de principes van de buitenlandse politiek: vrede, ontwapening en vreedzame coëxistentie. De Sovjet-Unie gelooft dat geleidelijk een wederzijds vertrouwen moet ontstaan tussen de Europese staten, te beginnen met de landen van de NAVO en die van het Warschau-pact. Daartoe zou een non-agressieverdrag moeten worden gesloten, waarbij wordt bepaald dat alle buitenlandse troepen uit Europa zich moeten terugtrekken, en de beide Duitslanden afzien van kernwapens. Een kernwapenvrije zone zou moeten worden geschapen in diverse gebieden, doch met name in centraal Europa. Door de Europese Staten zou over dit onderwerp een conferentie moeten worden gehouden. De S.U. is genegen de status van deze kernwapenvrije zones te erkennen, indien de andere deelnemers zulks ook doen. De Sovjet-Unie is echter niet tevreden met het doen van voorstellen: zij tracht een absolute hindernis op te werpen tegen alle militaristische maatregelen. Daarom werden met de DDR en Polen verdragen van vriendschap en samenwerking gesloten.

Jammer genoeg voeren de V.S. een veel minder realistische politiek. De Europese staten zijn echter volledig in staat, hun eigen veiligheidsproblemen op te lossen door samenwerking op het gebied van de economie, technologie, wetenschap en cultuur. Essentieel is echter het vinden van een oplossing op politiek gebied.

De S.U. en Frankrijk zijn voorbestemd, een belangrijke rol te spelen bij het bereiken van de Europese veiligheid.

De verbetering van de wederzijdse verhoudingen is voordelig voor beide landen; territoriale twistpunten en oude conflicten bestaan niet. Goede samenwerking op basis van nabuurschap is mogelijk. Deze samenwerking bedreigt niemand en moet worden toegejuicht door een ieder, die naar vrede en samenwerking van de volkeren verlangt.

De S.U. is ervan overtuigd, dat hiermee de zaak van de wereldvrede is gediend.

„*Le problème de la sécurité européenne*”, door V. A. Zorin, in „*Revue Militaire Générale*”, februari 1966 R.H.

Zweden en de nucleaire bewapening

De intrede van communistisch China in het strijdperk van kernwapenmogendheden was voor velen aanleiding de politiek van mogelijke toekomstige nucleaire mogendheden te bestuderen. In een artikel van K. E. Birnbaum in „Europa-Archiv” werden de Zweedse opvattingen op dit gebied nader geanalyseerd. De algemene Zweedse mening is dat, indien Zweden zou besluiten nucleaire wapens in te voeren, het risico voor verdere verspreiding van deze wapens zou toenemen. De internationale veiligheid, en dus ook de Zweedse, zou hierdoor in gevaar kunnen worden gebracht. Uiterste voorzichtigheid is derhalve geboden.

Enkele jaren geleden werd in Zweden van militaire zijde aangedrongen op verwerving van nucleaire wapens ter versterking van de verdediging. Het bezit van kernwapens draagt namelijk niet alleen bij tot een meer efficiënte verdediging, doch voorziet tevens in een deterrent, aangezien bij een aanval op Zweden escalatie tot een nucleaire oorlog tot de mogelijkheden behoort. Voor genoemde tegenstrijdige zienswijzen brachten Zweden tot de reeds in 1950 geformuleerde politiek van zg. „freedom of action”. Hierbij behoudt Zweden zich het recht voor nucleaire middelen in te voeren. Deze politiek vormt dus een compromis tussen de Zweedse buitenlandse en defensiepolitiek.

Uiteraard dient Zweden de internationale ontwikkelingen op het gebied van nucleaire wapens nauwlettend te volgen in het licht van produktietijd en -mogelijkheden. Met als achtergrond het programma voor vreedzaam gebruik van kernenergie neemt men in Zweden aan, dat het tijdsverloop tussen een beslissing tot produktie van nucleaire wapens en operationele invoering ongeveer 7 jaren zal bedragen. Van militaire zijde wordt aangedrongen op bekorting van deze termijn, hetgeen echter door de Zweedse regering niet werd geaccepteerd. Een argument dat deze houding van Zweden versterkt, is dat deze politiek mogelijk zou kunnen dienen als hulpmiddel voor het afdwingen van bepaalde concessies van de nucleaire mogendheden. In Zweden gaat men uit van een nucleaire dreiging, óók wanneer de aanvaller aanvankelijk slechts conventionele wapens inzet. Bij een conflict in Centraal-Europa zal, indien Zweden beschikt over kernwapens, een eventuele aanvaller rekening moeten houden met een mogelijke Zweedse inzet, óók wanneer tot op dat moment elders nog géén kernwapens werden gebruikt. Zou de Zweedse regering echter ondubbelzinnig verklaren dergelijke wapens slechts in te zetten na een nucleaire aanval, dan zou hiermee een conventionele aanval kunnen worden uitgelokt en dus de deterrent verminderen.

Ook in de Zweedse neutraliteitspolitiek heeft het bezit van nucleaire wapens strategische waarde: de verleiding om Zweden in een beperkte actie te bezetten wordt erdoor verminderd. Als laatste argument wordt aangevoerd dat, indien Zweden nucleaire wapens zou bezitten, militaire hulp van buitenaf eenvoudiger uitvoerbaar zou zijn. Hoewel vele van bovenvermelde argumenten in het voordeel van het bezit van kernwapens spreken, is de meerderheid van de Zweedse volksvertegenwoordiging tegen de verwerving ervan. Een wijziging in deze politieke houding is nauwelijks te ver-

wachten, daar in de publieke mening een groeiende afkeer van kernwapens, en eigen kernwapens in het bijzonder, valt te onderkennen.

Omstreeks 1975 kan worden verwacht dat een aanzienlijk aantal landen in staat zal zijn binnen 1 à 2 jaren nucleaire wapens met militaire betekenis te produceren. Zweden zal dan moeten beslissen of zijn houding zal moeten worden herzien, hetgeen politieke betekenis heeft i.v.m. de non-proliferatiepolitiek. Een beantwoording van de vraag of en wanneer Zweden tot kernwapenproduktie zal overgaan is dus zeer moeilijk.

De Zweedse naoorlogse politiek is gebaseerd op de veronderstelling dat een groot gewapend conflict niet aanstaande is en dat de internationale politieke ontwikkelingen zullen worden gekenmerkt door een zekere spanning en oorlogsdreiging tussen Oost en West, waarbij Zweden mogelijk kan bijdragen tot ontspanning. Indien Zweden hierdoor in een ongunstige militaire of politieke situatie zou komen te verkeren, kan echter een herwaarderung niet uitblijven.

Bij internationale ontwapeningsconferenties wordt de Zweedse houding gekenmerkt door haar neutraliteitspolitiek waarbij Zweden zich de beslissing tot het verwerven van nucleaire wapens voorbehoudt. Bij de laatste ontwapeningsconferentie te Genève koos Zweden dan ook voor een uitgebreid kernstopoverdrag en niet voor een overeenkomst ter vermindering van verdere verspreiding van kernwapens.

De kernstop treft de nucleaire, maar zeer zeker ook de niet-nucleaire mogendheden, daar bij produktie zonder proefnemingen en dus zonder ervaringen de militaire betekenis aanvechtbaar is. Uitbreiding van het aantal onafhankelijke nucleaire mogendheden, evenals ingrijpende veranderingen in plaats en mogelijkheden van huidige nucleaire machten kunnen dus aanleiding zijn tot het starten van een Zweeds militair kernbewapeningsplan. Als voorbeeld diene de dreiging van communistisch China ten opzichte van India. In dit geval blijft het mogelijk dat nucleaire mogendheden aan niet-nucleaire mogendheden bepaalde garanties geven ter voorkoming van verdere verspreiding van deze wapens. Een volledige garantie is echter problematisch en uiteraard afhankelijk van de aard en in de interpretatie van een dreiging. In het geval China—India is de ernst van de dreiging waarschijnlijk wel te bepalen, doch in het geval van Zweden zal men op ernstige moeilijkheden stuiten.

In verband met de Zweedse neutraliteitspolitiek is bovendien een garantie van een van de grote mogendheden onaanvaardbaar. Een gezamenlijke Amerikaans-Russische garantie is onwaarschijnlijk. De enige voor Zweden mogelijk aanvaardbare garantie op nucleair gebied zou een VN-overeenkomst kunnen zijn die de steun heeft van de beide grote kernwapenmogendheden.

De enige werkelijke zekerheid voor niet-nucleaire staten is een supranationale autoriteit, die over een groot eigen nucleair potentieel beschikt. Dit is voorlopig een utopie.

„Sweden's nuclear policy”, in „Survival”, december 1965 G.W.